ייִדן געדענקט! דער קאַמף געגן רדיפות אויף ייִדן אין דייטשלאַנד הייערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פּרייז 20 גראָשען

(פּולע טאַבעלעס פון דער מלוכה-לאָטעריע 10—11 זייט) 12 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 46 | Łódź, Niedziela, 23 lutego 1936 | אַדרעס: לאָדז, פּעטריקאַווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאָדז, זונטאָג, פ' תרומה ל' שבט תרצ"ו

[...]געזעץ-פּראָיעקט צו פערוועהרן די שחיטה [...]אנגענומען אין סיים אין דער ערשטער לעזונג

דער פּראָיעקט איבערגעשיקט געוואָרען אין דער אַדמיניסטראַטיווער קאָמיסיע

[...]בילדונגס-מיניסטער שוויענטאָסלאַווסקי געגען אַנטי-ייִדישע עקסצעסען

[...]וואַרשא, 22 (טעלעפאָניש)

[...]סיים האָט דער סיים פון אינטערפּעלאַציע ביז [...] באַטראַכט דעם בודזשעט פון בילדונגס-[...]מיניסטעריום.

[...]דער רעפערענט דעפּ. פּאַכמאַרסקי האָט דער-[...]קלערט, אַז אין משך פון די לעצטע 5 יאָהר איז דער [...] בודזשעט פערקלענערט געוואָרען אויף 130 [...]מיליאָן זל. בעת אין דער זעלבער צייט האָט זיך די [...] קינדער פערגרעסערט פון 4 מיליאָן מיט 300 [...] אויף 5 מיליאָן 400 טויזענד זל. עס דראָהט [...] א פערגרעסערונג פון אַנאַלפאַבעטיזם. דער [...] טרייסט זיך אָבער, אַז אין מיליטער ווערט [...] א קאַמף געגען אַנאַלפאַבעטיזם.

[...] האַלט אַ גרעסערע עקספּאָזע דער בילדונגס-[...]מיניסטער פּראָפ. שוויענטאָסלאַווסקי.

[...] זיין לאַנגער רעדע האָט ער עטליכע מאָל [...] אונטערגעשטראָכען, אַז דאָס בילדונגס-מיניסטעריום [...] בסדר האָבען אין אויג די לאַנד-פערטיידיגונג.

[...] רעדנדיג וועגן דעם מאַנגעל אין פאָלקס-שו-[...] זאָגט דער מיניסטער, אַז ער וועט זיך בעמי-[...] דאָך פערגרעסערן די צאָהל לעהרער-עטאַטען [...] אריינעמען נאָך אַביסעל קינדער אין די [...] ער דערצעהלט אויך, אַז מען טרעט איצט צו

צוצוגרייטען פּראָגראַמען פאַר די שולען מיט נישט-פּוילישע לערן-שפּראַכען. דער מיניסטער האָט אויך ערקלערט, אַז מען דאַרף אָרימע פעהיגע קינדער געבען אַ מעגליכקייט צו בעקומען מיטלען און אפילו העכערע בילדונג.

דער מיניסטער רעדט אויך וועגען די שולען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, דערציהלענדיג, אַז לעצטענס האָבען זיך די בעציהונגען מיט די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען (,,אוקראַאינער און די ווייס-רוסען) זיך פערבעסערט.

דער מיניסטער געהט ענדליך איבער צו רעדען וועגען די געשעהענישען אין די הויכשולען, אָנ-ווייזענדיג אויף די הויכע אויפגאַבען, וואָס עס שטע-העען פאַר די הויכשולען, זאָגט דער מיניסטער:

נישט מיט קיין שרייענדיגע דעמאַגאָגישע לאָ-זונגען אָדער עקסצעסען, נאָר אויסשליסליך מיט ערנסטער, ביז מאַקסימום אָנגעשטרענגטער אַרבייט, געפיהרט אויף אַ ברייטען פּערנעם, וועלען די מלו-כות און פעלקער זיך פערזיכערן דעם נצחון אין וועלט-קאָנקורענץ. דאָס צו פערשטעהן — איז פאַר אונז אַ נויטווענדיגקייט. מיר מוזען נאָך פסדר אָנזאָגען דאָס, וואָס מיר האָבען אין דער פערגאַנגענהייט פער-נאַכלעסיגט. כדי דאָס צו דערגרייכען דאַרפען מיר אַלע, יונגע און אַלטע, אין געשלאָסענע רייהען געהן דאָרט, וואו עס איז אַמשווערסטען, דאָרט, וואו מען נויטיגט זיך אַממעהרסטען אין אונז און מיט איבערמענשליכע אָנשטרענגונגען בעווייזען די נויט די פּינקטליכקייט און די עקאָנאָמישע און ווירטשאַפט-ליכע אומבעהאָלפענקייט. קודם-כל נויטיגען זיך די דערפער און שטעטלעך אין עהרליכער, אידעאַלישער אַרבייט פון אַלע ביחגער און בעזונדער פון דער אַקאַ-דעמיש-געבילדעטער יוגענד.

,,דערפאַר טאַקע זענען פאַר מיר געוועזען בעזונ-דערס פיינליך די ווייטאָגליגע און שענדליכע, פאַר געוויסע טיילען יוגענד, געשעהענישען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין די הויכשולען. די אַרויסטרעטונגען וואָס האָבען אין אָנהויב זיך געווענדעט געגען די ייִדישע סטודענטען, זענען, ווי שטענדיג, אויסגענוצט געוואָרען דורך אַנדערע עלעמענטען צו דעמאַגאָגישע אַרויסטרעטונגען. עס איז געקומען אויף דער טאָג-אָרדנונג די פראַגע וועגען שכר-לימוד. איך פערשטעה אויסגעצייכענט די שווערע פינאַנציעלע לאַגע פון דער אַקאַדעמישער יוגענד און איך וועל אַלץ טון, כדי איהר לאַגע צו לינדערן.

,,איך וועל אָבער נישט דערלאָזען דערצו, אַז אַ קליינע גרופּע פּאָליטיקירענדיגע יוגענד זאָל אונמעג-ליך מאַכען דער רוהיגער אַרבייט פון דער ריזיגער מעהרהייט סטודענטען, וועלכע ווילען זיך לערנען, כדי וואָס גיכער צו שטיין ביים אַרבייטס-וואַרשטאַט''.

דער מיניסטער רעדט נאָך וועגען דער גרויסער אייפערזאַמקייט, וואָס זיין מיניסטעריום שענקט אַלע רעליגיעס בעזונדער דעם רוימיש - קאַטוילישען קאָשטשאָל''.

צום סוף חזר'ט איבער דער מיניסטער אין אַנ-דערע ווערטער דאָס, וואָס עס האָט געזאָגט דער פּרע-מיער קאָשטשאַלקאָווסקי: צו בעפרייען זיך פון דער נידריקער שטימונג און פון פּעסימיזם. בעזונדער, זאָגט דער מיניסטער, פיהלט מען דעם דאָזיגען פּע-סימיזם, אין דער צושטערערישער אַרבייט ביי דער אַקאַדעמישער יוגענד. צוליב דעם ווערט אַ חלק פון יונגע כחות. עס ווערט סיסטעמאַטיש פערניכטעט די שטיק פון אמתע מאָראַל און די עטליכע הומאַניטאַרע געפיהלען, אָן וועלכע ס'איז נישט מעגליך קיין ווי-דערגעבורט פון נאַציאָנאַלען גייסט. ער רופט דערווי-בער אַלע צו שעפערישע אַרבייט פאַר'ן פעסטערן מאַכטען פון פּוילען.

אין דער דיסקוסיע האָט זיך בעטייליגט הרב רובינשטיין. ער בעקלאָגט זיך אויף דעם אַנטיסע-מיטיזם אין די שולען.

,,די נשמה פון פּאָלק — זאָגט ער — געפינט זיך אין די הענט פון ה' סלאָמבינסקי'ס לאַגער (עג-דעקעס). מיר האָבען זיך איבערצייגט, אַז די פּאָליציי און די געריכטען קענען גאָרנישט אויפטון.

דאָ הערען זיך אין זאַל פּראָטעסטען. איינער שרייט: ,,פערנעמט זיך בעסער מיט דער ייִדישער קאָמוניסטישער יוגענד''.

הרב רובינשטיין ענטפערט:

,,קיינער קען נישט חושד זיין קיין רב, אַז ער פערטיידיגט דעם קאָמוניזם''.

ער דערמאָנט די אַנטי-ייִדישע עקסצעסען פון דער יוגענד און זאָגט: איך ווייס נישט פון וואַנען עס נעהמט זיך דער ניפטיגער שטראָם: צי פון גאַס אין שול, אָדער פון שול אין גאַס.

דער רעדנער וויל איבערגעהן צו רעדען וועגען שחיטה-פּראָיעקט, אָנווייזענדיג, אַז היטלער-דייטש-לאַנד, וואָס האָט אַזאַ פערבאָט איינגעפיהרט, קען מען נישט חושד זיין, אַז זי האָט עס געטאָן צוליב הומאַניטאַרע מאָטיוען, ווייל דאָרט קומען פאָר אַזעל-כע אכזריות'ן, וואָס די וועלט האָט עס נאָך נישט געזעהן.

דאָ רייסט איהם דער מאַרשאַלעק איבער מיט פאָלגענדיגער בעמערקונג:

— איך בעט צו בענוצען פּאָזיטיוויגערע אויס-דרוקען, אויב איהר רעדט וועגען אַ מלוכה, מיט וועלכע פּוילען איז פערבונדען מיט אַ טראַקטאַט.

ווען דעפּוטאַט רובינשטיין וויל ווייטער רעדען וועגען דער שחיטה-פראַגע, רייסט איהם איבער דער מאַרשאַלעק מיט דער בעמערקונג, אַז דער שחיטה-פּראָיעקט ווערט היינט אין דיסקוסיע איבערגעשיקט

אין דער קאָמיסיע און ערשט שפּעטער וועט מען וועגען איהם קענען רעדען.

דער רעדנער ווייזט ווייטער אָן, אַז דער מיניס-טער האָט קיין וואָרט נישט גערעדט וועגען די ייִ-דישע שולען, וועלכע וואָלטען געדאַרפט גענייסען פון די זעלביגע רעכט, וואָס די אוקראַאינישע שולען.

הרב רובינשטיין רעדט וועגען דער העברעאישער שפּראַך, וועלכע האָט נאָך 2000 יאָהר צוריק אויפ-געלעבט.

נאָך דעפּ. רובינשטיין האָט גערעדט רעדען ווע-גען דער שחיטה פרוי פּריסטאָר.

זי גיט אָבער בלויז אָפּ אַ קורצע דערקלערונג, אַז איהר שחיטה-פּראָיעקט שטיצט זיך נישט אויף קיין רעליגיעזע יסודות, נאָר אויף באַרמהאַרציגקייט און רחמנות. וואָס שייך דער עצם פראַגע, איז אַזוי ווי דער מאַרשאַלעק האָט וועגען איהר נישט דער-לויבט צו רעדען דעם דעפּ. רובינשטיין, זאָגט זיך פרוי פּריסטאָר אָפּ פון וואָרט.

דער שחיטה-פּראָיעקט איז אָהן דיסקוסיע (ווי עס פיהרט זיך מיט אַלע פּראָיעקטען) אָנגענומען גע-וואָרען אין דער ערשטער לעזונג און איבערגעשיקט געוואָרען אין דער קאָמיסיע, וואו ער וועט די קו-מענדיגע וואָך שוין בעהאַנדעלט ווערען.

טאָג-טעגליך

געצוואונגענע בעוואָפנונג

[...] דער פראַנצויזישער פּאַרלאַמענט האָט אָנ-[...]געהויבען צו בעטראַכטען די פראַגע פון דער [...]ראַטיפיקאַציע פון פראַנצויזיש - סאָוויעטישען [...] וועגען געגענזייטיגער הילף, האָט דייטשלאַנד [...] אנטוויקלען אַ מערקווירדיגע אַקטיוויטעט. [...] אין תיכף אַרויסגעשוואומען די פראַגע וועגען [...] דעמיליטאַריזירטע סטרעפּע און פון דייטשען [...]מיניסטעריום האָט מען געגעבען אָנצוהערען, [...] פראַנצויזיש סאָוויעטישער אָפּמאַך ווערט [...] דייטשען רייך בעטראַכט אַלס אַ פאַקט, וואָס [...] אין אַ סתירה צום לאָקאַרנער אָפּמאַך.

[...] די דאָזיגע דראָהונג איז נישט בלויז קיין [...] פראַזע בעוויזט אַמבולסטען די אונרוהיגע [...] וואָס האָט בעהערשט די נאָהענטסטע דייטשע [...] פון מערב. האָלאַנד און בעלגיען האָבען [...] דערפיהלט די אונטערערדישע שטויסען וואָס [...] פאַר אין דייטשלאַנד. און ביידע מלוכות [...] זיך ערנסט פערטראַכט וועגען דער פערטיי-[...] פון זייערע גרעניצען. אין האָלאַנד, וואָס [...] זיך שטאַרק בעדראָהט זענען בעשטימט גע-[...] גרעסערע קרעדיטען אויף דער נאַציאָנאַלער [...]פערטיידיגונג. און דער בעלגישער פּרעמיער וואַן [...] איז ספּעציעל געפאָהרען קיין פּאַריז וואו [...] האָט אַרומגערעדט די קאָמפּליקאַציעס, וואָס [...] קענען ענטשטעהן אין פאַל ווען די דייטשען [...] פערגוואַלדיגען די דעמיליטאַרידירטע סטרעפּע.

[...] און נישט אומזיסט זענען די אויבענדערמאָנטע [...] מלוכות אַזוי בעאונרוהיגט, לויט דער מיי-[...] פון אַלע מיליטערישע פאַכלייט וועט דער [...] פאַרשטויס דאַסמאָל אויך געהען דורך [...] האָלאַנד און בעלגיען. די לאַגע איז איצט אַ סך [...]געפעהרליכער ווי אין 1914 ווייל די דייטשע אַר-[...] איז היינט מאָטאָריזירט און האָט די מעגליכקייט [...] אַ גאַנץ קורצער צייט צו פערנעהמען די ביידע [...]לענדער.

[...] די בעלגישע רעגירונג לעבט איבער איצט אין [...] מיט דער בעגרינדעטער מורא גרויסע שווע-[...]ריגקייטען. עס זענען נעמליך אַריינגעטראָגען געוואָרען [...] פּאַרלאַמענט פּראָיעקטען וועגען נאַציאָנאַלע פערטיי-[...]דיגונג. די דאָזיגע פּראָיעקטען טרעפען אָן אויף אַ [...] און עס איז בקושי אויסגעשלאָסען, אַז עס [...] קומען צו אַ רעגירונגס-קריזיס.

[...] דער שליסעל פון דער לאַגע געפינט זיך איצט [...] די הענט פון די סאָציאַליסטען, וואָס האַלטען [...] זייער קאָנגרעס.

ש.

אונזער וואָרט

אָהן אַ מאַסקע

דער געזעץ-פּראָיעקט וועגען פערוועהרען די ייִדישע שחיטה איז דורכ'ן סיים איבערגעשיקט געוואָרען אין דער קאָמיסיע. עס האָט זיך נישט בעשטעטיגט די האָפנונג, וואָס איז נאָך פון געוויסע זייטען אויסגעדריקט געוואָרען, אַז דער סיים-מאַר-שאַלעק וועט דעם געזעץ-פּראָיעקט אָפּוואַרפען, אַלס אַ פאָרשלאַג, וואָס שטעהט אין סתירה צו דער קאָנס-טיטוציע.

דער געזעץ-פּראָיעקט האָט אַלזאָ בעקומען זיין נאַטירליכען גאַנג און איז שוין אין דער ער-שטער לעזונג אָנגענומען געוואָרען. קענענדיג די איצטיגע שטימונגען אין דער פּוילישער געזעל-שאַפט, אין סיים און סענאַט, ווייסענדיג בכלל ווע-גען די בעציהונגען צו ייִדען אין די פאַלען ווען עס האַנדעלט זיך וועגען אַרויסרייסען ביי זיי עקזיסטענץ-מעגליכקייטען, דאַרף מען זיך נישט מאַ-כען קיין אילוזיעס וועגען דעם ענדגילטיגען רע-זולטאַט אין דער שחיטה פראַגע.

ווי עס איז פאָראויסצוזעהען וועט דאָס ,,רחמנות און באַרמהערציגקייטס געפיהל'' פון פרוי פּריס-טאָר פייערען טריומפען. איהר נאָמען וועט פער-אייביגט ווערען אין דער געשיכטע פון פּוילען און פון דער גאַנצער קולטורעלער מענשהייט: ביי עטליכע מיליאָן נפשות וועט צוגערויבט ווערען די מעגליכקייט צו עסען פלייש; ביי טויזענטער ייִ-דישע פאַמיליעס צוגענומען ווערען זייערע עקזיס-טענץ מעגליכקייטען; אַ אַלט הויך-קולטורעל פאָלק, וואָס עקעלט זיך מיט בלוט פערגיסען און וואָס איינע פון די הויפּט יסודות פון זיין מאָראַל איז: ,,לא תרצח'' וועט געשטעמפּעלט ווערען אַלס אַ באַר-באַריש פאָלק — באמת אַ ,,הערליכע''לייסטונג פאַר אַ אידעאַלע פרוי!

צי וואָלט דעריבער נישט געווען קוים יושר צו שלעפּען פאַר'ן ריכטער - טיש די אַלע פערשוינען מיט דער פרוי פּריסטאָר אין דער שפּיץ, פאַר בעליידיגען די ייִדישע אמונה?

לויט אונזער מיינונג וואָלט עס געדאַרפט זיין די אויפגאַבע פון די רבנים, אין דעם אָפּוועהר קאַמף געגען דער גזירה, קודם-כל צוציהען די אויטאָרען פון פּראָיעקט צו פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר בעליי-דיגען די ייִדישע רעליגיע.

ווייל אַ בעשולדיגונג אין באַרבאַריזם איז אָהן שום ספק אַ בעליידיגונג. דערמיט וואָלט מען אפשר געצוואונגען די געגנער אַרויסצוטרעטען אָהן דער מאַסקע פון באַרמהערציגקייט.

ב.

צו 5 און 2 חדשים תפיסה

[...]גע פערמשפּט געוואָרען די העצער צו אַנטיסעמיטישע אונרוהען אין פּשיטיק

ראַדאָם, 22 (יט"א טעלעפאָניש)

אין ראַדאָמער קרייז-געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען די אָרגאַניזאַטאָרען פון די אַנטי-ייִדישע אַרויסטרעטונגען אין פּשיטיק. אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זענען געזעסען: דער פּרעזעס פון דער ענדעקישער פּאַרטיי אין פּשיטיק ווינצענטי

קאַרטשאַק און נאָך 2 ענדעקישע ,,גאונים'' פון פּשי-טיק.

דאָס געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַ'אורטייל לויט וועלכען קאַרטשאַק איז פערמשפּט געוואָרען אויף 5 חדשים, און די איבריגע 2 אָנגעקלאָגטע צו 2 חדשים תפיסה

קאַרטשאַק איז אויפ'ן אָרט פערהאַלטען געוואָרען

באַהן קאַטאַסטראָפע הינטער ראַגאָוו

4 וואַגאָנען צושמעטערט געוואָרען

ראַגאָוו, 22 (טעלעפאָניש)

נעכטען אַרום 9,45 אין אָוונט איז אויף דער סטאַנציע ראַגאָוו פאָרגעקומען אַ באַהן - קאַ-טאַסטראָפע, 4 לעדיגע וואַגאָנען פון צוג וואָס פיהרען משאות, וואָס איז געגאַנגען פון לאָדז קיין וואַרשאַ זענען אַראָפּ פון די שינעס און זיך איבערגעקעהרט. די צוויי הויפּט-ליניעס, וואָס פיה-רען פון וואַרשאַ קיין לאָדז זענען פערשטעלט גע-וואָרען דורך די צושמעטערטע וואַגאָנעס, צום גליק

זענען קיין קרבנות מיט מענשען נישט געווען. די בעוועגונג צווישען לאָדז און וואַרשאַ איז פאַר-געקומען אויף אַ אומוועג.

אויפ'ן אָרט פון געשעהענעם איז אַרויסגע-פאָהרען די באַהן-פּאָגאָטאָוויע, וואָס האָט זיך פער-נומען מיט אָפּרייניגען און פערבעסערן דעם וועג. אַ ספּעציעלע קאָמיסיע פון אויספאָרשונג פערנעהמט זיך מיט אויספאָרשען די סיבה פון דער קאַטאַס-טראָפע.

איבערגרופירונגען פון יאפאנישן מיליטער אין מאנדזשוקא און צפון כינע

מאקיא, 22 (ספ. טעל.)

די היגע פוילישע קרייזן שרייבן צו א ספע-ציעלע בעדייטונג דער איבערגרופירונג פון מיליטער וואס זאל פארקומען לויט'ן בעפעהל פון קריגס-מיניסטער אין צוזאמענהאנג מיט דער אויטאנאמער לאגע אין די גרעניץ-געביטן אין מאנדזשוריען און צפון-כינע.

קיין מאנדזשוקא גייט אפ פון טאקיא די ערשטע דיוויזיע, וואס ווערט פעררעכנט צו דעם בעסטן יאפאנישן מיליטער. איהר אנפיהרער גענעראל האָרי, ווערט בעטראכט אלס ספעציאליסט אין לופט פליהער-פראגען און איז לעצטענס געווען שעף פון דער יאפאנישער לופט-פליהעריי.

די פאליטישע קרייזן האלטן די דאזיגע איבערגרופירונג פון מיליטער, אלס א אנהויב פון א ארגאניזאציע פון דעם יאפאנישן גארניזאן אין מאנדזשוקא אין צפון כינע.

לאנדאן, 18 (ספ. טעל.)

פון טאקיא מעלדעט מען: דער פארשטעהער פון אויסערן-מיניסטעריום אין מאנדזשוקא האט ערקלערט פאר פרעסע - פארשטעהער: די יאפאנישע פאדערונג, אז עס זאל ארויסגענומען ווערן די קאמפאניע פון 65-טען מאנדזשורישן פולק, וואס איז אריבער אויף'ן טעריטאריום פון ראטען-פערבאנד, שטיצט זיך דערויף, וואס אין דעם פאל איז געשעהן א פאקט נישט פון געוועהנליכער דעזערציע, נאר א פאליטישער באנדיטיזם און די דעזערטירען האבן פארן אנטלויפן דערהרג'עט 4 יאפאנישע אפיצירען א חוץ דעם האבן די דעזערטירען נישט נאר צוגערויבט דאס געוועהר, נאר האבן אויך בע-רויבט די מיליטערישע סקלאדעס. דאס זענען קרימי-נעלע פערברעכענס און ראטען רוסלאנד איז מחויב ארויסצוגעבן די דעזערטירען אלס געוועהנליכע קרי-מינעלע פערברעכער.

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

פון טאקיא מעלדעט מען: לויט ידיעות פון דער צייטונג „איראפא", האט אויפ'ן יסוד פון א בעראטונג צווישען די פארשטעהער פון דער ארמע און אויסערן-מיניסטער, פון דער יאפאנישער זייט בע-שלאסן קאטעגאריש אפצוווארפן דעם סאוויעטי-שען פארשלאג וועגן איינלאדען פון פארשטעהער פון נייטראלע מלוכות אין דער קאמיסיע, וואס זאל זיך פערנעהמען מיט רעגולירען דעם גרעניץ-קאנ-פליקט. דאגעגען איז יאפאן גרייט צו בעשטימען א שידס-קאמיסיע, וואס זאל בעשטעהן פון פארשטע-הער פון די פעראינטערעסירטע צדדים, ד. ה. פון ראטען-פערבאנד, יאפאן און מאנדזשוקא.

פעקין, 22 (ספ. טעל.)

אונטערן איינפלוס פון דער הייסער אטמאספערע וואס איז ארויסגערופען געווארען צוליב די [...] סטראציעס פון די סטודענטען, וואס געהערט [...] פון רעצעמבער, איז אין די לעצטע טעג [...] צו ערנסטע געשעהענישען צווישען סטודענט[...] אויך צו ארויסטרעטונגען געגען די פראפעס[...] צוליב די אונרוהען האבן זיך אלע פראפעס[...] פון פעקינער אוניווערזיטעט זיך אנגעזאגט [...] מיסיע. א סך סטודענטען זענען ארעסטירט [...]

אביסינער צוריקגענומען א טייל פון די פערלוירענע פאזיציעס מאקאלע און ווייטער בעלאגערט

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

פון אדיס אבעבא מעלדעט מען: אויףביידע פראנטען קומען פאר אויסערגעוועהנליך שטארקע קאמפען. אויפ'ן צפון פראנט האט דאס איטאליענישע מיליטער נאך א הורגאן פון ארטילעריע פייער אי-בערגעגאנגען אין א אנגריף און זיי רוקען זיך אין דער ריכטונג פון אמבא אלאדזשי. אין טעמביען האבן די אפטיילונג פון ראס סעיומא און ראס קאסטא געשטעלט א פערביסענעם ווידערשטאנד. אויפ'ן דרום פראנט קומען פאר קאמפען צווישען אונאלעהע און סאסאבינעה, דערווייל פעהלען נעהנ-טערע פרטים וועגן פערלויף פון קאמף.

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)

פון אדיס אבעבא מעלדעט מען: ראס מוסקעלא ראל נאסיבו וועגן די ערפאלגען פון אביסינישן האט לויט די דערהאלטענע ידיעות בעוויזען צוריק-צוגעווינען א טייל פון די פערלוירענע פאזיציעס אין דער פראווינץ ענדערטא און אויסצובעסערן די סטראטעגישע לאגע. די איטאליענישע אטאקעס דויערען ווייטער, די אביסינישע מיליטערישע קווע-לען פערזיכערען, אז די בעלאגערונג פון מאקאלע וועט נישט אפגעשטעלט ווערען. די איטאליענער מאכען נייע בעמיהונגען בכדי צו פערזארגען דעם גארניזאן אין מאקאלע מיט פראוויאנט און אמו-ניציע וואס ווערט צוגעשטעלט דורך אעראפלאנען. די איטאליענישע אטאקעס אויפ'ן וועג, יואס פיהרט קיין אבארא זענען אפגעשלאגען געווארען. פון דרום פראנט מעלדעט דער הויפט שטאב פון גענע-ראל [...] מיליטער אין דער ריכטונג פון אורא[...] קאראן. אין דער פראווינץ אגאדען זיינען די [...] אקציעס בעשווערט צוליב דער געיואלדיגער [...] די היץ וועט שטייגען ביז אפריל. [...] בעדינגונגען טרעפען אן די מאטאריזירטע [...] לונגען גרויסע שוועריגקייטען אין זייער [...] א געוויסער אביסינישער לופט פליהער, [...] געקומען צו פליהען פון שטאב פון ראס [...] קיין אדיס אבעבא האט ערקלערט, אז צוליב [...] סערגעוועהנליכע היץ שיינט די טעמפעראטור [...] וואסער און בענזין שוין נאך 5 מינוט [...] אויף 'הונדערט גראד.

איטאליענישע מעלדונגען

רוים, 22 (ספ. טעל.)

פון אסמאהו מעלדעט מען: די [...] פון איטאליענישן מיליטער אויף דרום פון [...] ענטוויקעלט זיך גינסטיג, דער אוואנגארד [...] טאליענישן מיליטער דערנעהנטערט זיך [...] אמבא אלאדזשי נישט אנטרעפענדיג אויף [...] ערנסטען ווידערשטאנד. די איטאליענישע [...] לאגען שפילען א גרויסע ראלע אין דער [...] די ארמעי פון ראס מולונעטא איז פולשטענדיג [...] מאראליזירט און אנטלויפט. זייט עס איז [...] וואך צוריק איבערגעריסען געווארען די [...] ליניע האבן די איטאליענער פערנומען א [...] טאריע פון 1.500 קוואדראט מייל.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie
WYJEŻDŻAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעהמט אן פון 8–11 פארמ. און פון 6–9 אוונט.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

„טעאטער ראזמאישטשי"
צגעלניאנא 27
יודישע טעאטער-סטודיע
היינט, זונטאג, דעם 23 פעברואר
אווענד 6.30
לעצטע פאפולערע פארשטעלונג
„די רייזע פון בנימין דעם דריטען"
מסעות בנימין השלישי
סאטירע אין 9 בילדער לויט מענדעלע מוכר ספרים
רעזשי — אידעם. דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער, י. פרידמאן. מוזיק: דוד בייגעלמאן, פראפ. וואקס. פלאסטיק און טאנץ — זינע [...]
אינסצעניזאציע — כ. עמעס. בילעטען פון 54 גר. צו בעקומען א גאנצען טאג ביי דער קאסע פון טעאטער.

[...] צו דער פערלאבונג פון [...] ליבע שוועסטער-זוהן העניעק איינעלבערג מיט פרל. רוזשא הערשפ[...] ווינשען מיר א הערצליכען מזל און א גליקליכע צוקונפט.
בנימין שאר און [...]

חברה „כנסת בחורים"
לאדז, פעפער-גאס 17.
היינט, זונטאג,
4 נאכמיטאג קומט פאר אין דער חברה „כנסת בחורים" פעפער-גאס 17
א סיום הספר=
תורה=פייערונג
מיט'ן אנטייל פון א בקוואוסטען חזן מיט א גוט איינשטודירט'ן כאר ווי אויך א סימפאנישער ארקעסטער. עס וועלען זיך אויך בעטייליגען בעקאנטע לאדזער פער-זענליכקייטען און רעדנער.
בעם. פאר טוויען ספעצ. רעזערווירטע פלעצער. דאס נייהען די ירועות מיטט פאר פון 2 נאכם. ועד דחבריה „כנסת בחורים" לודז.

וואָרנונג!
דערמיט בין איך לײדער געצוואונגען צו ווארנען מיין פאטער
שמחה ברוך גוטמאן
גדאנסקא 16
אז אויב ער וועט זיך נישט בערוהיגען מיט זיינע ארויסטרעטונגען, וועל איך לײדער מוזען אנווענדען די שארפסטע מיטלען און פאר די קאנסעקווענצען וועל איך נישט פעראנטווארטליך זיין.
מיט אכטונג
Uren Gutman
Ciesielska 25.
פ. ס. אויב עס וועט נישט רוהיג ווערען, וועל איך עפענטליך ארויסשרייבען אלע זיינע טאטען.

נאך קורצע שווערע לײדען איז נעכטען שבת-קודש געשטארבען אונזער טייערע, ליבע מוטער, שוויגערמוטער, גראסמוטער, אורגראסמוטער, שוועס-טער, שוויגערין און טאנטע
נ"ע הי' בלימה שייבע
אשת ר' הערשל ז"ל
(נכדת הרב ר' משה נחמיה קאהן מדווארט)
אין עלטער פון 83 יאהר.
די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 23 ד. ח. 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז נאוואמיעסקא נומר 34, וועגען וואס עס טיילען מיט אין ברוים צער
די טיפגעטריבערנדע הינטערבליבענע.

קליינהענדלער=פעראיין אויף דער שטאדט לאדז,
פריזהייטס-פלאץ 3.
היינט זונטאג, ד. 23 פעברואר 1936, 7 אווענד קומט פאר אין איינענעם לאקאל, א גרויסע
אויסערגעוועהנל. פערזאמלונג
מיט פאלג. טאג-ארדנונג: 1) אומזאץ-שטייער לויט דער נייער שטייער-ארדינאנציע, 2) וועגען ענדערן דעם דעקרעט פון לא-קאטארען-שוק-געזעץ (רעפערעאט פון פעראיינס-אדוואקאט ה' א. פאלניק), 3) עקזאמענס פאר סוחרים בכלל און פארבן-כוחרים בפרט, 4) פרייע פארשלאגען, צו וועלכער אלע מיטגלידער ווערן געבעטען פינקטליך צו ערשיינען. די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג
אלע יודען, וואס מאכען חתונות און שמחות אין זאלער דארפען וויסען, אז דער ראבינאט מיט דעם ועד שומרי ומזהירי שבת האבען בעשלאסען, אז אין די זאלער, וואס קומט פאר א חילול שבת האבען נישט קיין חזקות כשרות און מען טאר ביי זיי נישט מאכען קיין יודישע שמחה. דערליבער דארף יעדער יוד פאדערען ביים זאלער א בעשייניגונג פון ועד הרבנים עם שו"ש, נישט צו רעכענען זיך מיט זייערע בעקאנטמאכונגען, אז זיי זענען כשר.
צ"ק שומרי ומזהירי שבת
מיט דעם ועד הרבנים בראש

אוירען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. [...]
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך א[...] רישטס פון 9-2 און פון 4-8 [...]
ביי דער קליניק איז [...]
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלעקטר[...]

פאר גארד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-סוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אלזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פרית, 3-5, 8-9 אוו.

וויכטיג פאר מחותנים!
מיר טיילען מיט, אז מיר בעזיצען א בע-שייניגונג פון צ"ק שומרי מזהירי שבת מיט'ן ועד הרבנים און מיר פערריכטען אונזער זאל צו מעסיגע פרייזען. מיט אכטונג
די אינהאבער
פון בערלינער זאל
זאכאדניא 26, טעל. 231-55

עלטסטער פעלדשער
ש. דרעז[...]
לוטאמירסקא 4, טעל. [...]78
נעמט אן פון 8–10 פרי, פון [...]
און פון 6–7 אוונט.

LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראנ[...]
6 שערפינעז 37 [...]
נעהמט אן פון 5—7 [...]

גערענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערציגט אייך!
R.Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 09-156.
געדענקט פראנט II שטאק.

פריוואטע רעמונגס-פאגאטאוויע
פלאץ וואלבאשטשי 10
טעל. 2222-6
איז טעטיג אהן איבעררייס בייטאג און ביינאכט.
ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.

בעלגיען בעאונרוהיגט
...וליב דער אקציע פון דייטשער רעגירונג אין דער דעמיליטאריזירטער סטרעפע

...ריז, 22 (ספּ. טעל.)
...אמענטירענדיג דעם פּריוואַטגריגען וויזיט פון ...לגישען אמבאַסאַדאָר ביים מיניסטער פלאַנדען, ...טעט דער ,,עווּר", אַז עס זענען בעריהרט גע־ ...ראָן קודם כל די פראַגע פון דער דעמיליטאַריזיר־ ...טרעפּע און די מיטלען וואָס די קאָנטראַהענטן ...קאַרנער אָפּמאַך וועלן אָננעמען אין פאַל פון ...עווּנטועלע קאָמפּליקאַציעס מצד דייטשלאַנד. דער ...אַמבאַסאַדאָר היה קשׂהשׂהאָווע האָט דעם אויסערן מי־ ניסטער פלאַנדען איבערגעגעבן אַ פּראָגע־בויגען, וואָס זיין ציל זאָל זיין צו אָריענטירען די בעלגישע רעגירונג וועגען דעם אופן ווי פראַנקרייך וועט רע־ אַגירען אין פאַל ווען דייטשלאַנד זאָל שיקען מיליט־ טערישע אָפּטיילונגען אין דער דעמיליטאַריזירטער סטרעפּע אָדער ווען זי וואָלט געקינדיגט דעם לאָקאַר־ נער אָפּמאַך און וואָלט צוגעטרעטען בויען פאָרטי־ פיקאַציעס אין דער אויבער־רהיין סטרעפּע.

...קריגס-צושטאַנד זאָל ערקלערט ווערען איז גאַנץ שפּאַניע?

...ריז, 12 (ספּ. טעל)
...פון מאַדריד מעלדעט מען: אין באַלולעס דעל ...קאַמפּאָ אין דער הועלוואַ איז דער לאָקאַל פון ...דער מאָנאַרכיסטישער פאָלקס־אַקציע אויסגערויבט גע־ ...ווען און אונטערגעצונדען געוואָרען. אַ פּאָליציי־ ...פאַטראָליע, וואָס איז געקומען לעשען די שׂריפה איז ...באַגעגנט געוואָרען מיט אַ שיסעריי פון רעוואָלווער ...שיסערייען. די פּאָליציי האָט אויך געשאָסען. צוויי פּערזאָן זענען דערהרג'עט געוואָרען און עטליכע פערוואונ־ דעט. די שטענדיגע פּאַרלאַמענט - קאָמיסיע האָט בעפולמעכטיגט דעם פּרעמיער אַזאַנאַ צו פּראָקלאַמי־ רען קריגס־צושטאַנד אין גאַנצען לאַנד אויב דאָס וועט נויטיג זיין.

די וואַהלען צום פראַנצויזישען פּאַרלאַמענט
זאָלען צוגעאיילט ווערען

פּאַריז, 22 (ספּ. טעל.)
די איצטיגע פּאַרלאַמענט=סעסיע ווי מ'קען ...אויסוועהען פון דער ערקלערונג פון פּרעזידענ־ ...ט פון פּאַרלאַמענט בואיסאָן, וואָס איז מער־ ...ניט־ליכט בעוואָרען אין ,,עווּר" וועט פערענדיגט ...ווערן דעם 13 מערץ. די ציטונג זעהט דעריבער פּאַראויס, אַז די שׂונאים פון די אָנהענגער פון דעם וואַהל=רעפאָרם. געשטיצט אויפ'ן יסוד פון פּראָפּאָרציאָנאַליטעט. האָבען זיך בעדייטענד פער= קלענערט, פון דער אַנדערער זענען אין דער ראַדיקאַלער פּאַרטיי געשטיגען די טענדענצען צו= צואיילען דעם טערמין פון די וואַהלען.

דורכפאַל פון אַ דייטשען פּראָפעסאָר אין וואַרשא

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש)
...אויפ'ן דריטען אוידיטאָריום פון וואַרשאַיוער ...אוניווערזיטעט האָט געזאָלט פאָרקומען אַ פאָרלע־ ...זונג פון דאָצענט פון בערלינער אוניווערזיטעט ...די פאָרלעזונג אויף דער טעמע ,,וועגען די ...אַרבעטען פון דייטשען אוניווערזיטעט" איז איינ־ ...גערעכנט געוואָרען דורך דער אַקאַדעמישער אָרגאַ־ ...ניזאַציע ,,ליגא".
...נאָך איידער די פאָרלעזונג האָט זיך אָנגעהויבען ...האָבען זיך אין קאָרידאָר פון אוידיטאָריום פער־ ...זאַמלט גרופּעס סאָציאַליסטישע אקאַדעמיקער אַנ־ ...דערהאַלב 200 מאַן. ווען דער פּרעלעגענט איז אַריין אין ...זאַל, האָט מען איהם געמאַכט אַ פיינדליכע מאַני־ ...פעסטאַציע ביי אַלגעמיינע אויסרופען געגען דער ...היטלעריסטישער רעגירונג און דער היטלעריסטישער ...פּאָליטיק. איינער פון די סטודענטען, לעשעק ראַאַבע ...איז צוגעגאַנגען צום דאָצענט קעניג און איהם דער־ ...לאַנגט אַ רויטען בוקעט בלומען און איהם געבעטען איהם אָוועקצופירען אין דייטשלאַנד אויף די קברים פון היטלעריסטישען טעראָר. גלייכצייטיג האָבען זיך אין זאַל געהערט אויסרופען אין דער פּוילישער און דייטשער שפּראַך געגען היטלעריזם.
צוליב דעם שטאַרקען טומעל האָט דאָצענט קעניג צוזאַמען מיט זיינע בעגלייטער, די אָרגאַני־ זאַטאָרען פון דער פאָרלעזונג פאַרלאָזט דעם זאַל.

,,ברויט און ארבייט פאַר דעקלאַסירטער יוד. בעפעלקערונג"
רעדע פון הרב דעפּ. רובינשטיין אין סיים

וואַרשאַ, 22 (ספּ. טעל.)
אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים איז בע־ טראַכט געוואָרען דער בודזשעט פון מיניסטעריום פאַר סאָציאַלער שוץ.
דעם בודזשעט האָט רעפערירט דעפּ. טאָמאַשע־ וויטש. נאָכ'ן רעפעראַט האָט געהאַלטען אַ רעדע מיניסטער פאַר סאָציאַלען שוץ יאַשטשאָלט.
אין דער דיסקוסיע האָט אויך גענומען אַ וואָרט דעפּ. הרב רובינשטיין, וועלכער האָט גערעדט וועגען דער אויסערגעוועהנליכער שווערער לאַגע. די עטאַ־ טיסטישע פּאָליטיק פון דער רעגירונג האָט גורם גע־ ווען, אַז די יודישע אַרבייטער פערלירען די אַרבייט אין די פאַבריקען, אין די נייע פאַבריקען, וואָס די רעגירונג האָט געשאַפען ווערען די יודען נישט אָנ־ גענומען. אפילו דער פיהרער פון די ענדעקעס, ראַ־ מאַן דמאָווסקי האָט שוין אָנגעוויזען אויף דער שווערער נויט פון די יודען אין די קליינע שטעטלעך. די דעקלאַסירונג פון דער יודישער בעפעלקערונג איז אַ גרויסע סכנה, וואָס דאַרף אפילו בעאונרוהיגען די רעגירונג. און הנם דער מיניסטער פון סאָציאַלען שוץ האָט מיט די עניים קיין שייכות, דאַרף ער אָבער דאָך ווירקען אויף זיינע קאָלעגען ביים האַנ־ דעלס־מיניסטער, אַז מען זאָל נישט מאַכען קיין שווע־ ריגקייטען די יודישע האַנדווערקער צו פערנעהמען זיך מיט זייערע מלאכות, אַז די מלאכה מאַנאָפּאָלען זאָלען נישט אַרויסוואַרפען די יודישע אַרבייטער.
דעפּ. הרב רובינשטיין וויזט נאָך ווייטער אָן, אַז די יודען מוזען אַליין אויסהאַלטען זייער סאָציאַ־ לע אינסטיטוציעס. אין די יודישע יתומים־הייזער ווערען אויסגעהאַלטען 50 טויזענד יודישע יתומים. די יודען מוזען אויך אַליין אויסהאַלטען די געזונד־ הייטס - אַנשטאַלטען, די גמילת־חסדים קאַסעס, וועל־ כע ראַטעווען אָפט די עקזיסטענץ פון אַ אָרימען האַנדווערקער אָדער הענדלער מיט אַ קליינע הלואה.
הרב רובינשטיין וויזט אויך ווייטער אָן, אַז דער סטאַטיסטישער אינסטיטוט פאַר די עניינים פון די מינדערהייטען ציטירט, אַז אַ דריטעל פון דער יו־ דישער בעפעלקערונג אין פּוילען לעבט פון נדבות דערביי בעגנוגנען זיי זיך מיט 7—8 זל. אַ וואָך.
צום סוף זאָגט דעפּ. הרב רובינשטיין, אַז די אַל־ טע רוימער האָבען פערלאַנגט ברויט און פערוויי־ לונגען, מיר אָבער פאָדערן נישט קיין פערווײַלונגען נאָר ברויט און אַרבייט.
נאָכדעם ווי דער בחושעט איז אָנגענומען גע־ וואָרען און בעטראַכט געוואָרען דער בודזשעט פאַר עמעריטען.
די נאָהענטסטע סיים־זיצונג וועט פאָרקומען מאָנטאָג.

...י מכּביאַדע אין ביסטריצאַ
...ספּאָרט-פערמעסטונגען קומען פאָר ביי אַ גינסטיג וועטער

...פּראַג, 22 (יט"אַ טעלעגראַפיש)
...די ספּאָרט - פערמעסטונגען אויף דער מכּביאַדע ...טאַנסקאַ - ביסטריצע קומט פאָר ביי אַ גינסטיג ...
...דיטאָג איז פאָרגעקומען דער 18 קילאָמעטער־ ...דער ערשטער איז אָנגעקומען קירטו פון טשע־ ...סלאָוואַקיי, דער 2טער וואַרשנהיימער פון פּוילען. ...דריטער בלאָק פון דייטשלאַנד. אַ חוץ דעם פער ...פּוילען דעם 6, 10 און 11־טע ערטער. אין ...קילאָמעטער־לויף פון פרויען איז די ערשטע אָנ־ ...געקומען זינטער פון טשעכאָסלאָוואַקיי. די 2־טע ...פון דייטשלאַנד, די דריטע ענקער פון פּוילען ...די אייז־פערמעסטונגען קומען פאָר מאָרגען ...זונטאָג.
...מכּביאַדע פערענדיגט זיך מאָנטאָג.

אימפּאָזאַנטער קאָנצערט פון סינאַגאָגאַלע נגונים
פון אַמעריקאַנער צווילינג-עמוד־ קינסטלער די ברידער עפּשטיין

ווי מיר האָבען שוין געשריבען, קומט פאָר דינסטאָג, דעם 25 ד. ח. אַנ'איין-איינציגער קאָנ־ צערט פון דעם חזנים־צווילינג ברידער עפּשטיין פון אַמעריקאַ.
די ברידער עפּשטיין וועלען אַרויסטרעטען מיט אַ פּראָגראַם פון ספּעציעלע סינאַגאָגאַלע נגונים. די צווילינג־חזנים זענען בעקאַנט אין אַמעריקאַ ווי אויך אין אייראָפּאַ אַלס ערשטקלאַסיגער קינסט־ לער און זייער אויפטריט האָט שטענדיג אַ גע־ וואַלדיגען ערפאָלג.

Radjoodbiorniki
ELEKTRIT Co
zawsze przodują!
Sprzedaż ALFA-RADJO, Nawrot 1. Tel. 183-60.
Specjalny servis.
Warsztat reperacyjny zaopatrzony we wszystkie części zamienne dla odbiorników ELEKTRIT

אַ געשפּרעך מיט דוד פראַנקפורטער אין תּפיסה

...אַ זשורנאַליסט פון אַ רעטאַ=ראָמאַנישע צײַ־ ...טונג איז געלונגען אין ,,סענהאָף" אין כור צו האָ־ ...בען אַ געשפּרעך מיט דוד פראַנקפורטער אין ...דער ,,גאַזעטאַ לאַדינאַ" גיט ער איבער ...זיינע איינדרוקען פון זיין געשפּרעך:
...דאָס געשפּרעך איז פאָרגעקומען אין ביבליא־ ...טעק וואו פראַנקפורטער איז אַריינגעבראַכט ...געוואָרען צו מאַכען פון איהם פאָטאָגראַפישע ...אָפּדרוקען און פון זיינע פינגער אָפּדרוקען. ווען ...פראַנקפורטער האָט דערזעהען די פּליטע אויף ...וועלכער עס ווערען געמאַכט די פינגער-אָפּדרוקען, ...האָט ער זיך שטאַרק דערשראָקען און אויסגערופען: ...אָ אין הימעל אויף וואָס פאַר אַ וועג איך בין ...געקומען, איז מיין גאַנצע שעהנע מעדיצינישע קאַר־ ...יערע פערלוירען געגאַנגען". דער מיטאַרבייטער ...פון דער צייטונג האָט איהם געפרעגט, אויב ער ...בעדויערט זיין טאַט. פראַנקפורטער האָט דערויף ...געענטפערט: ,,כ'האָב גרויס רחמנות אויף גוסטלאָפ'ס אַלמנה". אויף דער בעמערקונג, אַז נאָך מעהר רחמנות דאַרף ער האָבען אויף זיינע נאָהענטע, האָט ער אָנגעהויבען צו וויינען, האָט זיך אָבער באַלד בעהערשט און געזאָגט: ,,עס איז אַ גרויס גליק, וואָס מיין מוטער לעבט שוין נישט".
וועגען זיין טאַט האָט פראַנקפורטער ערקלערט, אַז אַלץ קומט איהם פאָר ווי אין אַ חלום. ער ווייסט אָבער גענוי, אַז אַנדערש האַנדלען האָט ער נישט געקענט. די אונטערדריקונג און רדיפות, וואָס ווערען בעגאַנגען אין דייטשלאַנד נישט נאָר געגען יודען, נאָר אויך געגען קאַטאָליקען און פּראָטעסטאַנטען, ווען זיי זענען נישט מסכים מיט די נאַציאָנאַל - סאָציאַליסטישע טעאָריעס, האָבען איהם שטאַרק אויפגערעגט. אַ פּערטרעטער פון די דאָזיגע טעאָריעס אין דער שווייץ איז געווען גוסטלאָף. ,,ער האָט פון דער שווייץ געוואָלט מאַ־ כען דייטשלאַנד'ס אַ וואַסאַלען-מלוכה". אַלס סטו־ דענט פון מעדיצין האָט ער געהאַט דעם איינדרוק פון אַ געפעהרליכען באַציל, וואָס האָט אין גוסט־ לאָף'ס פּערזאָן אויך אין דער שווייץ געוואָלט פער־ שפּרייטען די מגפה פון נאַציאָנאַל=סאָציאַליזם, אין איהם האָט ער געוואָלט טרעפען און נישט די פּערזאָן פון ערמאָרדעטען.

Dr. med.
AL. FORSZANSKI
כירורג
נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע ,,POMOC", ליטאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון 11—1: טעל. 101-29.
פּריוואַט-וואוינונג פּעטריקאָווער 101
פון 5—7 אָוועגד. טעל. 210-76
סטר אַרבייטסלאָזע — הנחה.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע-בע האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוועגד.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פּרייזען

נאָך 3 טעג האָט איהר די געלעגענהייט צו געבען אַ לאַך און הערען אַ זינג און אַ טאַנץ!!!
4 נאָכמ. פון 54 גר. ביז 1.70 צום לעצטען מאָל!
היינט זונטאָג 2 פאָרשטעלונגען
9 אָוונט פון 54 גר. ביז 2 זל. צום פאָרלעצטען מאָל
תל=אביב
סערטיפיקאַטען
גרייט זיך אויף דינסטאָג, ד. 25־טען צו דער לעצטער געזעגענונגס= פאָרשטעלונג!
אַ רייכער און ריזיגער פּראָגראַם

טעאַטער
,,דאָמאָטאָשטשי"
ציגעל=גאַס 27.
דיר.: ד. צעלמייסטער.
...זענען צו בעקומען היינט זונטאָג ...אַ גאַנצען טאָג ביי דער קאַסע.

דאס קאלאניאל־פראבלעם
אין צענטער פון דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק

אין שייכות מיט דעם קאלאניאלען פראבלעם, וואס איז לעצטענס געווארען אזוי אקטועל שרייבט די „אי.ק.צ.“ צווישען אנדערען פאלגענדעס:

„די ערקלערונג פון געוועזענעם מיניסטער האאר אויף דער סעפטעמבער סעסיע פון דער פעלקער־ליגע, אז ענגלאנד איז גרייט צו א דיסקוסיע איבער א נייער פערטיילונג פון די רויה־שטאף קוועלען האט שוין געבראכט געוויסע רעזולטאטען. די דאזיגע ערקלערונג האט אהן שום ספק געהאט דעם כאראקטער פון א שלום פארמולע אין ערשטען סטאדיום פון די אונטערהאנדלונגען אין איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט.

די דייטשען האבען אבער באלד ארויסגערוקט זייער קאלאניאלען פראגראם שטעלענדיג די פראגע אויף אזא אופן, אז דער מאנגעל פון קאלאניעס, אלס קוועלען פון רויה־שטאפען איז דער הויפט־פאקטאר פון רויה־שטאף און דעוויזען־הונגער, זייער אונמעגליכקייט פון אינדוסטריע עקספאנסיע. א איבערבעפעלקערט לאנד מיט א ריזיג אויסגעבויטע אינדוסטריע, אפגעשניטען פון די רויה־שטאף קוועלען, אפגעשניטען פון אפזאץ־מערק, שטיקט זיך אויף א קליינעם שטח.

„פאלק אהנע ראום“ דער דאזיגער מאטיוו חזרט זיך לעצטענס כסדר איבער אין די רעדעס פון „פיהרער“ ווי אויך אין די רעדעס פון די קלע־נערע „פיהרער“, ווי פון פראפאגאנדע מיניסטער געבעלס, פינאנץ מיניסטער שווערינג קראסינג, גע־נעראל פאן עפ.

די פאדערונגען געהען אין דער ריכטונג, אז מען זאל זיי צוריקגעבען די קאלאניעס אין מיטעל אפריקא, עווענטועל אין דער פארם פון א רעוויזיע פון די מאנדאטען פון דער פעלקער־ליגע.

די ענגלישע רעגירונג האט זיך באלד געכאפט, אז האארס פארמולע קען ווערען געפעהרליך, זי קען דרייסטער מאכען די פעלקער, וועלכע רוקען ארויס צוליב די אדער אנדערע מאטיווען זייערע קאלאניאלע פרעטענציעס און קען מאכען דעם איינדרוק, אז די קאלאניעס בעזיצונגען אדער מאנדאטען קענען ווערען אנ׳ענין פון אונטערהאנדלונגען.

און דעריבער האט לארד קרענבארן דער פאר־לאמענטאריער סעקרעטאר פאר אויסערליכער ענינים גאנץ אפען זיך ארויסגעזאגט געגען א אינ־טערנאציאנאלע ווירטשאפטליכע קאנפערענץ צו רע־א ליזירען האארס פארשלאג, וואס איז פארגעלעגט געווארען דורך דעם דעפוטאט פון דער לייבור פארטיי לענסבורי.

נאך דייטליכער האט זיך וועגען דעם ארויסגע זאגט דער קאלאניען־מיניסטער טהאמאס, אויף א אינטערפעלאציע פון דעם קאנסערוואטיווען דעפוטאט קראפט, וועלכער האט געפאדערט די פערזיכערונג, אז מיט די ענגלישע קאלאניעס וועט נישט געמאכט ווערען קיין טראנזאקציעס אויף א אינטערנאציאנא לער קאנפערענץ ,האט דער קאלאניען מיניסטער געענטפערט, אז די ענגלישע רעגירונג האט נישט בעטראכט און בעטראכט נישט די פראגע וועגען אפגעבען אדער ענדערען די ענגלישע קאלאניעס, אדער מאנדאט טעריטאריומס.

דערמיט פאלען אפ אלע האפנונגען, וואס זע־נען געווען פערבינדען מיט דער ערקלערונג פון סער סעמיועל האאר.

צי האט מען דען ערווארט עפעס אנדערש? צי האט עמיצער געגלויבט, אז רייכע פעלקער וועלען אפגעבען זייערע קאלאניעס ארימע פעלקער נאר דערפאר ווייל זיי ברויכען דאס?

ווען ענגלאנד זאל אנהויבען צו פארצעלירען איהרע בעזיצונגען, וואלט פארגעקומען א שנעלע ליקווידאציע פון גאנצען אימפעריום. אפילו דאן ווען ענגלאנד זאל ערלויבען צוצונעמען די קאלאניעס למשל ביי האלאנד, בעלגיען און פארטוגאל, וואס וואלטען אליין נישט געקענט שיצען זייערע בע־שיצונגען, וואלט דאס אויך שוין אונטערמינירט דעם ענגלישען בעזיץ.

דאס בריטישע אימפעריום פערוואנדעלט זיך אלס מעהר אין א מין פעלקער־ליגע, וואס איז געשטיצט אויף דער אידעי פון שלום — נישט נאר אין איירארפא, נאר אויך אויף אלע אנדערע קאנטינענטען.

דאס בריטישע אימפעריום פערוואנדעלט זיך אלץ מעהר אין א היטער און גאראנט פון שלום אויף אלע קאנטינענטען, וואס פערטיידיגט יעדען איבערגעפאלענעם געגען אנפאלער. דאס איז א עוואלוציע, וואס איז אנגעווארפען געווארען דורך דער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען.

די פעלקער, וואס געהערען צום אימפעריום ווערען אלץ מעהר ווירטשאפטליך און פאליטיש אומאפהענגיג — אבער זיי זעהען איין גרויסען נוצען אין אויפהאלטען די פערבינדונג מיט דעם בריטישען בונד פון די פעלקער, וואס גאראנטירט זיי שלום און זיכערקייט.

די דאזיגע אייגענטימליכע פעלקער־ליגע האט אויך איהר ווירקונג אויף די קלענערע קאלאניאלע גרופען האלאנד, בעלגיען, פארטוגאל, וועלכע געהען אלץ מעהר אריין אין דעם ענגלישען ווירקונגס קרייז און אונטער־וואר־פענדיג זיך די ברישישע אינטע־רעסען, זוכען זיי ענגלאנדס שוץ געגען די בעזיצ־לאזע פעלקער.

ענגלאנד מאבילוזירט איצט איהרע כחות בכדי צו קענען ערפיהלען איהרע ריזיגע פערפליכטונגען, וואס די ענטוויקלונג פון די געשעהענישען האט איהר אנגעווארפען. דער גיגאנטישער באוואפנונגס פראג־ראם אויף א סומע פון 300 מיליאן פונט שטערלינג איז דער פראגראם פון שוץ פון דער אימפעריע ווייל אין צענטער פון דער וועלט פאליטיק שטעהען איצט אהן שום ספק די קאלאניאלע קאנפליקטען.

די פעלקער שטיקען זיך היינט אין ענגע גרעניצען אין וועלכע זיי האבען זיך איבריגענס אליין איינגעשלאסען. דער קאפיטאליזם פאדערט עקספאנסיע. די איבערבעפעלקערונג פון ד[…] סטריעלע לענדער איז געווארען א אלגע[…] שיינונג, דער מאנגעל פון אפזאץ־מארק מ[…] מעגליך דאס אויסנוצען די ווירטשאפטליכ[…] און בעפעלקערונגס־ענערגיע, וואס געהט [...]

די קאלאניעס וואס זענען נאך פון [...] צער צייט צוריק געווען אפען פאר'ן [...] קאלאניזאציע זענען איצט פערשלאסען [...] און ווערען בעטראכט אלס נאציאנאלער [...] פאר די מלוכות, וואס האבען נישט קיין [...] איז די וועלט פלוצלונג קלענער געווא[רען] געשרומפען געווארען כמעט אויף א העלפ[ט].

אויב דער דאזיגער צושטאנד זאל נ[ישט] ענדערט ווערען מוז קומען א גרויסער [...] וואס וועט אנווארפען נייע פארמען פאר [די] וועלט־ארדנונג. ביים איצטיגען צושטאנ[ד] וועלט נישט לעבען און נישט שטארבען.

דאס געשריי פון אומל־עגאל־ע איינגעוואנדערטע אין א״י

פון זרובבל

„אומלעגאלע“ יודען אין ארץ־ישראל! יודען „אומגעזעצליכע“ אין דער „נאציאנאלער היים“!

ווי ווילד עס זאל נישט קלינגען אזא בעגריף, איז עס פון די טראגישסטע פאקטען אין דער איצ־טיגער פאלעסטינע; די גרויליכקייט פון אט דער טראגעדיע שניידט זיך ארויס בולט׳ער גראד אויף דעם פאהן פון דעם אומגעהויערען אינטערעס, וואס די יודישע געזעלשאפטליכקייט ווייזט ארויס צום פראבלעם פון יודישער איינוואנדערונג אין ארץ־ישראל.

טאג־טעגליך אינפארמירט די ארץ־ישראל׳דיגע פרעסע און די טעלעגראפען־אגענטורען פון ארץ ישראל: „ביי דער גרעניץ פון סיריע האט מען גע־כאפט עטליכע צעהנדליג יודען, וועלכע זענען אריין אומגעזעצליך אין לאנד. זיי זענען ארעסטירט גע־ווארען און געפינען זיך אין טורמע“. „אין חיפה, בעת עס איז געקומען די־און־די שיף, האט מען בעמערקט, ווי א יונגערמאן האט זיך אריינגעווארפען אין וואס־סער און זיך געלאזט שווימען צום ברעג. א צווייטער איז אויך אריינגעשפרונגען אין ים און זיך גענומען טרינקען. מען האט איהם ארויסגעראטעוועט. אבער מען האט זיך שוין א לאז געטון אויך נאכ׳ן ערשטען וועלכער איז בשלום צוגעשוואומען צום ברעג. ביידע, האט זיך ארויסגעוויזען, האבען געוואלט אריין אין לאנד אהן סערטיפיקאטען. מען האט זיי ארעסטירט און אפגעשיקט אין עכ׳ער תפיסה“.

„אראבישע יונגעלייט האבען זיך פריוויליג אר־גאניזירט צו היטען די גרעניצען פון ארץ ישראל, כדי צו שטערען דעם אריינקום פון אומלעגאלע יודען!“ „אויפ׳ן וועג פון עבר־הירדן, ביי דער בעריהמטער עלעקטרישער קראפט־סטאנציע פון רו־טענבערג, האט מען אין אנ׳אויטאבוס ארעסטירט א גרופע יודישע טוריסטען. וועלכע האבען זיך געוואלט אריינשמוגלען אין לאנד“. אין עזה און אין באר־שבע, אין כפר וויטקין און אין הרצליה — אויף אלע וועגען און אין אלע ריכטונגען, אויף דער יבשה און אויפ׳ן ים, ביי די בערג און אין די טאלען — וואכען איצט די וועכטער, ספעציעלע שומרים. נישט אריינצולאזען קיין אומלעגאלע. קוים האט מען זיי געפאקט. זעצט מען זיי אין די תפיסות און מען שטעלט זיי פאר׳ן געריכט. דאס געריכט איז שטרענג און הארב. לאנגע חדשים טורמע פאר׳ן אריבער־געהען די גרעניץ אומלעגאל, און ערשט דערנאך ארויסטרייבען פון לאנד...

ווער זענען זיי, אט די „אומלעגאלע“? אין דער ווייט איבערוועגענדער מעהרהייט זענען דאס אר־בייטער און פאלקס־מענשען, וועלכע האבען נישט געקאנט מעהר עקאנאמיש זיך האלטען אין די פריה־ערדיגע וואוין־לענדער, מחמת זיי האבען פערלוירען דעם באדען אונטער די פיס און נישט געהאט קיין שום אויסזיכט אריינצוקומען אין דער רייהע פון די גליקליכע צו דערווארטען זיך אויף א געזעצליכען סערטיפיקאט.

חדשים לאנג האבען זיי זיך געגרייט צו דער נסיעה, אפגעשפארט פון לעצטען ביסען און געזא־מעלט גראשען צו גראשען, און דערנאך זיך אוועק־געלאזט אויף אנ׳„אומלעגאלען“ וועג, אפט קוקענ־דיג אין די אויגען דער גרעסטער געפאהר און דעם זיכערען טויט. זיי האבען זיך וואכען־לאנג געשלעפט אויף פראכט־שיפען און געווארט אויף א געלעגענ־הייט אין א פינסטערער נאכט ארויסגעזעצט צו ווע־רען אין א פערווארפענעם העק; אפט האט מען זיי מיט רעוואלווערען אין די הענט געצוואונגען צו קריכען ביז איבער׳ן האלז אין וואסער און לאנדען, אהן א וועג־ווייזער און אהן שום ידיעה, וואו ערגעץ זיי געפינען זיך. מען איז טעג און נעכט געקראכען איבער בערג מיט׳ן אראבישען פיהרער, אהן א שפראך צו פערשטענדיגען זיך, מיט עופ׳עלעך־קינדער אויף די הענט, אין הויכער טעמפעראטור געקלעטערט. און געמוזט אויסמיידען יעדען ישוב און יעדען לעבעדיגען ווע׳זען, ביז מען האט דער־גרייכט דאס געגארטע לאנד.

און נאך די אלע יסורים און פלאגענישען ־האט מען זיך מיט פרייד גענומען צו דער ארבייט. צי ביי דעם אלטען פאך, צי זיך אומגעשיכטעט און א־ריבער צו א נייער פראדוקטיווער בעשעפטיגונג, אבער בעוויזען צו בערעכטיגען דעם מארטיר־וועג און געווארען ניצליכע און פריידיגע בויער פון דעם נייעם ארבייטס־לעבען.

אבער געזעץ איז געזעץ. דאס געזעץ אנער־קענט זיי נישט. פאר׳ן געזעץ זענען זיי נישט פער־האן אין לאנד, „נישט אנוועזענד“. און קוים שטע־קען זיי ארויס א קאפ. פאקט מען זיי און מען טון זיי אן יסורים, ביז צום ארויסשיקען פון לאנד און צעברעכען זייער איינגעארדענט לעבען. און אויך דאן, ווען זיי גיט זיך איין צו זיין „שטילער ווי וואס־סער און נידריגער ווי גראז“, קיינער זאל זיי נישט בעמערקען, איז זייער לעבען סיי־ווי צעבראכען און פערקריפעלט. מאטערן זיי זיך יאהרען־לאנג, אפגעריסען פון די נאהענטע און טייערע, און דארט, אין ווייטען לאנד, פייניגען זיך לעבעדיג[…] און יתומים. אהן דער נויטיגער השגחה [...] שען אנלעהן פון פאטער און מאן.

פלאצט די געדולד ביי די, וואס [...] מיט זייערע יסורים און בלוט ערווארבען [...] אויף לעבען אין ארץ ישראל, און זיי [...] דאס געשריי צו דער יודישער און [...] וועלט, מען זאל זיי געבען דאס וואס [...] דאס רעכט צו פעראייניגען די צוריסענע [...] אומקעהרען טאטעס צו קינדער און פא[...] עלטערען.

זיי האבען זיך שוין גענומען [...] זיי האבען שוין נישט מורא פאר ארעסטע[...] זאל מען זיי אלע ארעסטירען! זיי זענען [...] בציבור, קאלעקטיוו זיך צו מעלדען און [...] צו דער פאליציי: אט זענען מיר! טוט [...] וואס איהר ווילט, אבער אזוי ווי ביז [...] ווילען מיר נישט! גיט אונז צוריק [...] און קינדער! לאזט אונז אריבערנעהמען [...] פאמיליעס, אדער טרייבט אונז ארויס [...] אליין ווילען מיר און וועלען מיר פון [...] געהען.

די אומלעגאלע האבען זיך גענומען [...] פערשידענע ישוב־אנשטאלטען, צו דער [...] אגענטור און צו דעם ועד לאומי. זיי [...] די טירען און פאדערען איין זאך; מען [...] א סוף צו זייער אומדערטרעגליכען [...] לאנגען אזוי ווייטער נישט לעבען. מען [...] מיט דער רעגירונג וועגען יעדען נייעם [...] רער, אבער מען מוז דאך, מען איז דא[...] טעט פון אלע שטאנדפונקטען צו פערענ[...] מיט׳ן טראגישען, שוידערליכען גורל [...] זענען שוין אויפ׳ן ארט, בפרט אז זיי [...] זען, ווי שטארק און ערנסט עס איז [...] דראנג צו אנ׳ארבייטס־לעבען דא, ווי [...] זיי זענען צום לעבען דא.

זענען אבער געבליבען ווידער[...] דער רייהע, די אלע, וואס זענען אויך [...] געווען מחוץ למחנה. און אט די שרייען, [...] וואלדצווען איצט אין זייער ביטערען גור[ל] מען זיך מיט דעמאנסטראציעס אין הוי[ף] יודישער אגענטור אין ירושלים, און [...] ביטערע סקאנדאלען. ביז די פארשטעה[ר] אגענטור קוקען זיך ארום, אז דאס איז [...] „שפיצעל פון די רעוויזיאניסטען“ געגע[...] שע אגענטור, און נישט פון די קאמוני[...] דער ציוניסטישער ארבייט בכלל, גא[...] געשריי פון צעפייניגטע און טראגישע [...] — הויבט מען אן געבען הבטחות, אז א[...] זייער ענין ערלעדיגט ווערען בכי טוב.

עס ציהען זיך וואכען און חדשים [...] ענין ריהרט זיך נישט פון ארט.

איצט מעלדען ווידער די צייטונגען [...] גער־שטרייקס פון אומלעגאל־אריינגעק[ומענע] גער־שטרייקס אין די תפיסות, וואו [...] נאר־וואס געכאפטע. אבער זאל מען עודל[...] מען דעם טויט־געשריי פון די, וואס ש[...] דערוויילט ארום אויף דער פריי, אבער [...] מיט זייערע אייגענע און טייערע. ווילען [...] זונט־מאכען די צובראכענע לעבענס [...] זאל מען פערנעהמען דעם טראגיש[ען] פון די אומלעגאלע, וועלכע האבען זיך [...] זייער אויסדויער און ערפאהרונג אויס[...] פולע רעכט אויף א לעגאלען ארבייטס[...] ארץ־ישראל.

Dr. med.
ALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט־, געש[...]
קראנקהייטען און מענער־[...]
פעטריקאווער 10
נעהמט אן פון 8 פריה ביז 3 מיטאג און פון [...]
זונטאג פון 10—1 בייטאג. אלע ארט[...]
פאר אונבעמיטעלטע לעטשוני[...]
א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר [...]

א בוך וועגן דער דייטשער ווירטשאפטליכער לאגע
איבער וועלכען די פרעסע אין דייטשלאנד מ'אר נישט שרייבען
דער אויסלענדישער באיקאט מאכט חרוב די דייטשע ווירטשאפט

בערלין (יט״א) די טעג איז אין בערלין ער־שינען א בוך א. ט. „דייטשלאנד׳ס קאמף פאר׳ן אוי־סערן האנדעל“, וואס ענטהאלט זעהר אינטערעסאנטע ציפערען און פאקטען, וואס זענען נוגע דער דיי־טשער ווירטשאפט. אלס אויטאר פון דעם בוך פיגורירט „אלברעכט פארסטמאן“, עס איז אבער בעוואוסט, אז דאס איז א פסיידאנים, אונטער וועל־כען עס בעהאלט זיך א הויכע נאצישע פיגור, איינער פון די נאהענטסטע מיטארבייטער פון היטלער׳ס שטעלפערטרעטער רודאלף העס.

הגם דאס בוך איז ארויסגעלאזען געווארען אויפ׳ן ביכער־מארק האט אבער די דייטשע פרעסע בעקומען א אינסטרוקציע, נישט צו פערעפענטליכען קיין שום רעצענזיעס וועגען דער אויסגאבע און נישט צו מאכען פון „פארסטמאנס“ געדאנקען קיין פובליציסטישען געברויך. די דאזיגע אינסטרוקציע ווערט פערשטענדליך, ווען מען נעהמט אין אכט, אז „פארסטמאן“ פאלעמיזירט מיט די ווירטשאפטליכע טעאריעס פון רייכס־ווירטשאפטס־מיניסטער ד״ר שאכט, און דער אויפמערקזאמער לעזער פון דעם בוך קען זיך נישט בלויז דערוויסען וועגען דער מיינונגס־פערשידענהייטען, וואס הערשען אין דער דייטשער רעגירונג איבער ווירטשאפטליכע פראגען, נאר אויך פעסטשטעלען, אז אין די רעגירונגס־קרייזען זענען פערהאן אנהענגער פון ווירטשאפט־ליכע שריט, וועט אונטערשיירען זיך גאנץ גריגדליך פון די נאצישע עקאנאמישע פרינציפען. די נאצי־רעגירונג איז דעריבער נישט פעראינטערעסירט, אז דאס בוך פון „פארסטמאן“ זאל זיין צו שטארק פאפולער.

דער אויטאר פון דעם בוך אנאליזירט די איצ־טיגע ווירטשאפטליכע לאגע פון דייטשלאנד און קומט צו זעהר טרויעריגע אויספיהרען איבער דיי־טשלאנד׳ס עקאנאמישער צוקונפט. כדי נישט צו דער־לאזען צו קיין קאטאסטראפע, שלאגט פאר „פארסט־מאן“ א דעוואלואציע פון מארק און א רעדוקציע פון ארבייטער־שכירות ביי א גלייכצייטיגער פערלענגע־רונג פון ארבייטס־טאג. דער אויטאר זעהט נישט קיין אנדער אויסוועג ווי דער, וועלכען ער שלאגט פאר, אויב די דייטשע פאבריקאנטען זאלען קענען ארויסשלאגען זיך די וואקסענדע קאסטען פון רויה־מאטעריאלען.

„פארסטמאן“ בעהאנדעלט אויך זעהר אויספיהר־ליך דאס פראבלעם פון באיקאט פון דייטשע סחורות אין אויסלאנד און שטעלט זיך אפ אויף די אויסווירקונגען פון באיקאט אויף דער ווירטשאפטליכער לאגע פון דייטשלאנד.

דאס ערשטע ארט צווישען די לענדער, וואס באיקאטירען דייטשע אויסארבייטונגען — שטעלט פעסט דער אויטאר פון דעם בוך — פערנעמען די פעראייניגטע שטאטען. דארט איז דער באיקאט אזוי שטארק, דאס „פערשידענע דייטשע סחורות קענען נישט פערקויפט ווערען טראץ די זעהר נידע־ריגע דעמפינג־פרייזען“. דער באיקאט אין אמעריקע האט „א שטארקע יודישע בעפארבונג אבער נישט אין אלע שטאטען“. אויף וויפיל עס איז נוגע אמע־ריקע „איז דער באיקאט הויפטזעכליך אנ׳אויסדרוק פון אנטיפאטיע פון דער אמעריקאנער בעפעלקערונג, בעזונדערס צוליב די פרעסע־בעריכטען פון די אמע־ריקאנער קארעספאנדענטען אין דייטשלאנד“.

דאס צווייטע ארט, נאך די פעראייניגטע שטא־טען, פערנעמט לויט דער ווירקזאמקייט פון אנטי־דייטשען באיקאט דרום־אפריקע, ווייטער געהט הא־לאנד. פוילען געפינט זיך אין דער ליסטע אויפ׳ן פערטען און די באלטישע לענדער אויפ׳ן פינפטען ארט

ווילדע העצע געגען יודען אין דענעמארק

הויבען אן נאַצי=אַגענטען

פערשפּרייטען א שענדליכע אנטיסעמיטישע פּאַסקוויל צווישען די קאָפּענהאַגענער סטודענטען. — בישאָף פון דענעמארק און גלחים-פּראָפעסאָרען טרעטען ארויס מיט א שאַרפען פּראָטעסט און גיבען ארויס א וויכטיגע ערקלערונג

(בריף פון דענעמארק) פון פעטער פּאָול האַפּער

נף פּראָפעסאָרען פון דער טעאָלאָגישער סעמי-
ית פון קאָפּענהאַגענער אוניווערזיטעט זענען לעצ
ס ארויסגעטרעטען מיט זעהר א שאַרפער ענער-
שטיגער ערקלערונג געגען אַנטיסעמיטיזם אין
נעמארק און אין דער גאַנצער וועלט.
די פּראָפעסאָרען זענען יאָהאַן פּעדערזען, אאַגע
טען, פלעמינג עווידבערג, פרעדעריק טאָרם און
ר קאָפּענהאַגענער בישאָף האַנז, פוגלזאַנג דאַ-
אַרד.
וואָס זענען טראַף איצט די דאָזיגע פינף
ים פּראָפעסאָרען ארויס מיט זייער ערקלערונג?
ער ענטפער אויף דער פראַגע איז קלאָר פאַר יע-
ן וואָס איז בעקאַנט מיט דער איצטיגער לאַגע אין
נעמארק.
די פּראָפעסאָרען אַליין ענטפערן קלאָר און דייט
אויף דער פראַגע, זיי זאָגען אין זייער ערקלערונג:
„דער אַנטיסעמיטיזם האָט זיך לעצטענס אָנגע-
ען שטאַרק פערשפּרייטען איבער דער וועלט, פון
דייטשלאַנד האָט ער זיך אין די לעצטע פּאָר
י אריינגעכאַפּט אויך אין דענעמארק.
„די נאַציאָנאַלישע אַגענטען האָבען אין די לעצטע פּאָר
י אָנגעהויבען צו פער'סמען דאָס דענישע פאָלק
אנטיסעמיטישע העצעס. אַלטע פערשימעלטע בע
ונגען זענען אויפגעפרישט געוואָרן, מעשיות און
, וועלכע זענען שוין לאַנג אָפּגעלייקענט גע-
ן, ווערען אין דענעמארק פערשפּרייט אַלס אמתן
אַלס אַנקלאַגען געגען יודען.
„אנטיסעמיטישע בעהויפּטונגען וועלכע שטיצען
אויף געפעלשטע דאָקומענטען, אויף געפעלשטע
טען פון יודישע ספרים, ווערען פערשפּרייט אַלס
ן וועלכע קענען נישט אָפּגעלייקענט ווערען.
„היפּטזעכליך ווערען אָנגעגעבען צוויי קוועלען
וועלכע די אַנטיסעמיטען שעפּען זייער יניקה, איין
ל איז „די יודישע זעפּאהר" און דער צווייטער
ל זענען „די פּראָטאָקאָלען פון די זקני ציון".
ת אינטעליגענטע אָדער בלויז האַלב-אינטעליגענ-
מענשען ווייסען אַז די ביידע „דאָקומענטען" זע
געפעלשטע, זיי זענען פאַלש און שווינדעליש
אָהויב ביז ענדע, דאָס שטערט אָבער נישט אונ-
ת אַנטיסעמיטען און אַלע איבעריגע אַנטיסעמי-
זיך ווידער און ווידער צו בעציהען זיך אויף
".
די פינף טעאָלאָגישע פּראָפעסאָרען צוזאַמען מיטן
פּענהאַגענער הויפּט-גלח, בישאָף דאַמגאַארד, פער
ען זייער ערקלערונג מיט די פאָלגענדע ווער-
ר:
„מיר ווילען האָפען, אַז דער געזונטער פער-
ר פון דענישען פאָלק וועט זיך ענטזאָגען צו
ען די שווינדלערייען און פעלשונגען פון די וויל-
ן העצערישע אַנטיסעמיטען".
ח רעדאַקציע פון דער קאָפּענהאַגענער סאָציאַ-
טישער צייטונג, „סאָציאַל דעמאָקראַטען" האָט
ענדערטעט צו איינעם פון די גלחים פּראָפעסאָרען
אין דענעמארק גוט-בעקאַנטען פּראָפעסאָר
ן, און האָט איהם געבעטען אַנצוגעבען מיט מעהר
טלעכקייטען די אורזאַכען פאַרוואָס זיי האָבען
איצט ארויסגעגעבען זייער ערקלערונג.
נאָך אַלעמען געהט דאָך שוין אַן דער קאַמף גע-
אַנטיסעמיטיזם יאָהרען לאַנג, און היטלער און
ע נאַציס האָבען דאָך אָנגעהויבען זייערע ווילדע
טס געגען די יודען מיט מעהר ווי א צענדליג
ר צוריק, און זינט דעם יאָהר 1932 ווען זיי האָ-
ן איבערגענומען די מאַכט איבער דייטשלאַנד, האָ
זיי זיך דאָך מעהר נישט בענוגענט מיט העצען
ן, נאָר האָבען אָנגעהויבען און זוכען דורכצו-
ן אַנ'אָרגאַניזירטע פערניכטונג פון די יודען
דייטשלאַנד און פון דער גאַנצער וועלט.
אויף אָט דער אַנפראַגע פון „סאָציאַל דעמאָקראַ
ט" האָט פּראָפעסאָר טאָרם געענטפערט ווי פאָלגט:
„די ריכטיקסטע אויסזאָגן פאַרוואָס מיר, פּראָטעס-
טאַנטישע גלחים און געלעהרטע זענען איצט ארויס
מיט אונזער ערקלערונג, איז געווען א ביכעל, וועל-
כער איז נאָר-וואָס ארויס אין דענעמארק. ס'ביכעל
הייסט: „די קריסטליכע קירך אין נאָרדישער בע-
לייכטונג". אין דעם דאָזיגען ביכעל וועלכער איז אָנ
געשריבען פון א מאַן מיט'ן נאָמען אאַגע אַנדערסען
ווערען איבערגעחזרט די אַלטע שמוציגע בעשולדיגונ-
גען געגען יודען און עטליכע נייע ווילדע העצעס.
אַלס פּראָטעסט געגען אָט דעם ביכעל, וועלכער איז
דער ערשטער שוואַלב פון ווילדע אַנטיסעמיטישע
העצעס, אין דענעמארק, האָבען מיר געפונען פאַר נוי-
טיג ארויסצוטרעטען מיט אונזער ערקלערונג.
אין דעם ביכעל שרייבט זיך:
„די יודישע רבנים פון דער גאַנצער וועלט, זיך
בענוצענדיג מיט דער רעליגיעזער פרייהייט, וואָס זיי
האָבען, פערשפּרייטען אין זייערע סינאַגאָגעס, שו-
לען און אין פּריוואַט הייזער די לעהרע פון זייערע
הייליגע ספרים, אין וועלכע עס זאָגט זיך צו זייער
יוגענד: „בעראַבעוועט און בע'גנבעט די קריסטען.
עס איז א מצוה זיי צו בערויבען, צו נעמען ביי זיי
די גרעסטע פּראָצענטען און אפילו זיי צו מאָרדען.
עס איז בעזונדערס א גרויסע מצוה צו פערהוואַלדי-
גען און אפילו צו מאָרדען קריסטליכע יונגע מייד-
לעך, אזוי, זאָגט מען צו דער יוגענד, האָט זייער גאָט
זיי געהייסען".
דאָס איז אָבער נאָך נישט אַלץ. וואָס אין דעם
שמוץ-ביכעל שטעהט געשריבען, דאָרטען זאָגט זיך
ווייטער:
„דער טייוועלשער זוהמה פון אונמאָראַל, שמוץ,
גרויסהאַלטעריי, ליגען, גאָטעס-לעסטערונג, פערפיה-
רונג און שענדליכער צוזאַמענלעבען צווישען מענער
און פרויען — דאָס אַלץ געפינט זיך אין די יודישע
הייליגע ספרים".
פּראָפעסאָר טאָרם ערקלערט, אַז די דענישע גלחים
און די געלעהרטע וועלט האָט נישט געטאָרט פער-
שווייגען אַזא ביכעל און האָט אָנגעהויבען איהר
ענערגישע פּראָטעסט שטימע אַז אַזעלכע שמוץ-ביכ-
לעך זאָלען נישט קענען מעהר געדרוקט און פער-
שפּרייט ווערען אין דענעמארק.
אויף דער פראַגע פון א רעפּאָרטער פון „סאָ-
ציאַל דעמאָקראַטען", צי אַזא שמוץ-ביכעל קען האָ-
בען א שליטה אין דענעמארק און צי די בעפעלקע-
רונג אין דענעמארק וועט זיך צו אַזא שמוץ צוהע-
רען און גלויבען, האָט פּראָפעסאָר טאָרם געענטפערט:
„ליידער יאָ! איך האָב דעם דאָזיגען שמוץ-פּאַשקוויל
ווייל אַליין געזעהען ביי סטודענטען, מיט וועלכע מיר
איז אויסגעקומען זיך צוזאַמענצוטרעפען.
„א סך פון זיי האָבען געגלויבט וואָס אין דעם
שמוציגען פּאַשקוויל איז געשריבען, און האָבען אין
א דעבאַטע מיט מיר און מיט אַנדערע פּראָפעסאָרען
ציטירט מאַסען פּלעצער פון דעם דאָזיגען פּאַשקוויל
און האָבען גערעדט מיט אַזא איבערצייגונג ווי דאָס
וואָלט געווען דער אמתער אמת.
„די יונגעלייט אונזערע האָבען גאָרנישט בעמ-
ערקט און נישט פערשטאַנען אַז דאָרט האַנדעלט
זיך וועגען העסליכע ווילדע פעלשונגען, און אויב
מיר זאָלען דאָס פערשווייגען און נישט אָננעהמען
קיין שאַרפע אָפענע שטעלונג וועט זיך דער גיפט פון
אַנטיסעמיטיזם ביי אונז פערשפּרייטען, ווי אין נאַצי-
דייטשלאַנד, און צו דעם טאָרען מיר נישט דער-
לאָזען".
אין דער ערקלערונג פון די פינף פּראָפעסאָרען און
דעם בישאָף ווערען אויפגעוויזען די שווינדלען און
די פאַלשקייטען פון די „פּראָטאָקאָלען פון די זקני
ציון" און אויפגעוויזען ווערען זיי אין א שאַרפער
בייסענדער שפּראַך. אַזוי זאָגט זיך אין דער ער-
קלערונג:

(ווייטער זעה 6-טע זייט)

קליינער פעליעטאָן

שטרייכער רעדט וועגן תלמוד

„יוליוס שטרייכער האָט געהאַלטען איינע פון
זיינע אָנצאָהליגע רעדעס וועגען יודען. אין ביער-
שענק איז געווען טומלדיג און אָנגערויכערט. שטריי-
כער האָט געדונערט:
— יודען מוזען בענוצען שטענדיג קריסטליך
בלוט צו זייערע מצות — דאָס דאַרף יעדער ערלי-
כער נאַציאָנאַלער דייטש געדענקען.
מיכעל איז געזעסען ביי א טישעל, געזופּט
פונ'ם קופעל ביער און פערביסען מיט אַרבעס-
וואורשטלעך.
— ער רעדט שוין ווידער וועגען יודען. ניכט
וואַהר?
שטרייכער האָט זיך געקאָכט:
— יודען זענען פערפליכטעט דורך זייערע גע-
היימע וויסענשאַפטען צו פערניכטען די קריסטען און
צו שענדען קריסטליכע פרויען...
מיכעל האָט זיך אַלץ אויפמערקזאַמער צוגע-
הערט צו שטרייכערס רעדע:
— א, איצט האַלט ער שוין ביי שענדען פרוי-
ען, ניכט וואַהר?
שטרייכער זעצט פאָר:
— זאָלט די פּאָליציי געווען איינמאָל כאָטש
אַנ'עדות, ווי א יוד בעגייט אין בלוט-רויש א גע-
שלעכט - אַכט מיט אַ נויע — וואָלט זי געוואוסט,
אין וועלכע קרייזען צו זוכען די מערדער פון די
קריסטליכע מיידלעך...
— הם, הם, וואָס מיינט דער גוי שטרייכער?
וואָס קאָן דאָס בעדייטען? — האָט מיכעל געבור-
טשעט, געזופּט ביער און צוגעביסען מיט די אַר-
בעס-וואורשטלעך.
מען האָט נישט געקענט גענוי וויסען, וואָס
בורטשעט ער: צי אויף די אַרבעס-וואורשטלעך, צי
אויף שטרייכערס רעדע.
מיכעל האָט זיך נישט איינגעהאַלטען און גע-
זאָגט, ווי צו זיך אַליין:
— נישט לאַנג האָט שטרייכער דערציילט,
אין זיינער אַ רעדע, אַז לענין איז געווען אַ זוהן
פון אַ סיבירסקער מלמד, אַז לענינס מאַמע פלעגט
בענשען ליכט און גיין אין מקוה דאַן האָב איך
פערשטאַנען: היינטיגע נאַכט, — האָב איך געזאָגט
צו מיין אַלטער — דאַרף מען זיין פאָרזיכטיג: מען
וועט זיך ווידער נעמען פאַר'ן מאַרקסיזם...
ער האָט א זופּ געטון פון זיין קופעל און צו-
געגעבען:
— האָט מען טאַקע יענע נאַכט איינגעשלעפּט
א פופציג מענשען פון אונזער קוואַרטאַל...
שטרייכער קאָכט זיך איצט אַלץ מעהר און
מעהר. פון זיין מויל שפּריצט מיט שוים;
— די יודען, — שרייט ער — זענען א געמיש
פון סעמיטען, מאָנגאָלען און נעגערען. דעריבער
פערמאָגט דער יוד דעם געשלעכט-דראַנג פון נעגע-
רען, די פאַלשקייט פון די מאָנגאָלען און די פער-
ברעכערישקייט פון די אַלע ראַסען צוזאַמען...
— דאָס יודענטום איז אַנ'אָרגאַניזירט פערברע-
כערטום! זיי וועלען אַזוי לאַנג קעמפען, העצען
און מאָרדען, ביז די גאַנצע נישט יודישע געזעלשאַפט
פון דער וועלט וועט זיך אין איין טאָג צוזאַמענבינ-
דען, ביז זי וועט שאַפען א ריזיקען קאָנצענטראַציע-
לאַגער אויפ'ן אינזעל מאַדאַגאַסקער און דאָרט פאַר
שפּאַרען אַלע יודען, ווי זיי וועלען זיך אַליין דער-
הרגענען און אויפפרעסען...
— יאָ, יאָ. גאַנץ ריכטיג. — האָט מיכעל נישט
אויפגעהערט בורטשען, ווי פאַר זיך, — פאַריקס
מאָל האָסטו אונז דערציילט, אַז דער גוי. פּרעזי-
דענט פון טשעכאָסלאָוואַקיע מאַסאַריק איז אַ ממזר,
אַנ'אומגעזעצליכער זוהן פון א פּוילישען יודען.
דאַן איז ווידער געוואָרען קלאָר: מען וועט שוין
געפינען ערגעציוו א פּאָר טשעכישע שפּיאָנען...
און דערנאָך איז טאַקע נישט געוואָרען קיין חזיר-
פלייש אויפ'ן מאַרק...
ער האָט זיך ענערגיש א דריי געטון צו זיין
שכן ביים טישעל און מיט איהם ערנסט איינגעטענהט
— נו, און שפּעטער, ווען שטרייכער האָט
דערקלערט אַז די יודען טרינקען נישט קיין סך
ווין, כדי צו פערניכטען דייטשלאַנד, איז פער-
שוואונדען געוואָרען פּוטער פונ'ם מאַרק.
ער האָט א זופּ געטון זיין ביער און מיט עקעל
אָפּגערוקט פון זיך די פּאָר פערדאַרטע וואורשטלעך:
— פון אַרבעס. פוי...
פערויכערט א ביליגען ציגאַר, האָט ער פאָרט-
געזעצט:
— איז וואָס זשע מיינט ער היינט, אָט דער
שטרייכער, מיט זיין פאָרשלאַג צו פערשיקען די
יודען אויפ'ן אינזעל מאַדאַגאַסקאַר? וואָס קען
מאָרגען ווידער געשעהען?
זיין שכן האָט זיך צו איהם אָנגעבויגען און
אריינגערוימט אין אויער:
— ש ש ש... מען שמועסט. אַז מען פיהרט
איין ברויט-קאַרטען, זאָל עס זיין דערפאַר?.. אָדער,
ווייל פון צווישען די אַרבייטער פונ'ם רור-געביט
האָבען זיי נאָך דעם מאַרקסיזם נישט פערטריבען?..
עמעצענס א האַנט האָט זיך שווער ארויפגעלייגט
אויף מיכעלס אַקסעל. ער האָט זיך אומגעדרייט און
דערזעהען פאַר זיך א געזונטען שטורמיסט:
— מיר וועלען גיין? — האָט דער שטורמיסט
איהם געפרעגט.
מיכעל האָט פערשטאַנען — דאָהין, ער איז
בלאַס געוואָרען, נאָר פונדעסטוועגען האָט ער שוין
זיין געדאַנק פערענדיגט אויפ'ן קול:
— אַז שטרייכער רעדט וועגען תלמוד, איז א
סימן, אַז מאָרגען וועלען פונ'ם מאַרק פערשווינדען
ווערען מילך און אייער. נישט וואַהר, מיין הער?
מיכלען, האָט דער שטורמיסט אַוועקגעשלעפּט".

אָסקאַר (ע—ס).

מלאד

דאָן=דאָמינגאָ

ראָמאַן

נאָכדרוק אין א טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

דער זוהן האָט איהר געפרעגט:
— וואו ביסטו היינט געווען, מאַמע?
די האָט נישט גלייך געענטפערט, נישט וויסענדיג
צו ענטפערען, איהר האָט אויסגעזעהען אַז
שיק פון טאַטען זיצט דאָ און פּאַרשט איהר.
ער, נישט וואַרטענדיג אויף איהרע ווערטער,
צוגעגעבען:
— איך האָב דיך היינט געזעהען לויפען איבער די
האָט זי געזאָגט:
— איך זאָל שוין ארומלויפען משוגע, וואָלט
שוין בעסער געווען.
האָט פערשטאַנען איהר פערביטערטקייט
האָט זיך אָפּגערופען:
— מאַמע, מיר ציהען זיך ארויס פון דאַנען,
האָט געוואוסט איהר „גענוג", אָבער אַז זיין
האָט א שייכות מיט איהרען, האָט זי נישט גע-
זי איז געוואָרען נאָך מעהר פערפינסטערט
די קללות האָבען זיך אַליין געשפּאָרט פון איהר
— איך וואָלט שוין בעשטאַנען מען זאָל מיך
אויפ'ן טויטען אָרט.
— גענוג! — האָט ער נאָך אַמאָל א געשריי גע-
זי איז איינגעשטילט געוואָרען.
ער האָט זיך ארומגעדרייט איבער דער שטוב,
פענסטער איז געשטאַנען א טונקעלע גרינקייט,
וואָס האָט אָפּגעשלאָגען פון א פייכטער קעגענאיבער-
דיגער וואַנט. וואָס איז געווען בעוואַקסען מיט מאָך.
די דאָזיגע גרינקייט האָט זיך שאַרף אָפּגעשלאָגען
אויף דער מוטערס פּנים און אויף זיינע הענט. ער
האָט כסדר פאַר זיך איבערגעחזרט די ווערטער נאָך
מילדער און ווייכער:
— גענוג! גענוג!

* * *

שפּעט אין אָוונט ווען נפתלי קויפמאַן איז צוריק
געקומען פון אונטערוועגס, האָט ער אין הויז קיינעם
נישט געטראָפען, ער איז געווען הונגעריג און בייז
פון דעם, וואָס עס האָט זיך נישט איינגעגעבען איינ-
צומאָהנען א כמעט פערלוירענעם חוב ביי א דיר-
טשען פאַרמער, עטליכע קילאָמעטער אויסער דער
שטאָט.
די שטוב האָט אָבער זיך געשאָטענט מיט א פּוסט-
קייט, ער האָט זיך נישט געגלויבט אַז דאָס קען זיין
אמת. זיין ווייב איז פערשוואונדען און צוזאַמען מיט
איהר — דאָס בעטגעוואַנט און די קופערס.
האָט אין זיין מוח אויפגעבליצט אַז אפשר איז
איהר נמאס געוואָרען אַזא לעבען, אַז איינגעטליך
האָט ער זיך אַליין נעריכט דערויף. מילא וועגען
ווייב האָט איהם נישט שטאַרק אַזוי געאַרט, ער האָט
געוואוסט אַז זי וועט סוף-כל-סוף צוריקקומען, נאָר
דאָס בעטגעוואַנט און דאָס לעפעל געקעכץ, וואָס זי
האָט איהם געמאַכט: ווידער די רעסטאָראַנען מיט די
גרויסע חשבונות, מיטן „טרינקגעלד", מיטן אריינ-
קוקען אין דער שיסעל, וואָס ער עסט און פאַר וויפיל
ער עסט...
און ווען ער האָט מיטן ליכט אין דער האַנט גע-
זעהען א פון שטוב פעהלט מעהר ווי דאָס בעטגע-
וואַנט, און די קופערס, אַז פשוט דאָס „קיך'געד
שיר" איז אויך נישטאָ, האָט ער פערשטאַנען אַז דאָס
איז נישט גלאַטיק, און קלערענדיג האָט ער זיך גע-
כאַפּט, אַז דאָס מוז זיין דעם „תכשיטס" אַרבייט,
האָט ער שנעל זיך אויפגעכאַפּט און געקומען צו
פאָהרען אויף דער אָוונטיגע פּאָליסטאַ צום פּאַלאַץ
פון קאַנדאַ אַלעקסאַנדראַ גאָמעז, וואָס איז שוין גע-
ווען זיין אייגענטום פעסטגעשטעלט דורכן געריכט.
אריינגייענדיג דורך דעם אייזערנעם גראַטעס-
טויער האָט ער שוין דורך די ווילדע, געדיכטע צוויי-
גען געזעהען א בלייכען שיין פון די פענסטער שוואַך
ארויסלייכטען איבער דעם גרויסען, אומענדליכען
גאָרטען. ער האָט שוין פערשטאַנען, אַז די „בראָך איז
פאַרטיג". און ווען ער איז אריינגעקומען האָט ער
געטראָפען דעם זוהן שטיין אויף א לייטער און קלאַ-
פּען טשוועקעס אין די ווענט. די מאַמע האָט אויפ-
געפאַקט דאָס בעטגעוואַנט, דעם פּוהרמאַן וועלכען
מען האָט געדונגען ער זאָל איבערפיהרען אויף שנעל
דאָס ביסעל פּעקעכעס, האָט אויך צוגעהאָלפען, דער
דאַמף וואָס האָט זיך דאָרט אָנגעקליבען פון לאַנגע
חדשים זיין פערשלאָסען, האָט זיך געריכט אויפגע-
הויבען און נישט געקאָנט ארויס אויף דער פרייער
לופט, כאָטש עס זענען געווען געעפענט טירען און
פענסטער.
דאָס מאַמעלע האָט גאָרנישט געזאָגט, צוערשט
האָט ער א שמייכעל געטאָן און אינם שמייכעל איז
א קללה דערטרונקען געוואָרען. דערנאָך האָט ער גע-
נומען שאָקלען מיטן קאָפּ, צו יעדען קלאַפּ פון זוהנס
האַמער האָט ער צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ, און ווען עס
איז איהם אַלץ שוין קלאָר געוואָרען, האָט יעדער
קלאַפּ אָפּגעקלונגען אין זיינע שלייפען ווי האַמערס
אין א קעשענע אויף א שטיק צעגליטען אייזען, נאָך
דעם האָט ער צוגעבאָמבעלט צום טאַקט פון קלאַפּען:
— זעהר שיין.. זעהר פיין, מילא זייט איהר בעל-
הבתים, מילא.
כאָטש ער האָט עס געזאָגט מיט גאַל, מיט שטעכע-
דיגען זשאַווער, האָט עס זיין ווייב אויסגעטייטשט,
אַז ער איז מילדער און אפשר טוט עס איהם הנאה,
האָט זי זיך דערפיהלט תקיפער און צוגעגעבען:
— שוין צייט, אַז פאַר אונזער טיר זאָל אויך די
זון אַ ביסעל שיינען, און זעהענדיג זיין פערכמורע-
טען אויסדרוק, האָט זי נאָכגעלאָזט:
— אַז מען וועט עס דאַרפען פערקויפען אָדער
פערדינגען, וועט מען זיך ארויסציהען
— זאָל מען אויסציהען מיט די פיס צו דער
טיר — האָט ער געמורמעלט א קללה אין דער וועלט
אריין.
דער זוהן האָט זיך א לאָז אראָפּ גענומען פון דעם
לייטער מיטן האַמער אין דער האַנט און גענומען
שאָקלען ביידע אַקסלען פונם פאָטער:
— וועמען — שעלטען!?
דער פאָטער איז געוואָרען בלייך, כמעט ווי קרייד
בלאַס און טויט דערשראָקען, ער האָט אַלץ געמיינט
אַז דער „יונג" איז נאָך א יונגעל, פּלוצלונג אַזא
כעס שפּריצט פון די אויגען און א שוים שפּאַרט זיך
דורך די ליפּען. ער האָט אין דער רגע דערזעהען אַז
זשאַזע איז שוין מעהר נישט קיין שפּיל-קינד...
האָט ער אויסגענוצט די געלעגענהייט, וואָס די
מאַמע האָט זיך אריינגעריסען מיט א געוויין און א
געשריי און ספּאַזמען, ער האָט זיך צוגערוקט צו דער
טיר און צוגעשוואַרפען:
— וועט מען זעהען, ווער עס וועט זיך אַהין ווער
מען בעגיין!
ער איז ארויסגעלאָפען און איבערן גראָז פונם
גאָרטען האָט מען נאָך געהערט דאָס ווייכע לויפען
פון זיינע טריט ווי דער שאָרך פון צעשראָקענע
האָזען.

(פאָרטזעצונג קומט).

דייטשען און זייער בעציהונג צו יודען

מען קען זיך גאָר אַזוי פיל נישט פאָרשטעלען, ווי שרעקליך און גרויזאַם ס'איז אַממייסטענס געווען די בעציהונג פון די דייטשען צו די יודען אין פארלויף פון דער געשיכטע. עס איז כמעט נישטאָ קיין כאָג. אין וועלכען מען זאָל זיך נישט דער־מאָנען און עפּעס אַ רציחה, אין עפּעס אַ ברו־טאַליטעט און אכזריות׳דיגע טאַט, וואָס ס'איז בע־גאַנגען געוואָרען אין איינער אָדער אַן׳אַנדערער שטאָט פון דעם רייך.

עס וואָלט געווען זעהר געפעהלט צו דענקען, אַז אלא דייטשען זענען געווען ברוטאַל, און אכזריות־דיג צו יודען. עס זענען אין דער געשיכטע אויך פארצייכענט פיל פאַלען פון נאָבעלער בעציהונג. עס זענען אויך געווען דייטשע נאָבעלע פערזענ־ליכקייטען, וואָס האָבען זיך אָנגענומען פאַר יודען און זייער פאַרטיידיגט. און יוען אַזעלכע פערזענ־ליכקייטען האָבען נאָר געהאַט די מאַכט, און די מעגליכקייט, האָבען זיי געגעבען שוץ און רעכט צו יודען.

מען קען אויך פאָלשטענדיג פעסטשטעלען, אַז די דייטשען האָבען זיך אַליין און צו דייטשלאַנד בכלל געטון דעם גרעסטען שאָדען, דורך זייער נידעריגער און גרויזאַמער בעהאַנדלונג פון יודען. דורך אָט די דאָזיגע מעשים זייערע האָט די וועלט זיך שטענדיג פאַר זיי געשראָקען; מען האָט זיי געהאַלטען פאַר הונען, פאַר באַרבאַרען, און ווען זיי זענען בעגאַנגען אין מלחמה, מיט אייניגע אויס־נאַמען, האָבען אַלע פעלקער פון אַרום זיך פער־איינינט געגען זיי, כדי זיי זאָלען נישט אַרויס זיג ריינך. די וועלט האָט אינסטינקטיוו געפיהלט, דאַס אויב אַ פאָלק קען די אייגענע מיטמענשען פון זייער מיטען, די יודען, אַזוי גרויזאַם בעהאַנדלען, טאָ ווי באַך אכזריות׳דיג און גרויזאַמער וועל׳ען זיי זיין, ווען זיי וועלען ווערען הערשער איבער פרעמדע פעלקער, וועלכע פיהרען מלחמה געגען זיי? די וועלט האָט דערפאַר בעטראַכט די דייטשען ווי באַרבאַרען, וועלכע מען דאַרף האַלטען אין זייערע אייגענע גרעניצען און זיך נישט לאָזען אויסשפרייטען, ווייל זייער אויסשפרייטונג קען מיי־נען שוידערליכע ברוטאַליטעט, פערפאָלגונג און אונ־טערדריקונגען צו אַנדערע פעלקער, פונקט ווי עס מיינט אָפט צו די יודען אין זייער אייגענער מיטען. דאָס מיינט, אַז דורך דעם, וואָס די דייטשען האָ־בען נישט פערשטאַנען צו הערשען מיט מענש־ליכקייט און זיך צו בעציהען ברידערליך צו זיי־ערע מיטמענשען האָבען זיי נישט געהאַט קיין מעג־ליכקייט זייער הערשאַפט צו פערשפרייטען, און אַנדערע פעלקער פיל קלענערע און שוואַכערע האָ־בען בעקומען פיל גרעסערע אימפעריעס, ווי זיי האָבען בעקומען. און מען קען זאָגען בעשטימט, אַז כל־זמן די דייטשען וועלען בלייבען אַזוי ברו־טאַל און אונמענשליך, וועלען זיי בעגעגענען דעם גרעסטען ווידערשטאַנד פון דער וועלט, ווען זיי וועלען זוכען צו פערכאַפען טעריטאָריעס, ווייל מען ווייסט, אַז דאָס גרעסער ווערען פון דער דייטשער מאַכט מיינט אַ גרויס געפאַהר פאַר אַנדערע פעל־קער, ווענינסטענס פאַר די פעלקער פון אַרום איהר.

איך שרייב דאָס, ווייל איצט דערמאָהנען מיר זיך אין גאָר אַ שרעקליכער הריגה, וואָס די דייטשען

טרויעריגע און שרעקליכע ערייגנישען פון ספייער. — ערשטע הריגה פון קרייץ־ציגער אויף יודען. — די הייליגע יודישע פרוי מינא. — די געשענדעטע טויטע טאכטער פון רב. — די גרויזאַם־קייט פון המון און נאָבעלקייט פון הערשער

פון היסטאָריקוס

האָבען געמאַכט אויף יודען אין דער שטאָט ספיי־ער מיט 739 יאָהר צוריק; און יענע הריגה, ווי פיל אַנדערע האָבען בעוויזען, צו וואָס פאַר אַ ברו־טאַליטעט און אכזריות דייטשען קענען אָפּט געהן.

ספייער, אָדער ווי יודען האָבען זי גערופען שפּיירא, איז אַ שטאָט אין בייערן, רהיינער געביט. אין דער שטאָט איז דאָ די רעזידענץ פון אַ בי־שאָף. די ערשטע פאַרצייכנונג וועגען יודען אין דער שטאָט איז בעת ס'האָט דאָרט געוועלטיגט דער בישאָף רידיגער האוצמאַן פון 1073 ביז 1090. ער איז געווען אַ זעהר נאָבעלער מענש, האָט ער־לויבט יודען צו קומען זיך בעזעצען אין ספייער און ער האָט אפילו איבערגעגעבען פאַר זיי הייזער צו וואוינען. ער האָט זיי געגעבען רעכט און אפילו פריווילעגיעס. נישט נאָר האָבען זיי געמעגט פרייי האַנדלען, נאָר ער האָט זיי אויך געגעבען דאָס רעכט צו בעזיצען לאַנד, הייזער, גערטנער און ווייַנגערטנער. הכלל ער האָט די יודען בע־האַנדעלט ווי גלייכע מענשען. אַז די שטאָט ספייער האָט דערפון פיל געוואונען קען מען זעהן פון דעם פאַקט, אַז שוין נאָך דעם טויט פון בישאָף רידיגער, האָט קייזער הענרי דער פערטער בע־שטעטיגט, דעם 19־טען פעברואַר 1090, די רעכט, וואָס די יודען האָבען דאָרט געהאַט, און ער האָט אפילו בעשטימט אַ שווערע שטראָף געגען יעדען קריסט, וועלכער וועט מיט געוואַלד אָפּ׳שמד׳ן אַ יודיש קינד. ער האָט אפילו פערבאָטען די יודען צו האָבען קריסטליכע שקלאַפען, אַ זאַך געגען וועלכער מ'קען זיך אין אמת׳ן נישט בעקלאָגען, ווייל עס האָט געקענט זיין זעהר שעדליך פאַר יודען צו האָבען קריסטליכע שקלאַפען אין אַ קריסט־ליך לאַנד. דער דאָזיגער פערבאָט איז נישט געווען אויס געגנערשאַפט צו יודען. דאָס קען מען אויך זעהן דערפון, וואָס קייזער הענרי דער פערטער האָט פערבאָטען צו מאַטערן יודישע עדות און צו פער־משפט׳ען יודישע שולדיגע צו גאָר שווערע שטראָפען.

הכלל ס'איז געווען גוט. אָבער נישט מעהר ווי מיט זעקס יאָהר שפּעטער האָבען די יודען פון ספייער שוין געהאַט שרעקליך צו ליידען, דורך די קרייץ־צוגען, וועלכע האָבען זיך דעמאָלט אָנ־געהויבען פערשפרייטען. עס איז אַ פאַקט, אַז די יודען פון ספייער זענען געווען די ערשטע צו ליידען פון די קרייץ־ציגער. דאָרט איז געווען די ערשטע הריגה, וואָס קרייץ־ציגער האָבען גע־מאַכט. עלף יודען זענען אויסגע׳הרג׳עט געוואָרען. אָבער די מייסטע יודען פון ספייער זענען אפילו דעמאָלט בעשיצט געוואָרען פון דעם בישאָף יאָהאַן. וועלכער האָט די יודען בעהאַלטען אין דער קאַ־טעדראַלע גופא; און קייזער הענרי דער פערטער האָט גאָר שווער בעשטראָפט די אויפרייצער צו דעם אָנ־פאַל אויף יודען. ער האָט זיי געלאָזט הינריכטען. ער האָט אויך געהייסען, אַז די יודען, וועלכע מען האָט בעת דער הריגה אָפּגעשמדט מיט גע־וואַלד, זאָלען זיך צוריקקעהרען צום יודענטום.

אָבער טראָץ דער נאָבעלער האַלטונג פון די הויפּט־פיהרער. הן פון דער רעליגיע הן פון דעם שטאַאַט, האָבען די בייזע און נידעריגע עלעמענטען ווייטער געהעצט, און עס זענען פאָרגעקומען נאָך הריגות. אין 1146 האָט מען ווידער פיל יודען גע׳הרג׳עט. און אַ יודישע פרוי מיט דעם נאָמען מינאַ האָט זיך דעמאָלט בעסער געלאָזען אָפּשניי־דען די אויערען און די צונג, איידער זי זאָל צו־שטימען זיך צו שמד׳ען. יודען מאַכען נישט קיין הייליגע. אָבער דאָס איז געווען אַ הייליגע מינאַ.

שוין דאָס אַליין אָפּצושניידען אַ פרוי די אויערען און די צונג ווייזט, צו וואָס פאַר אַ ברו־טאַליטעט דייטשען זענען געווען פעהיג.

אוּן ענדליך קומען מיר צו דער הריגה פון דעם 13־טען פעברואַר 1195 אין ספייער, אין וועלכער מיר דערמאָהנען זיך איצט: מען האָט אַרום יענעם טאָג געפונען אַ קריסט ערמאָרדעט נעבען דער וואַנד פון שטאָט. גלייך, אָהן וועלכער ס'איז אויספאָרשונג און אָהן וועלכען ס'איז בע־ווייז, האָט מען אָנגעהויבען העצען, אַז יודען האָ־בען איהם ערמאָרדעט. כדי זיך נוקם צו זיין אָן די יודען, האָבען די דייטשען געטון אַזאַ שוידערליך נידעריגע זאַך: מיט אַ קורצער צייט פריהער איז געשטאָרבען די טאָכטער פון דעם רב פון שטאָט, הרב יצחק בן אשר הלוי; האָט מען אָט די טויטע אויסגעגראָבען פון איהר קבר און מיט די ערגסטע בעליידיגונגען און שאַנדע האָט מען זי געשלעפט צום מאַרק־פלאַץ. צווישען אַנדערען האָט [...] געטשעפעט אַ טויטע מויז צו איהרע [...] צייכען פון ערנידריגונג און בעליידיגונג. [...] אומגליקליכער פאָטער האָט נישט געקענט [...] אַזאַ שוידערליכען שענדען פון זיין טויטער [...] האָט ער געצאָהלט אַ גרויסע סומע געלד [...] מען זאָל איהם צוריקגעבען איהר קערפער. [...] דאָס האָט נישט פערמיידעט קיין נאָך גרע[...] אכזריות.

גלייך אויף דעם צווייטען טאָג נאָך דע[...] דער רב האָט געצאָהלט אויסקויף געלד פאַר [...] טויטען קערפער פון זיין טאָכטער, האָט מען [...] אַ ליין מיט נאָך אַכט אַנדערע יודען ערמאָרד[...] איבעריגע יודען זענען אַנטלאָפען אין [...] אַרויפגעכאַפּט אויף דעם העכסטען באַלק[...] אַרויפגעצויגען אונטער זיך די לייטער, אַז ד[...] יאָגער זאָלען זיי נישט קענען גרייכען. [...] געבליבען אין דער טרויעריגער פּאָזיציע [...] יודען ר׳ חזקיהו בן ראובן פון מאַפּאַיד און [...] בן יוסף הכהן האָבען יודען געגעבען נאָך [...] זיגע סומען מיט געלד, אַז מען זאָל די יודען [...] לאָזען פון באַלקאָן און אַרויסלאָזען פון [...] די יודען האָבען מורא געהאַט, אַז מען [...] שוין נאָך דער אויסלייזונג ערמאָרדען. [...] דייזאַכט אַנטלאָפען פון שטאָט, איבערלאָזנ[דיג] ער האַב און גוטס אויף הפקר. דער וויי[...] טשער המון האָט געזוכט צו שטילען [...] דורשטיגקייט דורך אונטערצינדען די יודי[...] זער. אָבער אויך דאַמאָלס האָט דער קייזער [...] דער זעקסטער זיך אָנגענומען פאַר די יוד[ען] ער האָט געציוואונגען די רוצחישע אָנפ[...] בעצאָהלען שאַדען־ערזאַץ די יודען, ווי א[...] צו צאָהלען אַ גרויסע שטראָף. אָבער די [...] בעשיצונג פון קייזער האָט אַלץ נישט [...] אַ סוף צו די הריגות אין ספייער. עס זענען [...] אויסקומען צו דערמאָהנען אייניגע פון ד[...] און פערפאָלגונגען, וואָס זענען דאָרט [...] אין די שפּעטערע יאָהרען, ווען עס וויל [...] יאָהרצייטען פון די קדושים. איצט האָב [...] זונדערס געוואָלט דערצעהלען דעם טרויעריג[ען] פּיטעל פון 13־טען פעברואַר 1195.

ווילדע העצע געגען יודען אין דענעמאַרק

(ענדע פון דער 5־טער זייט)

„דער פּעראָפעסאָר פון די „פּראָטאָקאָלען פון די זקני ציון" איז אַ גלה מיטן נאָמען מאָורים שאָועל, ער האָט פשוט גענומען און איבערגעשריבען וואָרט פאַר וואָרט ציטאַטען און אויסרופען פון מאַקיאַוועלי׳ס „דאָס בוך פון די פירשטען". און האָט זיי צו־געשריבען צו די יודען.

מאַקיאַוועלי גיט אין זיין בוך עצות צו די פירש־טען און הערשער ווי אַזוי זיי קענען אָנהאַלטען די מאַכט איבער זייערע פעלקער, ער רעכענט דאָרטען אויס די שענדליכע מיטלען, וועלכע זיי זאָלען אָנ־ווענדען, ווי ליגענס, פערראַט, ווי ברעכען זייערע פער שפּרעכענס און אפילו מאָרד.

„ווען מען נעהמט די פּראָטאָקאָלען פון די זקני ציון און מען פערגליכט זיי מיט די מאַקי[...] „בוך פון די פירשטען" — זאָגט זיך אין ד[ער] קלערונג — „זעהט מען, אַז דער פערפאַסער [...] וואָרט פאַר וואָרט איבערגעשריבען פון ראַ[...] צע יוויטען".

מען דאַרף בעגריסען די ענערגישע שאַ[...] טרעטונג פון די דענישע פּראָטעסטאַנטיש[ע] און זראָפעסאָרען און הויפּטזעכליך איצט, ווי[...] לער, געפּעלס און יוליוס שטרייכער פערפּ[...] שוידערליך די מוחות נישט נאָר פון די דייט[שע] וואוינער, נאָר כאַפּען זיך אריבער איפּער [...] צען פון דייטשלאַנד און זוכען צו פערסמו[...] חות פון די נישט־יודישע בעפעלקערונג [פון דער] גאַנצער וועלט.

כאַפּט׳ס אַ גנב

פון א. יאַכימאָוויטש

שוין אַ לענגערע צייט ווי דער פראָסט האָט זיך אָנגעזעצט אויף פעלדער, וועלדער, הייזער און פלע־מער און פאַרבט אַלץ אויף זילבער־העל וואָס עס לאָזט זיך נאָר און קוינט מיט אַ שטאַרקע האַנט, ווייל נישט אפּטרעטען פון די שויבען, און מאָלט יעדען טאָג אַלץ מעהר משונה׳דיגע בילדער, וועלדער, לייבען, טיגערס, פיפערנאָטערס... קוק זיך גוט איין — זאָגט בערעלע צו זיין קלענער ברודערל — וועסט זעהן אַ פּאָר שיך, וואָס וואָלטען גראָד געפּאַסט פאַר דיר. — זיי וואָלטען געווען צו קליין אויף דעם בארג שמאַ טעס, וואָס איך טראָג אויף די פיס — אָבער אַזוי וואָלטען זיי שוין גוט געווען — וויקעלט בערעלע אָפּ אַ פּאָר שמאַטעס פון שימעלעס פיסלעך.

— אַזוי איז דאָך קאַלט, זאָגט שימעלע אַ ווייַ־נענדיגער, און לויפט אין בעט אַריין זיך דערוואַרי־מען ביי דער מוטער, וואָס ציטערט אַליין פאַר קעלט. אונטער דער צעריסענער וואַטאָווע קאָלדרע. שוין דעם צווייטען טאָג, ווי זי האָט נישט געהאַט קיין ששטיקעל ברויט אין מויל, און נעהרט זיך מיט.. מע־דיצינען, וואָס דאָס קריגט זי פון די פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס, גיכער ווי ברויט... און נישט איינ־מאָל טרעפט, אַז די קליינע חברה בערעלע און שי־מעלע, בעת די מוטער אַנדרימעלט אַ פערהלשטע, כאַפּען זיי זיך צו צו די רפואות, פערשטעהט זיך, זיסע ווי צו אַפּיטעל ווישניק.... און פלאַטערן פאַר שרעק, אַז די מוטער וועט אויפוואַכען, און זיך צע־שריען מיט די לעצטע פּוחות:

— נאַשערס! צ׳האָט שוין ווידער אויסגעטרונ־קען מיין האַרץ־דערקוויקונג!

נאָר וואָס קאָן זי זיך העלפען דערצו, אַז קיין אַנ־דערע זיסיגקייטען קאָנען זיי שוין נישט אַ זעהר לאַנגע צייט, זייט זייער פאָטער האָט פערלוירען די אַרבייט. כמעט די גרעסטע טייל שטוב־זאַכען זענען שוין געוואָרען פערמשכּנ׳ט אויף ברויט, אַזוי, אַז ס'איז שוין נישטאָ וואָס צו פערזעצען. יצחק, דער פאָטער זייערער, האָט אויסגעהויבען פונם וואַכע־דינען דרימעל דעם קאָפּ פון צווישען די הענט און געווייזען אַן׳אויסגעבליכט פנים מיט אַ פּאָר ווילדע בליקען, וואָס האָבען אָנגעוואָרפען שרעק. ער האָט גענומען שפּאַנען איבערן קליינעם צימער, אַלע וויי־לע האָט דער ווינט אַ פּיף געטון אין קוימען, און אַ וואָרף געגעבען די פייער־ריטען אין דער הויך.

נאָך אַ רגע טראַכטען, האָט יצחק האַסטיג גע־געבען אַ שטעל אויף דעם קאָלנער פון זיין מכלומר־שמיען פּאַלטען, און גענומען די קלאַמקע אין האַנט אַריין.

דאַ האָט איהם ריווע אַ ווייַלע פערהאַלטען מיט׳ן בליק, אויפזוצענדיג זיך איהם נעפרעגט:

— וואוהין אייַלסטו אַזוי, יצחק?

— כ'קום באַלד צוריק, ריווע — האָט ער קורץ געזאָגט.

— בערעלע און שימעלע קוקט מיט, — האָט ער אַ זאָג געטון און נאָך נישט געוואוסט אויף קלאָר, צו וואָס ער רופט זיי מיט.

שימעלע האָט זיך בעשיכט אין די מוטערס שיך, וואָס זענען שוין געוואָרען זיינע, זייט די מוטער איז קראַנק געוואָרען, און בײדע האָבען מיטגעראַם־פּעלט מיט׳ן פאָטער, דער שגיי האָט געסקריפּעט אונטער די פיס, און דער פראָסט האָט געשטאָכען די נאָז, און די אויערן ווי מיט שפּילקעס, די ציין ביי יצחק׳ן — ווי שאַרפע מיל־שטיינער, האָבען גע־גאַרט עפּעס צוצומאָלען. די צונג האָט עקשנות׳דיג געאַרבייט אַרויסצובעקומען פון צווישען די ציין, איבערגעבליבענע שפּייז, זיסע סלינע אין צוריק אַריין אין ליידיגען אינגעווייד, און נאָכמעהר צו־דייצט דעם כמעט ליידיגען מאָגען. אַ ריח פון פרי־שע ברויט מיט קאַפּער, האָט זיין נאָז דערשמעקט. דאָס האָט מען גראָד פון אַ בעקעריי ברויט אַרויפ־געלעגט אויף אַ וואָגען.

— קומט אַהער — האָט ער אַ רוף געטון ביידע קינדריסים — נאָר גייט נישט אוועק פון דאַנען. ביידע יאַטלעך האָבען זיך אוועקגעשטעלט אין דער טיר פון בעקעריי, און זיך מחיה געווען פון דער פּאַרע, וואָס האָט געשלאָגען מיט וואַרימקייט, בעת עס זענען אַריין און אַרויס קונים מיט ברויט... עס האָט די קליינע ביי די הערצליך פערקלעמט, אַ פּאָר רויטע ציגלעך האָבען קאַלטע ליפּען בעלעקט, אַ געשריי האָט זיך ביי זיי אַרויסגעריסען:

— טאַטע! ברויט!

יצחק האָט מעהר נישט געהערט, נאָר בלויז אַ מורמעל געטון — וואַרטס. דאַן אַריין אין בעקעריי. אַ היץ האָט איהם אַרומגענומען, ער האָט גענומען דערלאַנגט די קינדער, זיי האָבען באַלד אָפּגעביסען שטיקער און זיך געלאָזט לויפען נאָכן פאָטער. מאַ־רייבען אַ האַנד און אַ האַנד, אויסגעגלייכט זיך די פינגער פונם פראָסט, און זיך גענומען אַרומקוקען, קויפערס זענען געווען גענוג, און פּאָליצעס מיט ברויט לרוב, האָבען אַראָפּגעשמייכעלט, מיט זייער־רע ברוין צעגלאַנצטע פּנים׳ער, און געקיצעלט דעם גומען, געוועקט דעם אַפּעטיט פון יצחק׳ן. אונטערן טיש איז געזעסען דער באַלעבאָס מאַטע, און האָט אַלע ווייַלע אַ פרעג געטון ביי זיין ברויט צעשווימען ווייַב, וואָס האָט אויסגעזעהן ווי אַ צעזורן טייג פאַרן קנעטען:

— ברכה, פּיי וועמען דאַרף מען נעמען געלד?

— ביי רייזלען, פּאַר צוויי ברויט און פּאַר דריי קילאָ זעמעל, ביי יאַכעט׳ן — פּאַר איין ברויט און צוויי קילאָ זעמעל. יאָ, און פּאַר פּאָנטשקעס — האָט זי זיך דערמאָנט, און גענומען ווייטער וועגען גע־בעקס. מאַטע האָט קודם גענומען און אַריינגעלעגט אין שופלאַד רייזעלס געלד, און צופרידען פּאַר זיך געשמייכעלט, וואָס עס זשויבט זיך און אין זינען גע האָט אַ עין־הרע... דערנאָך פערשאַרצט די ערמעל פון שפּאַנצער, ווי צו עפּעס אַ שווערע מלאכה, אַרויס גענומען אַ שטיקעל קרייד, און עס אַרומגעטאַפּט פון אַלע זייטען, מיט וועלכער זייט ס'וועט בעסער זיין צו שרייבען, ער האָט אַ פּאָר מאָל געמאַכט מיט דער האַנט, אַ קונציגען קרייז אין דער לופט ווי אַ מכשף און זיך גענומען אַ צעציקעל אויף דעם ספּעציעל אָנגעגרייטען ברעטעל צו פּערעכענען.

אין דעם זעלבען אויגענבליק, האָט יצחק בליץ שנעל אַ נעם געטון אַ ברויט פון דער פּאָליצע און זיך האַסטיג געלאָזט צום אַרויסגאַנג. מאַטע האָט אָבער נישט פערגעסען בעת׳ן חשבונ׳ען צו וואַרפען אַ בליק אויף יענער זייט טיש און אויסגעשריגען:

— כ'האָב דאָך געוואוסט, אַז כ׳וועל נאָר אָפּ־ווענדען אויף איין מינוט די אויגען, וועט מען מיך באַראַבעווען. לאָזט מיך נאָר — האָט ער געטון אַ שפּרונג אַרויף אויף׳ן טיש און צעגומען די הענט ווי בײם קנעטען. די קונים האָבען זיך שווער פּו־נאַנדערגערוקט, אַזוי אַז אַ פּאָר קונה׳טעס זענען גע־וואָרען דורך מאַטען אַוועקגעוואָרפען. יצחק, אַ דער־שראָקענער, האָט צוגעקלאַפּט הינטער זיך די טיר, שימעלע און בערעלע האָבען יצחק׳ן בעגעגענט מיט פריידי, און אויסגעשריגען פערוואונדערט:

— ברויט! ? טאַטע ?!

יצחק האָט גאָרנישט געענטפערט, נאָר פלינק אַרונטערגעבראָכען ס׳ברויט אויף דער העלפט, און עס [...]טע האָט אויפגעפּראַלט די טיר. און געמאַכט [...]

— כאַפּט אַ גנב! כאַפּט׳ס אַ גנב!

מאַטעס געוואַלדען האָבען אַרויסגערופען [...] טערקייט אין גאַס, ביי די מענשען וואָס האָבען געקאָנט פאַר אַ אַנגעשטאָפּטען קאַרגען נפש [...] דעם נאָכיאָגען זיך אונם צעבראָסטעטען [...] אין די שטוב לאַטשען, אַ פרעמדער דורכ[גייער] יצחקן פערהאַלטען, יצחק האָט זיך געפּ[רוּווט] פרייען אָבער די כוחות האָבען נישט געס[טאַרקט] פרעמדע שטאַרקע מוסקולירטע הענט האָב[ען] נישט געוואָלט אָפּלאָזען, און איהם איבער[...] מאַטען. מאַטע האָט געמאַכט אַ פּאָר שריט [...] ריק, און זיך פערמאָסטען מיט די הענט איב[ער] בייגער. פלוצלונג זענען אויסגעוואַקסען אַ [...] אַרומיגען עולם —

— וואָס, שלאָגען וועט ער? וואָס האָט [...] אַזוינס געטון?

האָט אַ דראָבנע שטימע געפרעגט מיט [...] האָט הילפלאָז אַראָפּגעלאָזט די הענט, און [...] שריגען:

— מיין ברויט, מיין פּראַצע, האָט ער [...]

— אין אַ פּאָר שעה וועט ער שוין איך [...]

— האָט איינער זיך נאָהענט צוביינגעריס[ען] אויער געזאָגט, דער פרעמדער האָט תופס [...] וואָס ער האָט יצחקן פערהאַלטען, און נעהמ[ען] איהם צו בעפרייען, פון וואָס מאַטען האָט [...] געחלשט. און גענומען רופען — פּאָליצ[יי] ליצייי!

די אַרומיגע האָבען געזעהן אַז באַלד [...] רען צו שפּעט. האָבען מאַטען נעבעטען [...] יצחקן. האָט מאַטע נאָך שאַרפער געשט[...] כ׳וועל אייך אַלע לאָזען אַרעסטירען, לאָז[...] איהר זייט.

אויף דערויף האָבען שוין געענטפערט [...] אויף זיין ברויט צעוואַקסענעם נוף. ביים [...] פּרוב זיך צו פערטיידיגען איז איהם יצחק [...] וואָרען אונטער די הענט. מאַטע אַ צעעסער[...] געשאָלטען און געלאַרעמט: — רוצחים, [...] ען זיך אַרום פּראַנק און פריי, אַ וועלט [...] נישט זיכער מיט ס'זייניגע... אַנגעטראָגען [...] יצהר איינעם, וואָס זאָל איהם כאַפּען, אַ [...] איך דאָך נישט געקומען צו דעם אַלעם ([...] הייסט עס). יצחק אַ צימערדיגער פּאַר [...] קיים אַריין צו זיך אין שטוב, און געטראָפען [...] נע חברה קנייפּען שטיקער פון ברויט. [...] האָט אַ הונגעריגע געביסען שטיקלעך ברויט [...] שלינגען מיט טרעהרען...

רעכט און לעבען

יורידישע בײלאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

יכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

נסה שטייער.

באלד לויט'ן אבמאך דארף עמיצער בעקומען ...נג פאר ארבייט א פראצענט פון יעהרליכען ...ן דער אונטערנעהמונג, ווערט דער הכנסה־ ...ר גענומען נישט לויט ארבייטס־שכירות, נאר ...לבטשטענדיגע הכנסה.

...אציאלע פערזיכערונג.

...יב א משפחה־מיטגליד פון א פערזיכערטען ...קומען הייל־הילף פון סאציאלען פערזיכע־ ...אנשטאלט פאר'ן סוף יאהר האט ער ווייטער, ...ן נייעם יאהר, רעכט צו געניסען פון דער ...ר הילף, ביז ער ווערט נישט געזונד אדער ...ט זיך נישט דער 13 וואכענדיגער טערמין.

...רמקייט רעכט.

...נאג בעזיצען א פערמעגענס אין דער ווערט ...פוינט גילדען, קוים געפינט עס זיך אונטער ...וקסטער און מ'האט דערפון נישט קיין הכנסה ...ט נישט קיין מניעה צו געניסען פון ארימ־ ...רעכט.

ער בעקומען ענטשעדיגונג פאר'ן אורלויב נאר אין דער הויך פון 1 זעקסטעל, רעכענענדיג ביי א גייסטי־ גען ארבייטער לויט א חודשליכען ארבייטס־לוין און ביי א פיזישען לויט אן 8־טאגיגען אדער 15־ טאגיגען (נאך 3 יאהר ארבייט) לוין.

יום־טוב גראטיפיקאציע.

א יום־טוב־גראטיפיקאציע קאן מען מאהנען פון א פירמע, וועלכע געפינט זיך אין א גוטען מצב. קוים געפינט זיך א פירמע אין א שלעכטען צושטאנד למשל אין אן אפאדלאשטש האט זי נישט קיין פליכט צו צאהלען דעם פערזאנאל קיין יום טוב גראטיפי־ קאציע.

גרונט צו בעזייטיגען א ארבייטער.

אויב ס'איז דערוויזען געווארען, אז דער אנגע־ שטעלטער האט גענומען אהן וויסען פון אונטערנעה־ מער פראוויזיע פון א צו שטעלער גיט דער אומ־ שטאנד א גענוגענדען גרונט צו בעזייטיגען איהם פון פאסטען אהן קינדיגונג.

ענטשעדיגונג.

מעג אן אונטערנעהמער נישט האבען אויסגע־ נוצט זיין רעכט צו בעזייטיגען אן ארבייטער פאר פערשאפען איהם א שאדען, פערלירט ער דורך דעם דאך נישט די רעכט צו מאהנען פון שולדיגען א גע־ וויסע ענטשעדיגונג.

אויפלעזען ארבייטס - אפמאכען.

נישט דער טויט און אויך נישט אן אופאד־ לאטשט פון אונטערנעהמער גיט א גרונט אויפצולע־ זען אן ארבייטס־אפמאך.

פאטענטען.

אויב א שותף געהט ארויס פון אן אונטער־ נעהמונג, מוז וועגען דעם גליין געמאכט ווערען אן אדנאטאציע אויפ'ן פאטענט.

זעזאניעס.

דער אומשטאנד, אז א אונטערנעהמער געפינט זיך אין א צושטאנד פון געפאלענקייט (אופאדלאשטש בעפרייט נישט פון דעם פליכט אפצוגעבען א דעקלא־ ראציע (זעזאניע) פון אומזאץ.

בוכפיהרונג.

די האנדעלס־ביכער האט מען געקאנט פאר אינדוסטריע שטייער (אומזאץ) אנערקענען פאר פאר־ שריפטליכע געפיהרטע און אין פ"ט פון הכנסה־ שטייער זיי קיועסטיאנירען.

קויציעס פון גייסטיגע ארבייטער.

אן אונטערנעהמער טאר נישט נעהמען אונטער קיין שום דעק־מאנטעל קיין קויציעס פון גייסטיגע ארבייטער. דער דאזיגער כלל איז אויך חל אויף וועקסלען.

צוריסענע וועקסלען

א וועקסעל מיט אן אויסגעריסענער אונטערשריפט צאל אדער אויסשטעל דאטע עווענטועל סומע איז נישט פערפליכטענד.

וועקסעל - פראטעסטען.

א וועקסעל קאן מען פראטעסטירען נאר אויף א פיזישער פערזאן.

צוליב בערייכערונג.

בלויז אויפ'ן סמך פון א פערעלטערטען וועק־ סעל קאן מען איינקלאגען דעם אויסשטעלער, הלמאי ער איז בערייכערט געווארען מיט יענעמס גוטס.

אונגילטיגקייט פון וועקסלען.

א וועקסעל, וואו די אונטערשריפט איז בעציר־ בענט מיט צלים'לעך אדער אנדערע סיגנעס, איז נישט גילטיג, דאגעגען איז יא גילטיג א וועקסעל מיט אן אונלעזבארע אונטערשריפט.

א וועקסעל, אונטער וועלכען ס'זענען אנגעגעבען צוויי צאהלונגס ־ ערטער, איז נישט גילטיג.

עקזעקוציעס

פאר נישט דערלאזען צו א ליציטאציע קאנען בעשטראפט ווערען נישט בלויז דער אייגענטימער און דער אויפזעהער, נאר אפילו אויך אנדערע פער־ זאנען, וועלכע זענען מיטשולדיג אין נישט דערלא־ זען צוזשטאנדקומען די ליציטאציע.

דער אומשטאנד, וואס ס'האבען זיך נישט גע־ שטעלט קיין קויפער, האט נישט קיין השפעה אויף דער שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט פאר נישט דערלאזען צו קיין ליציטאציע.

נייע געזעצע און צירקולארען

...טע און ...עדיגונג ...יערפאר. וואס אן אקושערקע האט ...עמאכט זייער נייגעבוירען־קינד דורך ארייג־ ...אין די אייגעלעך א צו שטארקע דאזע קראפ

...ראנטווארטליכקייט פון א סוחר ...ר א בעשטעלונג.

...ים שטימט די צוגעשיקטע סחורה מיט דער ...לונג, און דער בעשטעלטער קויפט זי נישט ...זוי, אז זי ווערט פערקויפט אויף א ליציטאציע ...ין פערקויפער רעכט צו צו מאנען פון בע־ ...ר די דיפערענץ צווישען איינגעלייזטען און ...ן פריין (דעם פריין פון דער בעשטעלטער ...צוזאמען מיט טראנספארט און פערמיטלונג־ ...קן).

...אסיר און פערזו. מיטגליד פון קא־ ...פעראטיווען.

...פערוואלטונגס־מיטגליד פון א קאאפעראטיוו ...ן מיט'ן קאסיר זענען פעראנטווארטליך פאר ...הקן פון קאאפעראטיוו. דער פערוואלטונגס־ ...ד טראגט אבער נישט קיין פעראנטווארטליכ ...אר די סומען, וועלכע דער קאסיר האט אליין ...הנדס און נישט אריינגעטראגען אין די ביכער.

...ערלאפ.

...יב אן ארבייטער איז געקינדיגט געווארען ...ביטען חודש פון נייעם קאלענדאר־יאהר, דארף

הנחות ביים אויפמאהנען פערלעגע־ נע געריכטס־קאסטען.

אין געזעצען בלאט איז פערעפענטליכט א פעראדנונג פון יוסטיץ מיניסטער, לויט וועלכער פערלעגענע געריכטס־קאסטען פון ענטגילטיגען ענט שידען־געוואורענע ציווילע פראצעסען קאנען ווערען אפגעלייגט אדער צולייגט אין ראטעס ביז א טער־ מין פון 2 יאהר.

וויבאלד דער בעל חוב איז ביכולת צו גאראנטי־ רען דעם בעטרעף מיט אן אונבעוועגליך. גוט קאן דער אפלייג אדער צולייג אין ראטעס פערלענגערט ווערען ביז 4 יאהר.

געריכטס־קאסטען ביז 10 גילדען ווערען נישט אפגעלייגט און אויך נישט צולייגט אין ראטעס.

אזעלכענע פערלעגענע געריכטס־קאסטען קאן מען אויך געגצליך אדער טיילווייז שענקען, אויב דער בעל חוב שטעלט פאר אן ארימקייט־צייגניש און די ביזהעריגע עקזעקוציעס האבען (ווי פאר ט וע רעזולטאטען נישט געבראכט אדער די שולדיגע סומע וואלט יא געקאנט אויפגעמאנט ווערען אבער דער קיום פון בעל חוב וואלט דאן געווארען אונטער־ געבראכען.

וועגען די דערמאהנטע הנחות דארף מען זיך ווענדען מיט אן עטשפר כענדג בקשה אין געריכט פון דער ערשטער אינסטאנץ.

אלקאהאל משקאות.

דער פינאנץ־מיניסטער האט פונאנדערגעשיקט א צירקולאר, אין וועלכען ס'ווערט בעשטימט אפ־ צולייגען דעם טערמין פון ליקווידירען דעם פער־ קויף פון די פערהאנענע אויף לאגער אין די גע־ שעפטען פערשידענע אלקאהאל־משקאות, נישט פער זעהענע מיט ספעציעלע רעגיסטראציע־נומערן, ביז'ן אפרויף.

דעקלאראציעס וועגען הכנסה - שטייער

לויט א פעראדנונג פון פינאנץ מיניסטער איז די פליכט צו בעלייגען דעקלאראציעס וועגען הכנסה שטייער פאר פיזישע פערזאנען, וועלכע פיהרען האנדעלס אדער אזוי געריפענע ווירטשאפטליכע ביכער, אויך וויפיל ס'האנדעלט זיך וועגען שטייער־ יאהר 1936, אפגעלייגט געווארען ביז'ן 1. אפריל 1936.

דעסגלייכען איז אויך פאר די זעלבע פערזאנען פערלענגערט געווארען די פליכט פאר צוצאהלען קאנטעט אויף'ן חשבון פון הכנסה־שטייער ביז'ן 1. אפריל 1936.

ווער מיידט אוים מיליטער דינסט ?

אין נומער 3 פון לאדוער וואיעוואדישען אמט־ בלאט איז פערעפענטליכט א רשימה פון 1635 פאבאר־פליכטיגע יונגעלייט פון יאהרגאנג 1905 געבוירענע אויפ'ן שטח פון דער שטאט לאדז, וועלכע האבען אויסגעמיטען מיליטער־דינסט.

כאראקטעריסטיש, אז צווישען די אויסגערעכנע־ טע בילדען יודען א בעדייטענד קלענערער פראצענט יו פיל זיי וואלטען אייגענטליך בעדארפען אויסמאכען רעכענענדיג לויט דער פערהעלטעניש פון דער יודישער בעפעלקערונג צו דער אלגעמיינער צאהל איינ־ וואוינער פון דער שטאט לאדז.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 32־141

עמפאנגס־שעה'ן 8־10. 12־2 און 5־8 אווענט

אויפן דערנער־וועג

שפאנענדער סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן

(40

— דער דאזיגער הער דיטריך איז א פערדעכ־ ...פרשוין און איך ארעסטיר איהם דעריבער!

— א פערדעכטיגער ? וואס רעדט איהר ? דאס ...ווייכער בערלינער סוחר, —האט דער פערוואל־ ...ומען פערטיידיגען דעם גאסט, וואס צאהלט ...וועלט מיט צעהן־רובלדיגע באנקנאטען. אזא ...איז א שאד ארויסצולאזען ? טאמער וועט ער ...אונאנגענעהמליכקייטען, וועט ער שוין מעהר ...דאזיגען האטעל נישט וועלען קומען.

...ז האט אבער גארנישט געהאלפען. גריגאריעוו ...ערדס אין א שארפען און בעפעהלערישען ...די פערוואלטער און צוויי דינער האבען זיך צו ...געלאזט געהען צו דעם „הער דיטריך" אין ...

...ער ערשטער האט אנגעקלאפט אין דער טיר ...טירען.

...דינער האט נישט געענטפערט.

...גריגאריעוו האט נאך האסטיגער געקלאפט.

...פלוצלינג האט זיך די טיר ראשיג געעפענט ...אין דער שוועל האט זיך בעוויזען די הויכע מאר־ ...גשטאלט פונ'ם אלטען „הער דיטריך".

— וואס איז דאס פאר א חוצפה צו קלאפען אין ...ענדער טיר ? — האט זיך דער הער דיטריך ...ערס, נישט פערשטעהענדיג גלייכצייטיג צו ...צוועק עס זענען ארויפגעקומען צו איהם ...דינער און דער פערוואלטער.

...דער פערוואלטער האט געוואלט אנהויבען צו ...זיך ענטשולדיגען, אבער גריגאריעוו האט ...טערונג איבערגעריסען און א זאג געטון צום ...„הער דיטריך":

— אייערע דאקומענטען !

— מיט וועמען האב איך דעם כבוד צו רעד־ ...? — האט דער „הער דיטריך" שוין געמיטליכער ...געטון, — איך קען אייך דאך נישט.

— איך בין פון דער זשאנדארמעריע. נו, ...עהר אייער פאס !

דער „הער דיטריך" האט ארויסגענומען דעם פאס. זיין פנים האט לייכט געשמייכעלט. ער האט ארויסגעוויזען א געוואלדיגע רוהיגקייט.

— 43 —

דער זשאנדארם גריגאריעוו האט איבערגעקוקט דעם פאס פונ'ם הער דיטריך, געמישט די בלאט־ לעך... פלוצלינג האט ער בעמערקט אינעווייניג א רויט פאפירעל.

האט ער ארויסגענומען דאס פאפירעל און אנגעהויבען לייענען. מאמענטאל האט זיך זיין פנים געענדערט. מיט פערוואונדערונג האט ער א קוק געטון אויפ'ן שמייכלענדיגען פנים פונ'ם הער מיט דער לאנגער ווייסער בארד און ער האט זיך אנ־ געהויבען :

— ענטשולדיגט מיר זעהר, איהר פערשטעהט דאך, איך האב נישט געוואוסט, פארוואס האט איהר מיר באלד נישט געזאגט, אז איהר זענט א...

פלוצלינג האט גריגאריעוו איבערגעריסען און, ווענדענדיג זיך צום פארטער (פערוואלטער פון האָ־ טעל) מיט די דינער, האט ער ערקלערט :

— איהר קאנט געהען, ס'איז געשעהען א טעות...

און בלייבענדיג אליין מיט'ן „הער דיטריך" האט ער געזאגט :

— דא וואלט ווירקליך געקענט ארויסקומען א קאמישע געשיכטע. איהר האט מיר אויסגעזעהען פערדעכטיג, דעריבער האב איך בעשלאסען אייך צו האלטען אויפ'ן אויג. אלזא, זענט איהר, הייסט עס, אויך אונזערס א מענש ?

— יא, מיין הער, שטאבס־קאפיטאן אנאטאלי דיטריך. איך בין געקומען פון פעטערבורג, כדי נאכצוקוקען די פערשידענע שפיאנען, וואס דרעהען זיך דא ארום. איך האב געהערט, ווי איהר האט עטליכע מאל געקלאפט אין מיין טיר... כע־כע־כע... אבער ענטשולדיגט מיר, כ'בין שטארק פערנומען.

גריגאריעוו האט אויפ'ן מיליטערישען שטייגער

א קלאפ געטון מיט די שיך, זיך פערנויגט און פער־ לאזט דעם „הער דיטריכ'ס" צימער.

— וואס פאר א געבראכענעם רוסיש דער שטאבס־קאפיטאן רעדט עס... — האט גריגאריעוו געטראכט, ארויסגעהענדיג.

אין זיין מוח איז נאך פערבליבען א שטיקעל צווייפעל. אבער דאס רויטע פאפירעל, וואס ער האט געזעהען ביי „הער דיטריך", האט דייטליך געזאגט, אז אנאטאלי דיטריך שטאבס־קאפיטאן פון סעמיא־ נאווסקען פאלק, איז דעלעגירט יי' ווארשע אין וויכ טיגע דינסטליכע „אנגעלעגנהייטען". אויפ'ן דאקו־ מענט איז געווען אונטערגעשריבען דער בעקאנטער פאלקאווניק יאבלאנאווסקי.

פונדעסטוועגען האט גריגאריעוו נאך אלץ גע־ האט א ספק. איהם האט זיך געדוכט, אז דער דא־ זיגער דאקומענט איז א געפעלשטער. אזעלכע זאכען פאסירען אפט. ארויסגעהענדיג פון האטעל איז ער א ווייל געבליבען שטעהן אין א זייט אויף דער גאס. אויב דאס איז נישט דער שטאבס־קאפיטאן אנאטאלי דיטריך — האט גריגאריעוו געטראכט — נאר טאקע א פערדעכטיגער פערשוין, וועט ער תיכף דאך אנטלויפען. מורא האבענדיג אז מ'זאל איהם נישט קומען ארעסטירען.

גריגאריעוו איז געשטאנען העכער א שעה צייט, אבער דער „הער דיטריך" איז פון האטעל נישט ארויסגעגאנגען. עס זענען ארויסגעגאנגען פערשידענע מענשען, צווישען זיי אויך א העכערער הער מיט דיקע, שווארצע באקענבערד, אבער דער אלטער „הער דיטריך" — נישט.

— ס'איז אין ארדנונג ! — האט גריגאריעוו א זאג געטון צו זיך און שוין געוואלט אוועקגעהען אבער פלוצום האט ער בעמערקט דעם פארטער ארויסלויפען פון האטעל און ארומקוקען זיך אין אלע זייטען.

גריגאריעוו איז צו איהם צוגעגאנגען און גע־ פרעגט :

— וואס איז געשעהען ? — וועמען זוכט איהר ?

— אוי, גוט, וואס איהר זענט דא ! שטעלט זיך פאר, אפשר אין א שוואנציג מינוט ארום נאך אייער אוועקגעהען, האט מען גערופען דעם הער דיטריך צום טעלעפאן. ווען דער דינער איז אוועק איהם רו־ פען, האט ער דאס צימער געפונען לעדיג, מיר האבען דעם הער דיטריך געזוכט אומעטום, מורא האבענדיג, אז מיט איהם איז עפעס געשעהן

אבער ער איז נישטא. איך האב איהם אויך נישט בעמערקט ארויסגעהען...

— איך אויך נישט... — האט גריגאריעוו אי־ בערגעריסען דעם פארטער די רייד און איהם אנגע־ קוקט מיט א פערוואונדערטען בליק — נו, דער־ צעהלט ווייטער.

— וואס זאל איך אייך דערצעהלען ? איך ווייס נישט, וואו דער הער דיטריך איז אהינגעקומען, איך האב שוין אן צו האבען א חשד.

— וואס פאר א חשד ?

— אז דאס איז עפעס א פערדעכטיגער מענש. שטעלט אייך פאר, איך זיץ כסדר ביי דער טיר, איך בעמערק יעדען איינעם וואס געהט אריין און ארויס, אבער דעם הער דיטריך האב איך נישט געזעהען ארויסגעהען. זאל ער האבען אנטלאפען טא דורך וואנען ? ווי אזוי ?

— ווארט נאר — האט גריגאריעוו זיך דער־ מאנט — א הויכען הער מיט שווארצע באקען בערד האט איהר בעמערקט ארויסגעהען ?

— יא, דעם הויכען הער מיט די שווארצע באקען־בערד האב איך בעמערקט.

— איהר האט איהם אויך בעמערקט אריינגעהן ?

— אריינגעהן ? באלד... באלד... איהר זענט גערעכט — אריינגעהען האב איך איהם נישט בע־ מערקט. ערשט איצט דערמאן איך זיך...

גריגאריעוו האט א פייפש געטון מיט די הענט.

— אויב אזוי, איז דער ענין קלאר : דער הער מיט די שווארצע באקען־בערד און דער הער דיטריך זענען איין און דיזעלבע פערזאן...

— וואס זאגט איהר ?!

— דאס וואס איהר הערט ! אבער דער דאזי־ גער חבריה־מאן האט נישט בלויז אייך אפגעטון אויף טערקיש, נאר אויך מיר — איז גריגאריעוו געבליבען שטעהען מיט א פערצווייפעלטער מינע — אהא, דאס מוז שוין זיין איינמאל א פויגעל ! ער איז מיר אוועקגעפלויגען פון אונטער דער האנט !

— איך וואלט מיר קיינמאל נישט געריכט אויפ' הער דיטריך... — האט דער פארטיער בעמערקט — אזא שטילער מענש געווען... גוט געצאהלט...

— איצט מוז מען מאכען א רעוויזיע אין צימער ! — האט גריגאריעוו אויסגערופען — אפשר וועט מען דארטען ענטדעקען געוויסע שפורען.

(פארטזעצונג קומט)

ייִדישער פֿאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבן

ייִדישער פֿאָלקסבלאַט

זונטאָג, 23 פֿעברואַר
ל' שבט תרצו

זון-אויפֿגאַנג 6.13
זון-אונטערגאַנג 5.03

כוליגאַנישע שטיק אויף די לאָדזשער גאַס

אויסגעשניטענע אַ שטיק פּאַקען-פּאַלטען ביי אַ ייִדישע פֿרוי. - אָפּגעגאָסען אַ ייִד מיט אַ שטינקענדיגע פֿליסיגקייט

פֿרייטאָג פֿאַרנאַכט, איז די פֿרוי מרים סקורא (קילינסקיעגאָ 87) אַדורכגעגאַנגען אַל. קאָשטשושקי. פּלוצים האָט זי געפֿילט, אַז מ'שנײַדט איהר פֿון אונטערווייליעכץ אויס אַ שטיק פֿון פּאַקען-פּאַלטען. זי האָט געמאַכט אַ גוואַלד, און די לאַבוזעס זענען אַנטלאָפֿען.

ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, האָבען זיי דאָס געמאַכט מיט אַ ושילעטקע.

* *

דעמזעלבען טאָג האָבען כוליגאַנעס אָפּגעטון נאָך אַ שטיקעל אַרבייט. אויף רוג טאַרגאָוואַ און פּשעיאַזד איז דער ייִד יחזקאל האַמער (פּילסודסקיעגאָ 58) אָפּגעגאָסען געוואָרען מיט אַ שטינקענדיגע פֿליסיגקייט גלייך אין פּנים אַרײַן. דער ייִד האָט געמאַכט אַ גוואַלד, דאַן זענען איהם די אויסוואורפֿען בעפֿאַלען און איהם געשלאָגען מכות רצח.

די בײדע ווילדע כוליגאַנישע שטיק, זענען אויס געפֿיהרט געוואָרען אין בעלעבטע גאַסען, און די דורכגעהער האָבען אַפֿילו נישט רעאַגירט.

ווען וועט שוין נעמען אַ סוף צו דער הפקרות אויף די לאָדזשער גאַסען!

* * *

נעכטען אָוונט האָבען עטליכע ... אײַנגעהאַקט די שויפֿענסטער אין אַ חנ... געוועלבער אויף זגעזשער גאַס. צווישען... ביי טוכמיער (זגעזשער 116) און ביי ... (זגעזשער 75).

די „העלדישע" שויבען-האַקערס און ... צו אַנטלויפֿען.

עס שטרייקען 12,000 מאַן אין דער לעדער-בראַנזש

(א) נעכטען איז אין לאָקאַל אויף נאַווראָט 92 פֿאָרגעקומען אַ גרויסע פֿערזאַמלונג פֿון די שטרייקענדע שוסטער-אַרבייטער אין לאָדז און אין דער גאַנצער לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע. צו דער פֿערזאַמלונג זענען געקומען אַנ'ערך 1,000 מאַן.

פֿון די בעריכטען איז צו זעהן, אַז עס שטרייקען איצט אַנ'ערך 12,000 מאַן.

די פֿרייטאָגדיגע קאָנפֿערענץ אין אַרבייטס-אינספּעקטאָריאַט איז נישט צושטאַנד-געקומען, ווייל עס האָבען זיך נישט געמאָלדען די פֿאָרשטעהער פֿון צעך.

אַ צווייטע קאָנפֿערענץ איז בעשטימט אויפֿ'ן 26 ד. ה. און דער שטרייק ווערט פֿאָרגע... אויב דער ענין וועט דעם 26-טען ... ווידירט ווערען וועלען זיך די שטרייק... דען צו די קרוב'ישע אָרגאַניזאַציעס וועגען ... שטיצען די שטרייק-אַקציע אין דער ... בראַנזשע.

קאַרנאַוואַל-פּערוויילונג איז גאַס

ווערט איינגעאָרדענט דורך דער שטאָט-פֿערוואַלטונג דינסטאָג דעם 25. פֿעברואַר

טענץ אויף קאָשטשושקי. - גרויסער צוג פֿון כאַראַקטעריסטישע מאַסק...

דער פּראָיעקט פֿון איינאָרדענען אַ גרויסע גאַסען-פֿערוויילונג אין טאָג פֿון פֿערענדיגען דעם קאַרנאַוואַל איז שוין בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן פּערזידענט גלאַזעק. די פֿערוויילונג וועט פֿאָרקומען איבערמאָרגען דינסטאָג ד. 25-טען פֿעברואַר, דער צענטראַל פּונקט פֿון דער פֿערוויילונג וועט זיין אויף דער קאָשטשושקאָ גאַס צווישען דער אַנדזשעיאַ און 6 שערפּיען. די שטאָט-פֿערוואַלטונג וועט אויף דעם פּונקט אַוועקשטעלען 2 אָרקעסטערס, אַ חוץ דעם וועלען זיין 2 אָרקעסטערס פֿון די פֿייערלעשער, פֿון דער עלעקטראָווניע און פֿון די טראַמוואַי-אַרבייטער.

די קאָשטשושקאָ גאַס וועט אין דעם אָוונד זיין ספּעציעל שטאַרק בעלויכטען מיט גרויסע לאַמפּען און דעקאָרירט.

ביים מאָלער קודעוויטש איז בעשטעלט געוואָרען מאַסקעס און טראַנספּאַראַנטען, די מאַסקעס וועלען מיט זיך פֿאָרשטעלען קאַריקאַטורען פֿון געזעלשאַפֿטליכע ערשיינונגען.

סיוועלען אויך אַנטיילנעהמען די ... מיט שטורקאַצען און אַלע סטאַטיסטען ... טישע טעאַטערען אין דער צאָהל פֿון 65 ... די סטאַטיסטען וועלען זיין כאַראַקטערי... אויסגעשטעלט אין פֿערשידענע גרופּען, ... לען אילוסטרירען דאָס געזעלשאַפֿטליכע ... פֿון לאָדז.

מיט דעם אַרטיסטישען טייל פֿון דער ... פֿיהרט אָן דער רעזשיסער פֿון שטאָטיש... טער שלעטינסקי.

דער פּראָגראַם פֿון דער פֿערוויילונג ... פֿעברואַר איז פֿאָלגענדער: 6 בין 6.30 ... זאַמעלפּונקט פֿון די מאַסקעס שטאָטישע ... וואַטע אויף עק קאָשטשושקא און 6 ... 6.30 דעפֿילאַדע מיט שטורקאַצען, אָרקעסט... מאַסקעס איבער קאָשטשושקאָ לעגיאָנאָוו... ווער. זאַמענהאָפֿאַ, קאָשטשושקי, פֿון 7 ... פֿערוויילונגען און טענץ אין דער גאַס.

10 אַ זייגער אָוונד וועט די פֿערוויי... ענדיגט ווערען.

TABELE
POTRĄCEŃ I DOPŁAT
obowiązujących od 1 lutego 1936 r.
... obejmują wszystkie rodzaje
... z wynagrodzeń tygodniowych
... oraz dopłaty pracodawców
do nabycia
... Łódzka „CZYTAJ" Narutowicza 2
Cena egz. zł. 2.—

אַ קאָנפֿיסקאַציע

(א) נעכטען האָט די אַדמיניסטראַ... אין לאָדז קאָנפֿיסקירט דעם וואַרשאַווער ... נאַראָדאָווי" פֿאַר אַנ'אַרטיקעל אין וועלכע... נען אַרומגערעדט געוואָרען די געשעהעניש... וואַרשאַווער אוניווערזיטעט, בעת דער ... פֿונ'ם דאַצענט פֿון בערלינער אוניווערזי... קעניג.

דאָס גרויסע געווינס אויף 50 טויזענ... אויף 122152

געפֿאַלען אין קאַפּיטאַלס גליקליכער קאָלע...

דעם 2-טען ציהונגס-טאָג 1-טע קלאַס פֿון ... טער מלוכה-לאָטעריע איז דאָס גרויסע געווינס ... 50 טויזענט זל. אויף 122152 געפֿאַלען אין ... ליבער קאָלעקטור פֿון קאַפּיטאַל, לאָדז, פּעטריק... דאָס דאָזיגע געווינס האָבען געווינען 4 לאָדזשער ... מענשען. ס'איז ווערט צו בעמערקען, אַז אין ... גליקליכער קאָלעקטור איז שוין געפֿאַלען 2 ... מיליאָן.

אַ געלעגענהייט פֿאַר אינה...
סטריעלער און סוחרים
אויספֿלוג אויף די גרויסע יריד...
פּראַג און וויען
פֿון 3-טען ביז'ן 10-טען מערץ ה. י.
פּרייז 3-טע קל. 179 זל.
2-טע קל. 219 זל.
איינשרייבונגען ביז'ן 28-טען פֿעברואַר
אָנמעלדונגען נעהמט אָ...
„אָרבּיס"
לאָדז. פּיעטריקאָווער 18
טעל. 249-40.

טעאַטער
„ראָזמאַיטאָשטשי"
ציגעל-גאַס 27 — טעל. 112-25
דיר. ד. צעלמייסטער

נאָר 16
גאַסטשפּילען!

פֿון מיטוואָך, ד. 26 פֿעברואַר ה. י.

מאָריס שוואַרץ
אַלס ניעשעוויער רבי אין זיין סענסאַציאָנעלער וועלט-אויפֿפֿיהרונג
יאָשע קאַלב

דראַמע אין 2 טיילען, 26 בילדער
פֿון י. י. זינגער.
דראַמאַטיזירונג און רעזשי:
מאָריס שוואַרץ
מוזיק: לעאָן קוצין. טענץ: ליליאַן שאַפּירא.
דעקאָראַציעס: אַלעק טשערטאָוו.
בינע-פֿערוואַלטער: בן ציון קאַץ.

מאָריס שוואַרץ'ס קינסטלער-אַנסאַמבל:
ד. בלומענפֿעלד, ה. גאָטליב, א. גאָלדענבערג, וו. נאָדיק, ה. האַרט, י. טורקאָוו, י. אינוויענטאַוש, נ. ליפּמאַן, מ. ליפּמאַן. א. מאָרעווסקי, ק. סעגאַלאָוויטש, א. סאַמבערג, א. קורק, ר. קליינלערער, ש. ראָזען, ד. שאָיעוויטש. ד. שאַפּירא, א. שטיין א. צנד.

אָריגינעלע דעקאָראַציעס, קאָסטיומען און ספּעציעלע ליכט-אַפּאַראַטען פֿון אַמעריקע.

80 פּערזאָן אויף דער בינע!

בילעטען שוין צו בעקומען אין טעאַטער-קאַסע

זי האָט, ווי איך קריגט...

סיי איז דעם קאַבאַנעק. סיי איז דעם מאַן

(א) אַננאַ קוריץ, אַנ'אַרבייטערין, האָט זיך דערוואוסט, אַז איהר מאַן, דער 30-יאָהריגער גוסטאַוו קוריץ האָט „עסקים" מיט דער שכנה'טע, דער 22-יאָהריגער עמיליאַ אויגוסטין (סטאָקלאָווא 35), האָט זי זיך נעכטען פֿאַרמיטאָג ספּעציעל בעפֿרייט פֿון דער אַרבייט אין דער פֿאַבריק, אַוועק אַהיים, זיך בעוואָפֿענט מיט אַ האַק, און איז אַוועק צו דער אויגוסטין אין דער וואוינונג.

דאָרט האָט זי אָנגעטראָפֿען אויף דער „ריכטיגער זאַך", און קודם כל מכבד געווען די פֿערפֿיהרערין איבערן קאָפּ און איבערן קאָרק.

דאַן האָט זי אויך נישט געזשאַלעוועט אַ פּאָר קלעפּ איהר בעלייטיקרי, לערנענדיג אויך מיט איהם אַ פּסוק מיט דער האַק.

סוף מעשה איז, אַז די עמיליאַ האָט מען אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל, און אַננאַ קוריץ איז אַרעסטירט.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פֿון צייהן און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

צוגאַב פֿאַבאַר-קאָמיסיע

ווער דאַרף זיך צו שטעלען

(א) דעם 28. ד. ח. 8 פֿריה וועט אין לאָקאַל פּעטריקאָווער 165 אָנהויבען אַמטירען די צוגאַב-פֿאַבאַר - קאָמיסיע.

צושטעלען דאַרפֿען זיך די פֿאַבאָראָווצעס פֿון יאָהרגאַנג 1914 און עלטערע, וועלכע האָבען זיך נאָך ביז איצט נישט געשטעלט צו די פֿאַבאָר-קאָמיסיע. צושטעלען דאַרפֿען זיך די פֿאַבאָראָווצעס, וואָס וואוינען אויפֿן שטח פֿון די 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14-טער פּאָליציי - קאָמיסאַריאַטען און האָבען דערהאַלטען נאָמענטליכע אויפֿפֿאָדערונגען פֿון דער שטעטישער סטאַראָסטווע.

ז. ז. ז. האָט זיך אַרויסגעזאָגט פֿאַר'ן שטרייק

(א) נעכטען איז אין לאָקאַל פֿון ז. ז. ז. פֿאָרגעקומען אַ זיצונג פֿון פּרעזידיום, אין שייכות מיט דער פֿערשאַרפֿטער סיטואַציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע.

אין רעזולטאַט פֿון דער דיסקוסיע האָט דאָס פּרעזידיום פֿון ז. ז. ז. בעשלאָסען צו סאָלידאַריזירען זיך מיט'ן שטרייק און, צוזאַמען מיט אַנדערע אָרגאַניזאַציעס, אין הסכם מיט'ן בעשלוס פֿון דער צווישענפֿעראיינס-קאָנפֿערענץ, בעאויפֿטראַגען די דעלעגאַטען פֿון ז. ז. ז. אָנצוהויבען דעם שטרייק אין די בעשטימטע טערמינען און פֿאַבריקען.

ל. א. פּ. פּ.-קורסען פֿאַר פֿאַרמאַצעווטען

דעם 19-טען ד. ח. איז פֿערענדיגט געוואָרען דער 5-טער קורס געגען גאַז-אַנגריפֿען פֿאַר די לאָדזשער פֿאַרמאַצעווטען. דער קורס, אין וועלכער ס'האָבען זיך בעטייליגט 100 צוהערער, איז פֿאָרגעקומען אין לאָקאַל פֿון אַפּטייקבעזיצער פֿעראיין (פּעטריקאָווער 120).

די פֿייערליכע פֿערענדיגונג פֿון קורס, האָבען ביגעוואוינט דער נאַטשעלניק ה' סקאַלסקי, אינספּ. מאַרטשינקאָווסקי, פּרעזעס פֿון אַפּטייק-בעזיצער-פֿעראיין וואַגנער.

ס'ה האָבען ביז איצט געענדיגט דעם ל.א.פּ.פּ.-קורס 479 פֿאַרמאַצעווטען אין לאָדז און אין לאָדזשער וואָיעוואָדזשטווע.

געפֿינען דעם קערפּער פֿון אַ „טראָפּען מילך"

(א) נעכטען איז אין לאָקאַל, אויף פּיעטרקאָווער 86, פֿייערליך געעפֿענט געוואָרען דער קערמאַש, וואָס איז איינגעאָרדענט לויט דער איניציאַטיוו פֿון דער געז. „שוץ איבער מוטער און קינד" לטובת דעם „טראָפּען מילך".

Dr. med.
M. JAKOBSON
CHIRURG
Spec. chirurgja Kostna,
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פֿאָלג. טעג!
דאָס נייעסטע פֿילם-מייסטערווערק פֿון ווינער פּראָדוקציע א. נ.
„אונגעענדיגטע סימפֿאָניע"
אין די הויפּט-ראָלען:
HANS JARAY
און
M. EGERTH
אויסער'ן פּראָגראַם:
? ? ?
אָנהויב 4 נאָכם. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

זאל פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20
טעלעפ. 213-84.

היינט, זונטאג, דעם 23. פעברואר ד. י. 8.30 אווענד טרעט אויף די איינציגע בעקאנטע יודישע פאלקס-לידער-זינגערין

ראזא פאמאן

אין א גלענצליך נייעם רעפערטואר פון יודישע פאלקס-לידער. בילעטען פון 54 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

אלע יוד. האנדווערקער אין לאדז און לאדזער וואיעוואדזטווע

אויפרוף פון יודישען פעראייניגטען קאמיטעט צו פראפאגאנדירען דעם אנטייל פון דער יודישער מלאכה אין דער האנדווערקער-אויסשטעלונג

לאדזער האנדווערקער-קאמער ארדענט אין ... ארום (אין מאי 1936 אין פארק סטאר... א גרויסע האנדווערקער אויסשטעלונג, וועלכע ... ארומנעהמען אלע צווייגען פון דער מלאכה, ... ארגאניזירען די אויסשטעלונג איז די קאמער ... צו בעווייזען די גאנצע געזעלשאפט און קודם ... ארגאנען, וואס פאר א געוואלדיגע מעגליכ... און בעדייטונג די מלאכה האט אין אונזער ... און אויף וואס פאר א פאכמענישער און קול... ניווא עס שטייען בעזונדערע צווייגען פון ... מלאכה. די אויסשטעלונג דארף זיין א רעוויע ..., וואס די מלאכה קאן געבען דער מלוכה ... געזעלשאפט, און במילא וועט די אויסשטע... ... אלס דער בעסטער פראפאגאנדאטאר געגען ... פאקטארען, וואס ווילען טראקטירען די ... ווי א שטיף קינד.

... גאנץ בעזונדערע בעדייטונג האט די אויסשטע... ... דער יודישער מלאכה און פארן יודישען ... מלאכה.

... אלע זייטען און מיט פערשידענע מיטלען ... מען ארויפרוקען דעם יודישען בעל-מלאכה ... צווייטען פלאץ. אפט הערט מען רעדען וועגען ... יודישען בעל-מלאכה מיט ביטול, מען רעדט ווע... ... מיט גרינגשעצונג, „פושער", „פארטאטש" ... אפטע עפיטעטען אויפן אדרעס פון יודי... ... האנדווערקער.

..., מיט'ן אנטייל פון יודישע האנדווערקער ... אויסשטעלונג. מיטן ארויסשטעלען אויסא... ... מיט וועלכע עס איז בלי ספק נישטא זיך ... שעהמען, וועט דער יודישער האנדווערקער ... אלעמען דעם נעהעריגען ענטפער, די אויס... ... קאן האבען פארן יודישען האנדווערקער ... ריזיגע בעדייטונג דורך איבערצייגען דעם איי... יודישען קליענט פון דער פערמעגלעכער געזעל... ... אז ער קאן רוהיג, מיט דער פולסטער זיכער... ... אנפערטרויען זיינע בעסטע און טייערסטע בע... ... — א יודישען ווארשטאט, וואס איז אין ... מאמענט ווען מאסען נישט יודען מירען ... יודישען האנדווערקער, — זעהר און זעהר ...

... יודישע האנדווערקער! די צייט איז זעהר קורץ. ... ערטער אויף דער אויסשטעלונג איז זעהר ... און שטארק בעגרעניצט.

... נישט אפ אויף שפעטער. דינגט אין דער ... האנדווערקער קאמער תיכף תמיד ערטער (די פרייזען ... זעהר צוטריטליך).

... אז שפעטער וועט איהר קיין פלאץ נישט ... פאר קיין שום געלד און די שולד פון איי... ... פון דעם נישט נעהעריגען אנטייל ... אויסשטעלונג מצד יודען, וועט פאלען אויף ... אליין.

... זיך גליך מיט ערטער אין די אלגע... ... פאוויליאנען, אדער דינגט פלעצער אויף איי... ... וועלכע שטענדיגע קיאסקען.

... שטרייכען אונטער נאכאמאל, אז אינגאנ... צען זענען דא א פאר הונדערט פלעצער, וועלכע מען קאן, ביים איצטיגען מאמענט, אהן טובות — פריי דינגען, שפעטער וועלען נישט העלפען קיין שום אינטערווענציעס, ווייל ווי געזאגט, זענען די צאהל ערטער שטארק בעגרעניצט.

יודישע האנדווערקער! געדענקט, אז א אויסשטעלונג קומט פאר איינמאל אין צענדליגער יאהרען (די לעצטע האנדווערקער אויסשטעלונג אין לאדז איז פארגעקומען אין 1912 יאהר), ס'וואלט געווען ממש א פערברעכען, ווען די בעסערע יודישע ווארשטאטען יודישע פירמעס זאלען נישט אויסנוצען די ראזיגע געלעגענהייט און נישט ווייזען דער וועלט, וואס פאר א ארבייט עס גיט ארויס א יודישער ווארשטאט, בפרט נאך אז די אויסשטעלונג, וועלכע וועט בעזוכט ווערען דורך צענדליגער טויזענדער מענשען איז א גלענצענדער ארט אויך צו פערקויפען די איגענע אויס-ארבייטונגען.

בעזארגען זיך מיט פלעצער און גרייטען פאסיגע עקספאנאטען, דאס איז די געבאט פון דער שעה!

פעראייניגטער יודישער קאמיטעט צו פראפאגאנדירען דעם אנטייל פון יודי-שע בעלי-מלאכות אין דער האנדווערקער אויסשטעלונג

פארזיצער: מגר. מ. באלבערישסקי (—)
וו. פארזיצער: ארכיטעקט מ. פיין (—)
סעקרעטאר: ב. פישער (—)
קאסירער: מ. ריזשיק (—)

מיטגלידער פון פרעזידיום:
א. בעקער (—)
מ. הערשקאוויטש (—)
ראטמאן ה' קאלסקי (—)
גארפינקעל (—)
געפנער (—)

מיטגלידער פון קאמיטעט:

אלע יודישע ראטמענער פון דער האנד-ווערקער קאמער און אלע סטארשעס, פאדסטארשעס פון די צעכען און פער-איינען פון ביידע יודישע האנדווערקער צענטראלעס אין לאדז.

לאדז, אין פעברואר 1936.

פ. ס. ערטער אויף דער אויסשטעלונג דארף מען בעשטעלען אין דער האנדווערקער קאמער.

Proszki od BÓLU GŁOWY dla dorosłych, ze znakiem fabrycznym KOWALSKINA
FABR. CHEM. FARM.. AP. KOWALSKI" WARSZAWA

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: שטעקעל (לי-מאנאווסקיעגא 37), יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9) סטאניעלעוויטש (פאמארסקא 91), בארקאווסקי (זא-וואדזקא 45), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמ-בורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פעטריקאווער 307).

פערגיפטעט מיט נישט פרישען שפייז

(א) אויף קאמיענא 13 זענען פערסס'ט גע-ווארען מיט נישט-פרישען שפייז די 43-יאהריגע אסתר און דער 45-יאהריגער יצחק כודזשיצקי, פא גאטאוויע האט זיי ערטיילט ערשטע הילף.

קאנפיסקירט דעם „גלאס פאזנאנסקי"

דער נומער 3 (8) פון 21-טען ד. ח. פון יודיש-פוילישען וואכענבלאט „גלאס פאזנאנסקי", וואס געהט ארויס אין פויזען, איז קאנפיסקירט גע-ווארען פאר צוויי ארטיקלען א. נ. „מיר פערטיידי-גען דוד פראנקפורטער" און „דער אטענטאט אויף דער שחיטה אין פויזען שוין אדורכגעפיהרט".

די אקציע פון די פריזירס וועגען א קאלעקטיווען אפמאך

(א) אין שייכות מיט דער אקציע וועגען א קאלעקטיווען אפמאך, וועלכע עס האט אונטערגע-נומען דער פעראיין פון פריזיער-ארבייטער אין אינ'ם יודישען פריזיער-צעך פארגעקומען א בערא-טונג צווישען די פארשטעהער פון די פריזיער-אר-בייטער און דעם צעך. עס איז בעשלאסען געווא-רען צונויפצורופען א נייע אלגעמיינע קאנפערענץ אויף מאנטאג דעם 24 ד. ח.

היינט קומט פאר אן אויסערארדענטליכע פער-זאמלונג פון די פריזיער-ארבייטער.

פערהאלטען א לאדזער „וועלט-רייזענדער"...

(א) אין זאלעשטשיקי האט פאליציי פערהאל-טען דעם 16-יאהריגען לאדזער גימנאזיסט סטא-ניסלאוו בורמאן — א זוהן פון א דרוקער — וועלכער האט פערלאזט זיינע עלטערן און זיך אוועקגע-לאזט אין דער גרויסער וועלט אריין...

מ'האט איהם צוריקגעבראכט צו זיינע עלטערן.

בעת געשלעגען

(א) אין ביהלע'ס פאבריק איז צושטאכן גע-ווארען מיט מעסערס די 22-יאהריגע ארבייטערן פראנצישקא שאדעק (פון קענטנע 4|2).

אויף פראנצישקא-גאס 35 איז ראקיטשיע אין שווער צושלאגען געווארען דער 50-יאהריגער באלעסלאוו ראזשעיעווסקי. אין ביידע פאלען האט פאגאטאוויע ערטיילט ערשטע הילף.

לאדזער געווינען!

אין דעם נעכטיגען ציהונגס-טאג פון דער 1-טער קלאס מלוכה-לאטעריע איז דאס גרעסטע געווינס פון דעם טאג 25.000 זל. געפאלען אויף דעם נומער 23634. מיט דעם געווינס האבען זיך געטיילט 4 שפילערס, פון וועלכע 3 זענען לאדזער פון מיטעלען שטאנד און 1 פון פאמערן. דאס גליקליכע לאס האבען זיי געקויפט אין דער קאלעקטור נ. יאטקא, לאדז, וועלכע איז בעקאנט פאר די אפטע און גרויסע געווינסען.

זאל פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20

גרויסע איבערראשונג פאר בעל-מנגנים!
נור איין איינציג מאל!
דינסטאג, דעם 25-טען ד. ח. 9 א זייגער אווענד טרעטען אויף אין זאל פילהארמאניע

די אמעריקאנער עמוד-קינסטלער
די חזנים-צווילינג
די ברידער עפשטיין
(געבוירען אין אמעריקא)

וועלכע עס פרעזענטירט פאר לאדז דער אמעריקאנער אימפרעסאריא נייטן קלומאק
די חזנים-קינסטלער — די ברידער עפשטיין
האבען בעגייסטערט א וועלט מתפללים מיט זייער מתיקות־דיג זינגען און קינסטלעריש דאווענען.

אין פראגראם:
אריגינעלע סינאגאגאלע מאטיוען!!

בילעטען פון 54 גר. ביז 3 זל. צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

די יעהרליכע מיטגלידער-פערזאמלונג פון פעראיין „הכנסת כלה וגמילת חסדים"

אין בערלינער זאל (זאכאדניא 26) איז פאר-געקומען די יעהרליכע מיטגלידער - פערזאמלונג פון פעראיין „הכנסת כלה וגמילת חסדים" (וואלבאר-סקא 20).

די פערזאמלונג ווערט געעפענט פון פרוי ג. נא-טאנזאן, און אלס פארזיצער ווערט געוועהלט ה' לייבוש ראזענבערג. בייזיצענדע די פרויען ליסקי און קוריץ.

נאכדעם ווי ס'ווערען בעעהרט די פערשטארבע-נע מיטגלידערינס, נעמט א ווארט ה' ל. ראזענבערג, וועלכער שטעלט זיך אפ אויף דער נוצליכער טע-טיגקייט פון פעראיין און צום סוף אפעלירט ער צו דער יודישער בעפעלקערונג, אונטערצושטיצען דעם פעראיין.

נאכדעם ווי ס'רעדט ה' זאליץ וועגען דער טע-טיגקייט, בעקומט א ווארט פרוי שליאדקאווסקא, וועלכע שילדערט די טרויעריגע לאגע פון די ארימע כלות, וואס בעטען שטיצע און דער פעראיין קאן זיי ליידער ווייניג העלפען. פרוי ש. אפעלירט דע-ריבער צו דער יודישער בעפעלקערונג, אונטערצו-שטיצען דעם פעראיין.

עס רעדט נאך דער ליטער פון פעראיין ה' לענטשיצקי און מ'טערט צו צו וועהלען א נייע פער-וואלטונג. געוועהלט זענען געווארען:

גיטעל נאטאנזאן — פרעזידין, געלע לעהמאן און גאלדע ציטרין וו.-פרעזעסינס, רבנות שבע ליפ-שיץ, פייגע לאטרא, חנה קיביץ, חיה זילבערמינץ, גיטעל שליאדקאווסקא, חיה לענטשיצקא און סימע ראזענמאן.

קאנדידאטינס די פרויען: פרענקעל, ליפשיץ און פראמאן.

רעוו. קאמיסיע: אלטמאן און ברכה לענטשיצקא. קאנד. פרידמאן און ראדאוויטש.

אין דער ווירטשאפטס - קאמיסיע: ליפסקא, שאלדאיעווסקא, בלאוואט, לעווינשטיין, לאטא, בער-לינער און ברענזעל.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28. טעל. 93-120
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—1

קיין פאלעסטינע
אינדיווידועלע רייזעס
שלאף-וואגאנען
3-טער קלאס
בעשפייזונג אין צוג
און אויף דער שיף
צוריקקעהר דורך טריעסט, מארסעל א.ז.וו.
הנחה-בילעטען קיין קאנסטאנצע
קויף און פערקויף פון פרעמדע וואלוטעס
Wagons Lits Cook
פיעטריקאווער 68
טעל. 70-170.

Dr.
Wołkowysk[illegible]
...על-גאס 11, טעל. 238-02
... פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה...
... בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
... פון 8—11 ביימאג און 4—9 אווענד.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פרעמיערע!
די פרעהליכסטע מוזיקאלישע קאמעדיע פון פוילישער פראדוקציע א. נ.
„WACUŚ"
אין די הויפט-ראלען:
Adolf Dymsza
Jdzia Andrzejewska
Ćwiklińska

טעאטער, מוזיק און פערוויילונג
(קאמוניקאטען)

מאריס שווארץ מיטן גאנצען קונסט-טעאטער קומט שפּילען „יאשע קאלב" אין לאדז אין ראזמאיטאשטשי טעאטער

מיטוואך, דעם 26-טען ה.ח. וועלען לאדזער יודען האבען די געלעגענהייט צו בעגריסען דעם גרויסען קינסטלער מאריס שווארץ מיט זיין טרופּע, ביי דער פּרעמיערע „יאשע קאלב".

„יאשע קאלב" איז געשפּילט געווארען אין ניו-יארק איבער 600 מאל, אין גאנץ אמעריקא, אין פּאריז, לאנדאן און איבער 150 מאל אין ווארשא.

אין ווארשע האט „יאשע קאלב" צוגעצויגען נישט נאר די יודישע מאסען און אינטעליגענץ, נאר אויך די גאנצע פּוילישע ליטעראַרישע און ארטיסטישע וועלט.

די גאנצע ווארשאווער, פּונקט ווי די גאנצע וועלט, פּרעסע, אהן אויסנאהם, האבען זיך מיט בעגייסטערונג אפּגערופען וועגען דער פּיעסע, וועגען מאריס שווארץ דאזיגער גלאנץ-לייסטונג.

מאריס שווארץ האט מיט זיין געקליבענעם אנסאמבל פון איבער 30 קינסטלער פון דאס בעסטע, וואס די יודישע בינע אין פּוילען פערמאגט אין ארטיסטען-מאטעריאל; ער ברענגט מיט אלע זיינע אמעריקאנער דעקאראציעס, קאסטיומען און ליכט-אפּאראטען, קיין זאך וועט נישט געמינערט ווערען פון דער אריגינעלער אויפפיהרונג — אין ניו-יארק, לאנדאן, פּאריז, ווארשע.

אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" — די איינציגע מעגליכע בינע לויט איהר גרויס און מאדערנע איינריכטונג, קומען פאר שוין איבער א וואך צייט די פּיבערהאפּטע צוגרייטונגען אונטערן אויפזיכט פון מאריס שווארץ'ס בינע-פערוואלטער בן-ציון קאץ.

עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אז מאריס שווארץ'ס קומען האט ארויסגערופען גרויס אינטערעס אין לאדז, וועלכע פערשטעהט ווי אפּצושאצען די בעדייטונג פון אזא גאסט ווי מאריס שווארץ, און גרייטען זיך צום פּויערליכען קבלת פּנים.

מאריס שווארץ פערבלייבט ביי אונז אין לאדז נאר א קורצע צייט (16 גאסטראלען), חוץ דעם, וואס אויף איהם ווארטען מיט אונגעדולד אויך אנדערע יודישע קיבוצים, מוז ער קירצליך צוריקפאהרען קיין לאנדאן פערענדיגען זיין פילם, וואס ער האט מיט איניגע וואכען צוריק דארט אנגעהויבען.

מייסטערווערק „יציאת מצרים" פון הענדעל אין דער אויפפיהרונג פון „שיר"

מיטוואך דעם 4-מערץ וועט אויפגעפיהרט ווערען אין פילהארמאניע דאס גרויסע מייסטערווערק פון הענדעל „יציאת מצרים" אראטאריום אין 2 טיילען פאר טאפּעלטע כארע, סאליסטען און ארקעסטער.

אין דעם קאנצערט וועלען זיך בעטייליגען דער בעליבטער „שיר"-כאר, פילהארמאניע - ארקעסטער, ארקעסטער ביים „שיר" און די סאליסטען פר. ס. קראפּיווניק-יאכימעק (סאפּראן). די בעליבטע ווארשאווער אראטאריום-זינגערין פרל. צ. איזיגרים (אלט), און דער בעגאבטער העלדען-טענאר אויבערקאנטאר פון ווארשאווער „נאזשיק"'סינאגאגע א. בלעכעראוויטש.

מיט דעם קאנצערט פיהרט אן דער בעקאנטער פּראפ. י. פּיווישים, וועמענס ערנסטע בעציהונג און קינסטלערישע בעהאנדלונג פון יעדען אינשטודירטע ווערק גאראנטירט אויך דאס מאל פאר דעם הויכען ניוואַ פון דעם דערמאנטען קאנצערט.

הײנט צום לעצטען מאל
„מסעות בנימין השלישי"

הײנט 6.30 אוונט שפּילט די יודישע טעאטער-סטודיע אין „ראזמאיטאשטשי" טעאטער צום לעצטען מאל מענדעלע מוכר ספרים'ס „מסעות בנימין השלישי", וואס ווערט געשפּילט מיט גרויס דערפאלג.

צום הײנטיגען קאנצערט פון לאלא פאלמאן אין פילהארמאניע

הײנט, 8.30 אוונט קומט פאר אין פילהארמאניע אן איינציגער קאנצערט פון דער בעריהמטער פאלקס-לידער זינגערין לאלא פאלמאן.

אין פּראגראם די בעסטע שלאגערן פון איהר רייכען רעפּערטואר. ס'איז צו האפען, אז דער הײנטיגער קאנצערט פון דער אזוי בעליבטער זינגערין לאלא פאלמאן וועט האבען דעם פערדינטען ערפאלג.

פון פּוילישען טעאטער

אין שטאטישען פּוילישען טעאטער ווערט הײנט 12 בייטאג געשפּילט „בעקסאי", 4 נאכמיטאג — „טראפּיקא פאני גענעראלאווע" און אין אוונט 8.30 „יעגאר קולישטשאווי".

בריף אין רעדאקציע

חשוב'ע רעדאקציע!

איך צוזאמענהאנג מיט אייער בעריכ[illegible]
ציטונג פון שטאט-שען-בייראט דעם 20 [illegible]
איך אייך אבצודרוקן פאלגענדע אויפקל[illegible]
וועלכען איך דאנק אייך פאראויס:

איך בין הוירקליך צופעליג אויף דער [illegible]
דער שטאטישער סאציאלער הילף-קאמיס[illegible]
ווען, אבער צוליב סיבה נישט אבהענ[illegible]
(וועלכעס עס קען טרעפען) אבער אין [illegible]
גלייך געוואנדען צום ראטמאן ליבערמאן [illegible]
אינפארמירט דעריבער, דאמיט ער זאל [illegible]
דער פראגע אינטערעסירען. איך בין [illegible]
גליך אין דער דערמאנטער קאמיסיע [illegible]
ווי אויך בין איך א לענגערע צייט [illegible]
אפּיעקון, און איך האב ב"ה מיינע [illegible]
פערנאכלעסיגט.

איך וויל אויך פעסטשטעלען דאס [illegible]
לעצטען שטאט-ראט ווי די ענדעקס [illegible]
האט א מעהרהייט אין דער קאמיסיע [illegible]
יעדאך אדורכגעפיהרט אונזערע געה[illegible]
פערטרעטער אין דעם יודישען קרייז.

מיט אכ[illegible]
בנימין ר[illegible]

בעמערקונג פון רעדאקציע: מיר [illegible] דאזיגע ערקלערונג און צו דעם [illegible] מיר זיך נאך אומקערען.

* * *

נעכטען האבען מיר בעקומען פון [illegible]
א געגויע רשימה פון די קרייז [illegible]
ביי דער אפּטיילונג פון סאציאלער שו[illegible]
סטאטירען נאכאמאל, אז צווישען די [illegible]
קונעס איז נישט פערהאן קיין איין [illegible]

דאס ערשטע גרעסטע געווינס
אין 2-טען ציהונגס-טאג 1-טע קלאס
50.000 זל.
אויף נומער 122.152
איז געפאלען אין דער גליקליכער קאלעקטור פון
KAFTAL
Łódź, Piotrkowska 54.

[illegible]יהונג פון דער מלוכה-לאט[illegible]
1-טע קלאס — 2-טער טאג

[illegible]000 zł. — 54233, 88514.
[illegible]000 zł. — 65137.
[illegible] zł. — 76524, 167514.
[illegible] zł. — 11699, 13730. 103501, [illegible]
[illegible] zł. — 15800, 18068, 34180. 45906, [illegible] 70482, 84571, 93710, 162216, [illegible]
[illegible] zł. — 16107, 19129, 21226. 41110, [illegible] 45194, 57099, 59809. 73894, 80876 [illegible] 100927, 107695, 107724. 107910, [illegible] 128003, 139900, 155559. 165749, [illegible] 192229.

Wygrane po 50 zł., z literą s po 100 zł.

[illegible] 101 71 205 535 67 95 652s 764 837 953 [illegible] 796 870s 925 2026 111 202s 342s 637 812 [illegible] 241 76s 304s 17 93s 502 738s 869 967s [illegible] 248 362s 489 569 768 843 905 7 33 [illegible] 65 99s 298 396 417s 52 80 585s 715 43s [illegible] 140s 306 59 500s 84 739 40s 71 804 902 [illegible] 206 25 334 595 610 750 68 97 824 66 [illegible] 587 632 69 950 9341s 88 723 852 96.

[illegible] 43 256s 402 650 729s 85 911s 46s 94 [illegible] 301 424 63 588 681s 729 946 12149 79s [illegible] 58s 79 99 548 734s 59 892 922s 60s 63s [illegible] 92 309 548 68s 880s 940 14077s 128 200 [illegible] 463s 558 88s 663 15188s 254 376s 86 441 [illegible] 826s 78 911 16021 107s 72s 203 12 411 [illegible] 633 844s 994 17144 320 412 90 595 627 [illegible] 847s 927s 18019s 652 7 713s 47 821s 53 [illegible] 19160 212 50 436 45s 552 745s 50.

[illegible] 307 656s 70 776s 956 21195 282 740s [illegible] 22004 49 212s 77 550s 715 37s 56 78 91 [illegible] 921s 24 86 23171s 223s 89s 430 525 76s 9s [illegible] 24246 345s 704 39 25006s 118 26 49s [illegible] 80 329 35 497s 517 644s 716 26005 54 [illegible] 99 41 4s 72 516 21s 33 59 667 701 [illegible] 249s 389 436s 67s 78 695s 718s 28429s [illegible] 29050s 244 316 432s 529s 649 712 61

[illegible] 178 327 458s 652s 65s 991s 31106s 52 [illegible] 514s 709 872s 993 32016 62s 263s 320 [illegible] 74 33179 366s 465s 614 770 805 16 925 [illegible] 345s 500s 99 779 809 61s 35208 97 329 [illegible] 719 98 930 36004s 52 71s 263 84 336s [illegible] 73 886 988 96 37066s 209 323s 26 433s [illegible] 99 38020 184 209s 67 478 501s 85 691 [illegible] 525 45 609 65 715 28s 917s. [illegible] 443s 622 32s 39s 771 41169s 318 931s 82 [illegible] 510s 19 762s 829 987s 43086 103s 43 [illegible] 866s 44005 422 862 45194 528s 98 845 [illegible] 46016 30 177 81 222 445 521 604s 29 [illegible] 47032s 108 243 652 815s 42 48098s 218 [illegible] 45 952 49188 326s 461 525s 87s 779s

[illegible] 198 227 463s 578 633s 85 839s. [illegible] 389s 675s 813 76 931 52279s 238s 409 [illegible] 53082 194 305 451s 512 601 769s 953 [illegible] 187s 275 93 461s 930s 55029s 44s 123 [illegible] 640s 77 915s 33s 56002s 68s 98 109s [illegible] 700 966 57078 178 368s 642 55 58007s [illegible] 253 327 478 756 58 811s 72 80 6 906 [illegible] 639 746 911 [illegible] 377s 93 745s 61060 355s 529 33s 642 [illegible] 62008 454s 516 48s 826 88 63095s 160s [illegible] 669 852 964s 75 64041 257 82s 472 523 [illegible] 70 65207 43 380 658s 835 66015 105s [illegible] 25 97s 519 20 27 825 917 67003s 25 124 [illegible] 89s 804 68195 99 320 574 651 880s [illegible] 394s 627s 64 69 701 15 869

[illegible] 185 277 331 406 641 49 704 852 64 71180s [illegible] 490s 873 72449 666 968 87 73012 209 [illegible] 897 99 947 74050s 84 399 409s 789s [illegible] 75000s 14 36 363 92s 531s 683s 731s 65s [illegible] 334s 75 401 71 554 87 628 752 77172 [illegible] 719 846 939 48 78037s 165 896s 909 [illegible] 384s 417s 516s 688s 712 911 42s 54 [illegible] 122s 91s 425s 98s 701s 81009 36 59 67 [illegible] 606s 714 43 859s 904s 82121 399 493 [illegible] 53s 146 204s 9 481s 740 84092s 143 [illegible] 18 676 756s 884s 905 85007 85 157s [illegible] 21s 42s 729 821 67 935 59 86233s 609 [illegible] 303s 522 663 734s 350 61 88074 347 [illegible] 6s 703s 810 926s 73 89189s 371s 765

[illegible] 11s 156 383 593 606s 31s 769 909s 39 [illegible] 92043s 120s 200 11s 664 968s 93038 [illegible] 459 538 608s 775 96 837 956 94204 [illegible] 835 96s 95049 113 258s 506s 96196 286 443s 630 813 97020 882 96 980 98295 753 68 99045 113s 246 513s 19s 27s 618 945

100043 116 545 66s 715 70 969 81 101175s 82 412s 38s 604 742s 90 971 102111 23 285 360 910 103070 427 523s 73 787s 8182 40s 907 104285 416 66 666 851 930 54s 105159 289s 356s 463 5 650 987s 106166 271s 499 486 93 626 705 53s 896 107122 395 428s 30s 548 97 623s 724 108066 195 403 769 109137s 288 335s 59s 94 448 84 547 633s 741s 912s 23 69s 75s

110056s 80 133 43s 80 489 539 57 706s 964 111571 613 740 5 846s 52 958 112131s 67s 282 3 333 488 694 992 113019s 101 5 28 282 338 49 475 611s 757 73s 819s 114274 88s 383 508s 82 789s 820 115250 611s 718s 61 899 945s 116014 386s 584 748 49 86s 117278 473 578s 611 56 887 941 71s 118010s 81s 210 27s 47 392 492 507 22 84s 87 98s 628 745 75s 929 35s 72 119011 216s 24s 480s 639 709 825s 922 86

120214 332 448 75 80 624 38 711s 40 827 977 121063s 91 415 641 54 701 13 874s 122256s 437 60 569s 667 905 69 123092 279s 328 413 26 703 8 73 956s 124086 124 201 558 97 816 934s 90s 125065s 172 269 347s 436 547 668 726 829s 126105 48s 79 99s 292 312 415s 624s 56s 99 806 127139s 61 256 82 693s 702s 883 919 128151 257 60 463s 79 799 803 129318s 446 93s 531 72 962 93s.

130099 145 202 447 733 36 865s 932 84s 131080 265 449 73 563 648 67 725s 915s 132031 113 213 485 673 872 974 81s 133102 81 216s 79s 548 772s 819s 74 82s 967s 134048 124 310s 80 421 590 821s 97 995 135298s 483 541s 627 136068 118s 78s 267s 72 405 553 625s 50s 74 75 737 807 137277 39 401 615 98 728 808 911 90 138078 156 312 415 26 9 56 603 10s 870 949s 139151s 72s 274s 447s 866.

140028s 73s 71 82 238s 66 896 141072 118 203s 388 522 845 142419s 701s 28 808 971s 83 143087s 261s 413s 621s 47s 741s 99 863 144219 364 530 78s 145061 269s 91 371s 454 645 750 827 146019 30s 72 443 79 543 674 700 21 147000s 40s 379 514 810s 148083 101 267 506s 737 149055s 130s 212s 53 568 630s 64 73 773 806s 19 61.

150102 96 619 66s 7 875 151007s 25 246 746s 152088s 157 331 530s 732 53 84s 853 947 91 153002 130 96 297s 488 572s 83s 617s 46s 89 763 87s 154547 693s 987s 155005 213s 72 437 60s 930s 156369s 492s 715 17s 957 157075 138 351 524 807 904 88 158082 220 386 457 580s 784 159301 778 940.

160060s 370 462 501 20s 771 161337s 417 66 528 93 845 162098 104s 38 216 445 595 767s 881 905s 163008s 55 80 149s 81 256 401 701s 36 43s 164035 74 84s 170 205 325 446 540s 728 165224 57s 415 35s 91 573 83 669 775 917 53s 64s 166060 120 545s 613 74 859 167011 512 860 930 168328s 767 816 83s 99s 909 53s 169075 166 212s 527 655s 95s 745 848 988s.

170082 94s 166s 286s 97 538 814 960 171086s 112s 234s 82 411 29s 537 75 64 41 782 995s 172174 205s 12 386 495 500s 719s 173027 146 61s 642s 716 809s 900 915 174072 105 62 674s 717 842 175052 145 53s 246 88 460 5 97 569s 771s 929 63s 176178 348 641s 54 725 33 880 177048 270 72s 432 6 671 760 802 910 83 178057s 139s 92 331 64 410s 706 868 98 179133s 74 230 840 71.

180034 223 326 472 723 998s 181309 39s 697s 700 6 13 804 182093 204 407 45 624 849 183011 36s 140s 391 5 463 573 668 93 851 96 981 184046 385s 185001 68s 75 125 32s 547 841 916 85 186065 604s 739 832 187670 188504s 606s 86 983s 189033 188 82s 241 360 878s 928s 27s.

190062 5 65 88 362 582 671 847 936 191040s 5 50 219 76 96 356 457 64 781 825 192045 429s 60s 580 901 193004 77s 292 321 441 544 661 79s 97s 704 194420s 507s 23 34 6 601 896 943s.

W drugiem ciągnieniu padły następujące wygrane:

50.000 zł. — 122152.
25.000 zł. — 183671.
10.000 zł. — 44357 178981.
5.000 zł. — 188596.
2.000 zł. — 27371 122325 142333.
1.000 zł. — 12677 35027 39085.
500 zł. — 10209 61659 62006 171118 133867 189624.
400 zł. — 25586 45055 44812 52939 83698 92400 103106 135496 131942 188632.
200 zł. — 4546 7196 8667 2826 5419 14732 13176 23508 23412 27526 38458 59643 76818 79424 107806 134439 139926 153988 158500 174102.
150 zł. — 2189 3112 16582 43156 49997 59203 64905 92961 93867 99951 103015 116538 120492 121969 131254 131689 162063 174250 177704 179726 179551 178052 189128 194293 124610.

Wygrane po 50 zł. z literą s po 100 zł.

398 431s 551 835s 939s 1200s 434s 741s 2036 491s 719 924s 3086 291 413 91s 899 4169 424s 886s 5064s 97s 193 843s 6086s 475s 7189 244s 309 891 8031 85 260 557 621 45s 704 9761 866s

10231 318s 409 28 823 46 11112 250s 500 11s 74 855 923s 12062 355 522 23 13503s 641s 14022 523 712s 56 806 15049s 51 90 356 961 16323 659s 985 17000s 193 584 96 967 18819 940s 19031 731.

20373s 21029s 48s 113s 42 566s 22255 67 884 23156 72 309 41s 558 24268 73s 25202 475s 26314s 577s 811 988s 27434s 624s 765s 28307 489 93s 716s 897 29278s.

130244 669s 775s 833 31136 563s 756s 32198 722s 894s 946 33321 754 64s 34157s 390s 554 74s 719 35174s 292 95s 443s 74 857s 36084 96s 344s 50 466 97 507 74 938s 37046 842 38844 39007 396s.

40370s 477 526 637 973s 41232s 442s 856s 935 42149 735 43157s 382 417s 67 536s 689s 44844 45019 239 72 397s 415s 761s 858s 46037s 163 395s 533 92 939 47275 501s 06 86s 764s 948 48205s 502 767s 912 49062s 227 516 50s 619s 75 95s 737.

50058 77 208 306 416 27s 572s 724 857 931s 51268s 433s 52066 343 969 53050 160 368 54149 515 55070 536 56050 251 57352 844s 58614s 775 84 94 967 77s 59496 949

61259 638 875s 62790s 982 63594 64435 863s 65264 442s 574s 66613s 969 68025 384s 739 692 774 933 45s 69536 86s 739 923

70021 267 587s 658s 71334s 509s 74 760s 68 930 72260 81 564s 710 73053 105s 276s 387 736s 906s 74221s 808s 75065 618s 76836 77137 345 482s 573 78063s 470 508s 79613.

80097 681 990 81507 692 815s 987 82270s 84s 798 83150 362 760 899s 975 84339 78s 874s 85483 573 895 944s 79 86644 46s 856 87029 265 88 320 686 840s 974s 88288 364 98s 412s 13 543 889s 89162s 270s 463s 525s 660.

90163 244 417 887 91149 899 92055 380s 487 581 984 93167 537s 40 87 805s 94016 75 392s 892s 95250s 83 691 727 902s 96283 97369 98189s 633 792s 977 99212 587s 839s 92s

100408s 62s 101011 368 102399s 589s 792s 103212 561 861 104484 531 105652 87 95 844 106907 107436 519s 903 07 09 108206 49s 649s 724 109370 499s 505s 82 88s 727s

110139s 705 819 111288 368s 442 86 793 890 112187 460s 811 902s 84s 113424 62s 761s 66 905s 69s 114181s 83s 257s 81s 445s 81s 445s 745 115436 736 44s 888 116039s 283 553s 661s 941 87s 117496 546 945s 118018 50s 119008s 562s 655 729

120115 578 655 803 83 914 60 121283s 356 740 122023s 54 99s 361s 123226 366s 701 890 124171 125306s 63 486s 721s 126316s 786 127368s 772s 128072s 86 647 129014 192 222s 803s 66s

130042 167 85 591 884 978s 131203 488 558s 878s 82 973 132450s 942s 133298 305s 57 453 651 975s 134078 320s 85 457 76 649s 921s 29 135028 114s 255 635 84 136067s 577 84s 636s 708s 45s 60 137191 225s 96 502s 138511s 139214 62 716 879s

140591 92s 639s 712 141052 333 91 774s 142175 390 143086s 132 434 685 144178 268s 548 642 783 145176 342s 48 572 602s 739s 874 984s 146120 217s 431s 527 644 947 147423 646 819 71 92 148594s 675 775s 945s 77 149056 145s 60 270s 356s 481

150490 151743s 819 152288s 666 797 874 971s 82s 153155s 315s 775s 965 154467s 155772 156212 310 697 809 13 945 157135 271 81 708 158069 597s 601 867s 965s 159947

160139s 294s 161218 315 450s 53s 162255 92 617 705 900s 163275 319 62 848s 164128s 165240 828 77 16627 56 306 746s 79 976 167478 541s 57 729s 840 69s 73 168243s 452 738s 87 169007s 322 73s 78s 169007s 322 73s 78s 804s 54 933s

170126s 257 520s 644s 774 171317 687s 172388 776 173172s 204s 54s 469 505s 603 724s 174094s 255s 369s 441 648 877 175513 681s 719s 851 954s 176605 177075 314s 636s 704s 71s 94s 870s 947s 65s 178616 787 931 61 97s 179562 72 623s

180033 321s 500 702 181189s 730s 43 997 182211s 577 784 183077 427 697 721 829 184128 363 73s 485 898 185066s 186131s 743 187011 32 348 56s 885s 188055s 112 589 956 189119 95s 269s 383s 623 795 842

190116s 311 596s 776 959s 191106s 627 713 192283 537 71 650 711 193732 824 194008s 147 607

CIĄGNIENIE 3-cie.

Wygrane po 50 zł., z literą s po 100 zł.

9s 292s 1068s 927 2519s 698s 3656s 4164 859 938 53s 64 5246 594s 639 956 6056 235 325 560 673s 7000s 477s 583s 718 92s 878s 923s 8111 221 59 722

10083s 233 356 958s 11083s 308 640s 92 866 12842s 916 62s 13128s 341 778s 874s 89 14215s 277s 92s 648 725 16122s 275 523 29 627s 848 17086 349s 18232 715s 867 19105s 332 873

20028s 239s 412 627 73s 711 886 21066s 98s 238s 480 83s 548 716 36 64s 22219 39s 305 06 63 556 809 44s 64s 23098s 224 424 773s 816s 904 24788s 25901 26016s 649 27026s 255s 370 98 489s 28229 29103 71 592s 861s 902 63

30163 463 588 741 968 31457 72 522 634 46s 744s 860 32366 413 33237s 984 34267 722 35087 521 664 36291s 321s 703s 859 921s 37205s 316s 543s 750 922 38166s 480s 96s 39005s 145s 64s 326s

40042 193 405s 958 41058 273s 42015s 257 546 43630 56s 993 44033 556 678 795s 973s 84s 45583 651s 46067s 144 87s 200 799 943s 68 47107 732s 48190 617 872 49320 724s 993s

50158s 242 317s 577 644s 51100s 48 441 53506s 615 767 54520 55141s 285 311s 663s 56232s 85s 559s 57168s 433s 667 77 913 59095s 100 12s 454 812 945 57

60304s 801 61320 25 40s 404 650 714 29s 80 814 62339s 630s 75 883 63641s 702 829 64246 364s 947 65175s 203s 747 818 66098 602 59s 67099 325s 644s 55 68191s 552s 727s 69169 558s 641s 777 944

70234 890 71427 950 72303s 46s 407s 585s 625s 73741 74347s 706 75211 797 76172 253 831 960 77118s 64s 384s 539 53s 779s 861s 78022s 490 542s 688s 809 98s 906 79157 208s 397 446s 935

80010s 377 81131 351s 497s 552s 82760 77s 99s 83233 79s 84625 854 85202s 49 596s 86264s 906s 33s 87101s 60s 540s 88280s 400 71 610 911 89109s 231s 437s 613s

90232 374 99s 512 60 724 854 91015 415 28 846 965 92520 988s 93013s 105s 220s 68s 801s 940s 94443 600 818s 95254s 755 967 96404 596s 97063 98187s 930s 99024 37 185s 307s 625 765s 802s 968 82

100570 764s 101355s 655s 102238 310 512s 605 763s 868s 982s 103678 104631s 757 105012s 222s 307s 33 694 868 82 106644 793s 926 107079 198s 468 79s 624s 845s 95s 108170s 485 505 109583s 888 110227s 111077s 657s 765s 979s 112160 434 567 73s 84s 113045s 168 258 494 784s 114041s 128s 87 373 79 614s 115660s 60s 116399 417 538 45s 684 704 94s 117220s 42 593 118168 239s 875s 119118s 367s 507 865.

120125 388 121331 446 593s 656 876s 122167 297 403s 752s 64s 886s 914 123038 123s 68s 242 399s 626 717 981s 96 124247 338 770 904 20 125113 91s 236 126191s 253s 57 71 664 770 127248s 533 797 812 42 128028s 92s 580s 644 69s 966s 129176 378 935

130464s 556s 131271s 334 643s 96 813 54s 132356s 133561s 839 134065 521 663s 915 135084 341s 817 136097s 137 276 663 879 137319 462 663 863s 927 138154s 275 345 751

140096s 205 28 88s 402s 568 941 141282 983s 142339 401 505 56 799s 143109 74s 256 369s 976 144193 323 582s 145422s 146016 473s 779s 147090 161s 732s 813 74 148028 874s 149035 49 624

150097 398 447 756 151213 769s 152326 445s 505 32 153418 502 65s 881 907s 24 154064s 316 97 422 801 155027 199 210 323 449s 156471 815 157055 150 226s 427 858s 936 158369 780 159175 531 84 853s 79.

160083 156s 229s 563 839 161152 397 503 162021 128 60s 328 497 814 39s 163139 608 705s 06 96s 164129s 97 354 484s 663 812 165016 246 899 166257 435s 575s 79s 665 167112 201s 332 168409 763s 169767 971s

170198 213s 887 171276s 664 893 999 172056s 326 696 916 68s 173006s 3[illegible] 459 79 703s 08 36s 78 855 174069s 123 459s 564 651 701 175216s 660s 739s 48 176008s 43s 648 64 827 958s 177132 807 11 178508s 731 807s 923 68 179851s.

180577s 623s 967s 181053 387 836 182035 233 78s 518s 847 79s 183298 624 730 184010s 304 34 411s 565 87s 972 185000 53s 214 354 558s 65s 186256 884 941 187270 445 767 800s 188286 96 344 469 650 960 189686s 92 98 843 967s.

190011 125s 63s 380 191253 308 648s 192147 75s 263s 97 370 676 810 61 193305s 491s 646 936s 194501s 631.

בעפרייאונגס-אורטייל

פראָצעס וועגען בעגיסען מיט מאַכענדיגע שמאַליץ

...מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אין דער ...וואָך פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען ...רבקה יונקער און איהר טאָכטער ...יאָהר אַלט, וואָס זענען בעשולדיגט געוואָר... בעגיסען מיט קאָכעדיגע שמאַליץ דעם מאַר... עלענבּערג, פון וואָס ער איז געשטאָר...

...איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער ...אין דעם פּראָצעס, לויט וועלכען פרוי יונ... איהר טאָכטער זענען בעפרייט געוואָרען.

שרפות

...נעכטען זענען אויסגעבּראָכען קליינע...

...אין פאַבּריקעל פון שמחה פרידלאַנד (11 ליס... 102), אין דער וואוינונג פון יוסף גוטמאַן ...25), און אינ'ם הויז פון חוה שוואַרצ... (...-לודקאַ 4).

...די אַלע דריי פאַלען האָבען אינטערוועני... ...לעשער און די שרפות באַלד איינגע...

זאַמעלהעפט וועגען לעבען און שאַפען פון ראָמען ראָלאַן

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן 70-טען געבורטסטאָג פון דעם בעריהמטען קינסטלער און דענקער ראָמען ראָלאַן האָבען די ליטעראַרישע בלעטער אַרויסגעגעבען אַנ'אינטערעסאַנטע זאַמלונג פון אַרטיקלען, וואָס בעלויכטען דעם לעבענס- און שאַפונגס - וועג פון איינעם פון די גייסטרייכסטע און טיפסטע פערזענליכקייטען פון אונזער צייט — ראָמען ראָלאַן.

אין דער זאַמלונג קומען אַריין אַרטיקלען און אָפּשאַצונגען וועגען ראָמאַן ראָלאַן פון י. האַלפּערינא, מאַקסים גאָרקי, סטעפאַן צווייג און אַנדרע זשערמען. אין דער זאַמלונג קומען אַ ריי וויכטיגע אויטאָביאָגראַפישע אַרטיקלען פון ראָמען ראָלאַן: מיין לעבענס-וועג, אַ בריף צו מאַקסים גאָרקי, דורך ליידען-פרייה, אַ בריף צו אַ דויטשען סטודענט. דאָס זאַמלהעפט קאָסט בלויז 40 גראָשען.

יעדער איינער, וואָס האָט אינטערעס פאַר ראָמען ראָלאַן דאַרף זיך דאָס זאַמלהעפט פערשאַפען.

געוואוינהייט — צווייטע נאַטור

„אַפּצוהיטען די דיעטע איז בעסער ווי היילען זיך" — האָט געשריבען אַמאָל וואָלטער, — „אַזוי אַז יעדער קאָן זיין אַ דאָקטאָר און צו העלפען די נאַטור, און נישט געהן געגען איהר".

די דאָזיגע ווערטער זענען און וועלען זיין שטענדיג אַקטועל, אַ סך פערמעגליכע פרויען און מענער אין דער גאַנצער וועלט פערלירען אַ סך צייט אויף צו בּעראטען זיך מיט זייערע הויז-דאָקטוירים, אָבּער לעצטענס בעמערקט מען שוין אַ צווייטע ערשיינונג און נעמליך, אַז גאָר אַ סך מענשען וועגדען שוין אַן די ווערטער פון וואָלטער'ן, וועלכע טרינקען אויס יעדען טאָג אַ גלאָז פּאַמעראַנצען-זאַפט פון יפו'ער פּאַמעראַנצען און וואָס פאַר אַ ווירקונג דאָס האָט? — פרעגט אַט-אַ-די, וואָס טוען אַזוי.

מיר גלויבען און זענען זיכער, אַז די וואָס טרינקען נאָך נישט יעדען טאָג פּאָמעראַנצען - זאַפט וועלען עס בקרוב אַנהויבען צו טון, ווייל —

מיר מוזען צוהעלפען דער נאַטור און נישט געהן געגען איהר.

רעפעראַט פון אדוו. נח פּרילוצקי אין לוין-וועבער מייסטער-פאַראיין

היינט אָוועגד וועט אַדוו. נח פּרילוצקי רעפערירען אין יודישען לוין-וועבער-מייסטער-פאַראיין, בזשעשינער 7. וועגען אַקטועלע פראַגען פון יודישען לעבען אין פּוילען.

אַ זעלטענע געלעגענהייט

דער איינציגער אין אונזער שטאָט וואָרען-הויז „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, ראָקיטשוגער 54 האָט זיך, אַ דאַנק דער ביליגקייט פון די הויכווערטיגע סחורות, ערוואָרבען דעם צוטרוי פון דער לאָדזער בעפעלקערונג. איצט צום קומענדיגען זומער-סעזאָן שטרעבט דער „קאָנסום" צו עראָבערן גאַנץ לאָדז צוליב דעם רייך-פערזיעהענעם לאַגער פון זעמטליכע סחורות און וואָס וועלען פערקויפט צו נידריגע קאָנקורענץ-פרייזען. ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס די זאַלען פון „קאָנסום" זענען איבערפולט מיט קויפענדע, וועלכע אוילען זיך אויסצונוצען די זעלטענע געלעגענהייט.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

זונטאָג, ד. 23-טען פעברואַר

9 צייט-סיגנאַל, 9.15 מוזיק. 9.40 ידיעות, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 מוזיק. פריהמאָרגען פון קאַטאָוויץ (בעת דער פּויזע 1 פּאַרט. הערשפּיל, 2 „חתונה-אַנאָנסען" — גאָוועלע, 2.20 , קאָנצערט זשיטשען", 3.20 מוזיק. 3.45 רייזע-פעליעטאָן, 4 שמועסען פאַר קינדער, 4.15 קאַמעראַל - קאָנצערט, 4.30 הומאָר און פרעהליכע מוזיק, 4.55 הערשפּיל, 5.30 קאָנצערט-טראַנסמיסיע פון האָטעל „בּריסטאָל" אין וואַרשאַ, 7.40 ספּאָרט ידיעות פון לאָדז, 7.45 „וואָס לייענט מען?" 8 פּאַרטעפּיאַן און געזאַנג פון שובּערט'ס שאַפונגען, 8.45 פון מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי'ס שריפטען, 8.50 אָוונערידיעות, 9 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואַליעס", 9.30 רייזע-פעליעטאָן, 9.45 ספּאָרט-ידיעות, 10 מאַטראָזען-קאָנצערט פון גדיניע, 10.30 טאַנץ-מוזיק, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11.05 טאַנץ-מוזיק.

דאס גרויסע געווינס פון דער 1-טער קלאס

25.000 זל.

אויף נומער 23634

איז נעכטען געפאלען אין דער בעריהמטער קאלעקטור

ג. יאטקא

פיעטריקאווער 22

פיעטריקאווער 66

נאוואמיעסקא 1

...מענשען, וואס ליידן אויפ'ן מאגען, ...מען אין שלעכטע שטאף-וועקסלונג

...דאס נאַטירליכע ביטערוואסער FRANCISZKA ...אַ ריכטיגע פונקציאָנירונג פון בלוט, מאָר... פעהיגקייט פון טראַכטען און לוסט צו דער ...מענט ראָקטוירן. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען ...דראָגערייען.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

1-טע קלאס — 3-טער טאג

10,000 zł. — 100996.
2,000 zł. — 135808.
1,000 zł. — 56240, 73074, 180243, 193629.
500 zł. — 22326, 72944, 75867, 127344 152503.
400 zł. — 10317, 41879, 111546, 138177 173589.
200 zł. — 2903, 19684, 20110, 22779, 39334, 55299, 71386, 79126, 124362, 158394, 161084, 167396, 194343.
150 zł. — 2457, 10788, 21292, 22483, 39865, 53975, 57161, 70697, 73261, 107951 113261, 122871, 124925, 126918, 141116, 145297, 155758, 159302, 159804, 164266, 174679, 174976, 182961, 187838.

Wygrane po 50 zł., z literą s po 100 zł.

15 47 66 193 318 513 49s 603 60s 186 97 941 1047 65 68 186s 396s 409 43s 544s 675 742 952 20228s 66s 93s 213 88 514s 634 96 803s 903 49s 55s 3030 229 314s 512s 655s 946s 63 76 4138 200 372 409 91 602 764 78 53302 98 521s 24 76s 825 6012s 106 250 434 604 88 790 970 76s 7018 53 74 116 46s 385s 426 514 721s 26 37 46 902 8169s 91s 304s 533 86s 670 767 9011 35s 186 205 25 64 351 516s 77 709 10s 53s 864 83 90

10026s 213s 457 718 31 67 887 928 35 66 11002s 4s 210 340s 57 84s 418 19s 27 525 735s 816s 935s 12012 335 700 67 804 13323 508s 640 872 14146 400 567s 845 15078s 84 130 47 210 406s 26 99 725 33 16114s 205s 75s 600 838 925 69 17099 652 59s 85 988s 18266s 648 56 19210 75 469 87 937

20040s 63 114 322 13s 531s 76s 97 724s 885 907 21082 105 67s 74 201 345 403 630 38 44 773s 864s 82 22016 61 305s 70s 551 636 724 30s 880s 971 23439s 626s 72s 90 95s 24146s 477 573 665 25146s 477 573 665 25048 347s 52 540s 677 834 26068s 313 590s 694 853s 76s 27109 39 343 501s 833 935s 46s 28065s 213s 84s 662 732 90 820 89 930s 51 87s 29055s 142 60 346s 68s 690 762 818 50 99.

30124s 240 93s 395s 421s 684 756s 62 80s 889 31052s 203 59s 70 358s 480 502s 31s 97 853s 939s 98s 32177s 330 477 556 725 94s 847 970 33068 202 989s 34032s 184 603s 830 67 955 35000 176 274 499s 567s 790s 36003 168 213 463 573s 95 930 37274 84 444 91s 644s 62s 940s 38116 40s 601 840s 975s 76s 39182 324s 419 507 40 99 681 757 968.

40100 144s 302 460s 604 707 917 41079 178 393 684s 42029 165s 243s 360 418 763s 97 852 944s 43028s 233 411 72s 521 25 61s 75 80 634 54 731 83s 96s 957 44055 97s 214s 462s 690 93s 751s 806 964 45039 157s 254 527s 910s 55s 84s 46028 205 2 44 305 58 459 628 73 756 64 988 47889 902s 48227 327s 79 416 606 31 891 971 94 49134 256 729 911s.

50094s 230 303s 43s 55s 408 694 51054 56s 90s 255 327 446s 66 9 72 83 564 604s 20 63 843 968 52077s 201 21 8s 74 304 30 489 558 665 861 913 53147s 216 388 426 89 572 975s 54047 388 598 652s 55222 99 322s 462 532 732 822 54 916 64s 56793s 805 908 45 55 67s 57000s 123s 701 3 825 63 900s 35 43 90 58107 604s 708 869 89s 59014 62 139 292 340s 48s 641 897.

60298s 415 582s 687 61472 582 661s 709s 33 40s 821 49 62475 791 809 25s 992 63070 377 556 766 831 49 968 64093s 107 262 633s 59 967 65010 124 36 97 314s 451 56s 602s 66017 322 50 8 439s 562 91s 620 790 973 67033s 267s 78s 501s 7 46s 603 746s 996 68158 89 305 682 808 11 69145s 244 418s 553s 612s

70060 516s 728 990 71022 48 240 70s 732 838s 72556s 855 73390 488s 510 631 835s 70s 74039 275 555s 610 934 75540 927 76088 163 314 22 445s 77353 425s 707 685 763s 866s 83 78062s 88 132 3 313s 444 6 503 871 964 79025s 122s 209 457s 74s 650 819s 65 991.

80186 200 739s 62 965s 81038 113s 64s 503 62s 893s 82023 280 569s 879 96s 83081 144 82s 255s 301s 506 761 64 933s 84139 380 98 85447s 839 64 80 617 75 77 751 73s 983s 87 88s 86219s 822s 85s 433 823s 960 87098 203 559 684 795 88160 375 421s 542s 73s 919 53 82 89230 541 702s 806s.

90119 283 589 636 809s 91215 396 437s 134s 671 924s 75s 92178 265s 89 763 90s 982s 93072 309 424s 25s 31s 61s 63 941 63s 82s 94841s 51s 52s 79 430s 738s 853s 93 950 95067 127s 65s 72 434 578 854 998 96007s 132 295 334 919 97498s 520 35s 697 744 836s 98074s 631 716s 923 99071s 129 57 78 375s 87s 549 657s 62 772s 964

100085 92 202 64s 99 398 588 94 683 808 101124s 84 213s 86s 346s 419s 43s 59 79 831 45 57 909 102136s 530s 88 901s 94 103182 280 318 60s 655 795 800s 104063 84 133s 77 570 519 29s 58s 59 77 626 66s 855s 943 78s 105004 296 386s 498 642 815 22 106183s 206s 20 72s 464s 69 107010 318 581 601s 870s 108234 462 540 645 61 862 66 915 109000s 133 528 79 698s 946s 57

110000 97 333 40s 838 73 111480 540s 56 794 926s 112090 361 415 501s 756 67s 86 113065 127s 313 51 70 76 414 660 719 39 49 55 87s 114143 63 99s 261s 83 394s 715 53s 999 115085 236 341 412s 908s 116113 71s 73 256s 88s 387 446 s694 917 117002s 96 114 21s 73 306 37s 82 521 533s 929 118025 197s 287 513 44s 650 823 906s 26 119004 155s 470s 552s 880s 992

120002 179 202 95 699 816s 71 121206s 29 686s 802 122105 49s 358 720 929 40 73 75 113200 304s 410s 39 561 64s 686 124089 147 207s 38 640 961 125033 266 449 522 616 97 789s 872s 126249 68 374s 449 518 751 918 127015 53 345 661s 640 753 64 829s 993s 128009s 289 327 440s 508 57 813 129083 791s 811s 36

130018 175s 305 593 668s 87 862s 131126s 625 40 83s 786 910 61 82s 98s 132145 289 98s 415 38 878 81 97 133108 23s 80s 205s 19 61s 473 577 718s 34 806 901 134085 157 72 505 634 80s 730 852 135212s 33 99s 352s 470 506 16 17 95s 744 136055 183s 431 519 640s 799 854 919 137164s 328s 497s 686 741 824 138073 107s 31s 62 480s 622s 730 895 918 53s 139138s 500 72s

140127s 423 5s 517 876 79s 141115 29 55s 82s 314 439s 93s 512 71 763s 142061 320s 437 501 643 58s 93 143284 349 664 896s 978 144006 40s 102s 207s 493 670s 721s 807 57 977 145048s 164 214 37 76s 310 21 432s 660 868s 905s 25 146043 453 85 702 147095 112 18 421 661s 860 903 148020s 48 121s 45 448 614s 701 54 954 149139 76 225s 407 509 42s 914 17 22s

150145s 253 438s 54 606 742 966s 151132 730 65 965 152158s 337s 65s 593 601 730 153011s 293 698 705 36 837 911s 154125 95s 370 425s 531s 612s 853 68s 82 940 115077 478s 156069s 100s 43s 313 576s 79 84s 791s 952 157508 73 80 611 42s 158083s 122 51s 248 303 408s 523 649s 721 159074 448s 9s 518s 48s 69s 601 793s 874 959s

160020 657s 755 806s 98s 161266s 74 302 42 609 944s 162085 267s 462s 661s 163173 214 39s 50 370s 566 87 856 66 164122 58 228s 309 477 505 701 838 49 165009 97s 123s 303 52 4 577 796 166006 124s 227 325 543 85 705 806 912 167206s 339 507 652 737s 933 75s 168415 74 886s 956s 169086 115s

170024 204 33 41 357s 499 504s 7 44 817 973s 171070 6 145 556 92 607 32 172466s 506s 615 946 173077s 251 447 8 621s 766 807 174013 90 157 70 4 98 276s 365 447 573 666 80 801 175033 626s 48 746 813 14 176091 49 350 400 505 603s 764s 935 177026s 180 208s 22 715 97s 178117 414 525s 55 869 179411s 510 662 759s 894 959

180052 154 265 300s 426 624s 701 55 866 181044 413 549 95 182249 412s 88 521 699 758s 961 183059 182 88 90 200 70s 31s 43 86 559 615 72 184100 173s 209 11 53 412s 53s 620 95 825 834 185052s 104 578 92 623 725s 910s 186280 653s 55s 864 187278 571 85 691s 8787s 188197s 209s 354 409 519 189190 223s 405 546 615 38 725 69s 929

190173 266 349 515 629 721 191063 102 255 90 475 58 501s 18s 192108s 61 550 727 97s 918 96 193050 238 301 20 39s 79s 526 651s 724 817 194195 97s 343 506s 38s 657 778 848s 91s 920 88

W drugiem ciągnieniu padły następujące wygrane:

25.000 zł. — 23634.
2.000 zł. — 9401 41164 160947.
1.000 zł. — 28005 132321 134714.
500 zł. — 99793 107569 126726 152029 177322 187825 189563.
400 zł. — 8056 28325 42176 45324 50739 66339 67957 101614 111004 126186 194641 194761.
200 zł. — 2820 29587 45978 49360 50473 76630 77405 154400 171533 175003 180760 180780.
150 zł. — 1096 3362 4016 4493 8133 8933 18287 20149 28928 35893 35980 36636 36694 42553 47973 48396 53715 54963 57661 62485 75176 85163 85305 86993 90715 92830 96396 99429 102622 104537 115087 119479 119955 133807 137100 138036 139555 140331 156330 160443 163877 167515 167963 172914 178893 182636 182960 186980 188492 194500.

Wygrane po 50 zł. z literą s po 100 zł.

1202s 627s 868 82 977s 2042 109s 3009 72s 273s 409 47 525 646 772s 941s 4141 296s 5458 804 6008 218 90s 466 817 51 955s 7098 246 536 655 702 852 8014 197 9058 321 580s 791s

10132s 56 575 978 11495 519s 887 99 12174 413s 60 632 49 738 967 13418s 588 14077 271s 476s 757 912s 15037 345 618s 82 16202 25 93 476 730 808s 81 17015 571 660 709 67s 78s 18477 709s 19178 666 702s 833

20071 154 80 88s 494 600 32s 92s 726s 820 935 21024 92 100s 250 518 726s 22200 314 607 831 905 23084s 122 54 62s 259 664s 772 859 24566s 916s 25182 93s 257 481s 911 87 26320 91s 499s 27280s 648 783s 854s 28001s 73 228s 513 775 29089s 228 452 512s 702s 22s

30580 903s 31276s 317 768 73 32006 130 322 527s 33203s 34801 958 35120 610 720 51 950s 35120 610 720 51 950s 36050s 157 250 552s 81 37056s 251s 579s 667 740s 806 68 38341s 851 966 39486

40314 769s 41039s 102 343 426 50 531s 872 42204 378 698s 43544s 44671s 717s 4572 890s 996 46473 47784s 48173s 805 49528

50031s 502 30s 774 51002s 200 543 936 52438 647 95 99s 707 840s 92s 76 987s 53127s 93 643 733s 924 54089 366 728 56 55106 79s 89 919 54 56032 163 509s 894s 976 57191 325s 470s 709 58365s 537 59104 89s 222 917s 26

60004s 20s 61066 69s 110s 277 558 62284s 497s 571 667s 63097 106 636 859 64299s 509 36s 67s 648 804 56s 65603 16s 755 66155 61 716 67374s 69548 629

70325 999 71119 522 723 989 72406 522 941s 73052s 242s 927s 74298s 488 75594s 76098s 421 33 731s 98s 77049 206 36 552 991 78236 484 618s 946 79611

82053 249 83s 421 650s 731 58 875 91s 972 83256 96s 84248s 805 85057s 86993 87083 524 749s 859s 907 88945 61 89026 42s 68 175 268 735

900066 1249 50 755 91566 608s 906s 92038 597s 759s 97 928 36s 94326s 95645 777 96262s 321s 680 97948 98769 99345

100214s 361s 577s 852 101025s 122 42 93 547s 696 801s 102143 442s 881s 103634s 792 104842s 92 105120s 551s 696s 787 98 106181 283 631s 788 845 65 69s 943s 107056 287 378s 585 108189 374s 523 629

110312 17s 48s 712 111100 112301s 740 53s 81 857 947 77s 113007s 32s 308s 114037 312 784 115122 539 842 116231 826s 915s 117345s 58s 118241s 347 82s 405s 945 119174 246

120326 502 67s 91 998 121066 286 408s 724 62s 811 928 122892 986s 123013 210 21s 347 463 505s 849s 66s 124170 273 528 849 67 941 125339 642 69 937s 126048 172 362 449s 618 92s 708 17 811 67s 127228 429s 505 128581 720 885 129144s 442 607 10 754s 996s

130072 81 163 357s 804s 956s 92s 131631 832 132194s 512s 601 838 133067s 132s 235s 399 594 98 621 704 862s 134202s 135655s 85s 136288s 563 682 858s 68 938 93 137087 99 317 410s 594 935 138129 40 64s 850 956 139270s 621s 854 983.

140222 58 577s 85 90 141876s 142137s 95 421 633s 761s 143527s 75s 84 919s 144449s 638 728 802 145328 605 776s 146231 437 838s 910 147081 940s 49s 148029 54s 349 433s 44s 523 149246s 898.

150445s 748 825 151301 59s 152747s 878 153211s 417 90s 904s 154380s 811s 60 155335s 83 520 604 67s 156324 511s 821 32 967 157262 94s 370 87 521 866s 90s 158012s 26 100s 319s 522 51 69s 159253 409 881.

160477 700 947 161115s 375 805s 162453s 560 86 767s 979 163228s 537 649 711 164257 340s 517s 820s 165039s 305s 59s 995s 166305s 715 95 982s 167376s 433 641 168108 39 65 228 547 88 794 933s 169462 614s 54.

170391 541 897 936s 171386s 485 662 172085s 341 46s 74s 751s 173043s 147s 58 454 58 605 44 956s 94 174060137 290 323s 175490s 860 176406 621 177107 16s 246 306 691 834 178249s 438 71 749 73 89 179234 84 325 421 712 816.

180090 172s 92 490 385 90 181041 185 418s 714 182773 183008 142 185005s 08s 49s 590s 186081 180 310 637s 900 37 187243 76 904 188063 150s 58s 615 30 748s 189202s 430.

190172s 291 419s 33s 538s 852s 191175s ... 192173 518 193502 194033 386s 779.

CIĄGNIENIE 3-cie.

Wygrane po 50 zł. z literą s po 100 zł.

81s 261 370s 601 762s 950 1324s 77 607 ... 956s 99 2012s 119 250s 53 78s 505s 801 ... 837s 96s 4420s 93 5166s 344 53 588s 886s ... 697 883 7035 411s 664s 709 35 999 8065 551 ... 9624s 784s 822s 994s

10413 75 639s 739 803s 63 11076s 167 395s ... 710 845s 979s 12213 34s 574s 877 13203 549s ... 697 758s 15608 81 838 60s 16037 422 51s 55 ... 532s 648 17375s 568 910 31 65 18565s 887 190 ... 22s 320s 56s 818

20293 390s 718 40 832s 21072 291 880s ... 22197s 431s 23012 76 163 272s 367 89s 403 ... 24114s 211s 455s 25027s 67s 467s 571 26352 ... 804s 27422s 531 28306s 408s 771 92s 29... 656s 874

30448s 31023 32304 560s 762s 82 33236s ... 52 528s 628 970 34087 118 29s 41s 285s ... 587s 35953 36030 796 990s 38093 438 609s ... 39103 520 79s

40095 232s 628s 747s 89 804s 90 41050 ... 657 86 42244 332 649 757 43142 463s 592 ... 128s 231 37 45083 672s 46145s 361s 593s ... 47894s 48183s 211 49055s 194s 380 509 ... 50788 51434 86 895 992 52022s 535 53123 ... 778 54079 55396 56157 75 276 372s 686 721 570... 270 445s 836 58080 304 467 59011s 201 328s ...

60191 286 844 61718 62255 349s 607 ... 465s 508s 64568 612s 65719s 870 66503 742s ... 67014s 68 409s 68478 557 993s 69987s

70041 749 71317 473s 821 60 72272s 334 ... 73050s 120 256 85 313 74000 119s 338 453s ... 685 766s 77 75235 925 76051 116 273 405s ... 657s 763 77092s 78304 67 536 717 79082 ... 507 626s

80353 76 463s 537 677 947 81328 697 ... 82333 56 627s 83155 441 76 699s 804s 30 44 ... 594 757 972s 85084 134s 80s 395s 710 988 ... 319 567s 781 87062 892 88096s 407 891 ... 478s 585

90458s 687s 843s 91062 257 325s 606 ... 849 53s 93083 707 94180s 268 572 643s 54 ... 888 95145 50s 51 249s 368s 562 600 96619 ... 97181s 374s 552s 649 855s 98202 851s 993s ... 192 879

100104 476 923 101199 382s 545 765s 850 ... 29 102000 331s 86 642s 103155s 218 441 54s ... 604s 722 32s 889 104532s 688 778 105680 ... 106545 67s 107385 596 610s 108470s 533s 95 ... 832 74s 109065 80s 114 440 47 696 765s

110102 281s 717 18 903s 99s 111076 209 ... 713s 77s 954 112495 516 50 95s 689 900 ... 113029s 738s 833 114000 72 263 528 56 69 ... 115242 366 542 618 708s 116044s 258 430s ... 878 117027 183s 642 118550 731s 968 119307 ... 888

120796 121101 453 705 820 122222s 516 ... 123338 87 95 444 781 124322s 795s 932 12... 95 393s 740s 126095s 286 465 795s 974s 12... 630s 913s 128475 979s 129039 909s

130156s 131036 131 289 363 666 13... 223s 888s 133146 628s 79 775 134054s 383 ... 911 135196 270 396 820 136193s 257s 649 ... 932 137114s 263 138338 624 939s 139088s ... 227 465s 784

140761 96s 817s 940s 141110 317s 19 ... 820 81s 142056s 991 143265s 314 40 67 417 ... 144131 83s 795 836s 914 145060s 104 61 400 ... 942 146090 403 832 86s 147117s 66 214s ... 609s 742s 148000s 99 181s 535 844s 983s 149... 431s 563s 618 968.

151018 162s 67s 582s 923 152482s 595 ... 153025 272 338 88s 154002 20s 170 351 155... 240 156122 61 83 571s 962s 157288s 748 ... 67 158334 845s 159058 273s 539 646 736s 79 ...

160437s 638s 828 161092s 121s 553 162... 541 56s 741 163030s 320 53 90 909 164332 ... 718 165488s 997 166372s 656s 76 167231 ... 168375s 606 948s 74s 169392s 501.

170004s 136s 252 338s 562 641 52 171009 ... 897 954s 172519 173061 365s 606s 174203 ... 362 989s 175045s 243s 377 713s 882s 964 176... 646 177139s 56 701s 99s 919 46s 72 178034 ... 308 16s 547 757 179035 54 157 554 966

180059 91s 110 21s 38 181541s 889 952 18... 686 183106s 466 826s 184063 80s 401 665s ... 73 917 97s 185074 288 386s 517 835s 186261 ... 42s 80s 81s 811 31s 912 42s 73s 187825 ... 188061 302s 473s 517 626 45 906 189200s 571

190385 567 624 705s 866s 88 191025 449 ... 70s 192928 83 193283 194114 24s 273s 362s ...

WIADOMIENIE. Mamy zaszczyt zawiadomić P. T. Klientelę, iż skład nasz został przeniesiony do nowego lokalu

przy ul. PIOTRKOWSKIEJ № 88.

Jednocześnie donosimy uprzejmie, że na sezon WIOSENNO-LETNI zaopatrzyliśmy nasz skład w najnowsze desenie obecnego sezonu

KAROL JANKOWSKI i SYN
FABRYKI SUKNA BIELSKO
Sprzedaż detaliczna: Łódź, PIOTRKOWSKA 88.

KONSUM' (Wid. Widzewskiej Manufaktury S. A.) האט זיך אנגעהויבען!
ווייסע וואָר
גערענקט! די
ראָקאָטשינער 54, ציפּאָהר מיט טראַמוואַי

גרויסער פילם פון עסטרייכישער פּראָדוקציע א. ג.

„Marja Baszkircew"

...arvas, Hans Jaray, Szoeke Szakall, Marja Balcerkiewiczówna — אין די הויפּטראָלען: (פון טאָג-בוך פון א געליבטע) — מוזיק: Paweł Abraham
אנהויב 4.30 נאָכמיטאָג —::— P. A. T. און קלאַנג-צוגאַבע —::— אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-

קלאנג-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

Dr. med.
Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע
פרויען-קראַנקהייטען
אַנדזשעיאַ 4, טעל.
נעמט אָן פון 10–12 און פון

Dr. **I. SILBERSTROM**
Kilińskiego 127
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט, וועגערישע
און געשלעכטס-קראַנקהייטען
קווארץ-לאַמפּ, — ראַדיקאַלע באַזייטיגונג
פון איבעריגע האָר.
נעהמט אָן פון 4–8 אָוונד.

שייטלען
ביי קערש.
סקווערא 51
מיט פּאַריזער שרינדן
און פאַרטיגע שייטלען

היינט און פאָלג. טעג! שפּאַניע-פילם, וואָס האָט אָבגעקאָסט 3 מיליאָן דאָלאַר
„חלום פון א זומער-נאכט"
לויט'ן אינשטערבליכען ווערק פון SZEKSPIR
Maks Reinhardt :רעזשי — Feliks Mendelson מוזיק פון
נעכסטער פּראָגראַם: „ליב נור מיך"

קלאַנג-קינא-טעאַטער
„SZTUKA"
קאָפּערניקאַ 16,
טעל. 140-72.

Dr. med.
TAUBENHAUS
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען
פּערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן
נעהמט אָן פון 4–8

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז
און קעהלקאָפּ-קראַנקהייטען
Piotrkowska 164, tel. 125-26
נעמט אָן פון 5–8 אָוונד.

איבערציהונגען און עקספּעדיציעס נאָך ארץ-ישראל
אין געזאַמעלטע וואַגאָנען ערלעדיגט
שנעל און פּינקטליך צו מעסיגע פּרייזען!
„POLSKI LLOYD" Sp. Akc.
oddział w Łodzi Narutowicza 13
tel. centrala: 250-15.
פּערטרעטונג: Palestine Shipping Co. Ltd.
Palestine and Egypt Lloyd Ltd.

Dr. med.
...FRID
אינערליכע קראַנקהייטען
זאַוואַדזקאַ 16a, טעל.
נעמט אָן פון 11–12 און פון

Dr. **W. Łagunowski**
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz
w niedzielę i święta od 10—1.

הריינע אנאנסען
1 זלאָטי אַנאַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

...OTORY
elektr.
...używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda i rozruszniki własnego wyrobu
WARSZTATY REPERACYJNE,
...maszyn. Instalacje elektr. Reklamy neonowe.
J. Reicher i S-ka, Łódź
...łowa 28, tel. 21-000.

ב"ה בשורה טובה! ...
קאָשיפּקער צדיק, וועלכער ...
מענשען געהאָלפען מיט ...
קמיעות, סגולות ורפואות, ...
יעצט אין לאָדז, סקלאַדאָווע 18
ביי ר' חיים סוחר.

חתונות פאַר...
פאַר 2.50 זל. ...
צו ערפאַהרען אין זאַל ...
ביי פרידוואַלד. ...
געפיהרט פון די בעסטע ...
דער זאַל ווערט פערדינגען ...
חתונות צו 10 זל.

איך קען אויסלערנען ...
אויסאַרבייטען סוויטערס ...
אויסלערנען נייהען אויף ...
זגערזשער 28, וו. 39.

...zostały 2 protestowane ... 300 zł. z wystawienia Gołda ... na zlecenie J. Gruzworcel. ...zostają unieważnione. Zwrócić ... do J. Birencwajga, Nowomiej-... za wynagrodzeniem.

ראָקאַלען
2 שטובען מיט אַ קיך, ווי אויך
1 שטוב מיט אַ קיך מיט בעקוועהמליכ-
קייטען זאָפאָרט צו פערמיטען. צו ער-
פאַהרען ביים ווירט Wólczańska 117

צו פערדינגען אַ שטוב אויף אַ
פּראַצאָווניע אויף וואָלבאָרסקאַ גאַס. צו
ערפאַהרען ביי ליובינסקי, זשידאָווסקאַ 9
(מרדכי גבאי'ס גאָס).

צוויי געוועלבער צו פערמיטען אין
צענטרום פּאָלודניאָוואַ 7, אויך 2 שטובען
און אַ קיך. טעלעפאָן 174-93. מעקלערס
געווינשען.

אַ האַלב געוועלב אָבצוגעבען נאַ-
רוטאָוויטשאַ 7, אין דער בוכהאַנדלונג.

פערשידענעס
ווער ס'וויל זיין געזונט. דער
מוז קומען עסען די בעסטע און געשמאַק-
האַפטסטע מיטאָגען צו גאַנץ ביליגע פּרייזען
אין דעם בעוואוסטען היגיענישן רעסטאָראַן
פון הערמאַן לעווינסקי, לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 39, פּראָנט, 2. שט. טעל. 169-94.
בעת'ן מיטאָג ראַדיאָ-קאָנצערט פון דער
גאַנצער וועלט.

אכטונג! דער ניי-רעמאָנטירטער
ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנסקאַ 5)
מיט אַ שענעם מענער-זאַל מיט אַ גרויסער
היגיענישער כשר'ער קיך, מיט די נייעסטע
געשירען און טיש-בעשטעק ווערט אָבגעגעבען אויף חתונות נאָר פאַר 10 זל.
אַלעס 1-טער מאַי 2. קומט און איבער-
צייגט אייך!

ווייכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
קאָמיסיאָנס-לאַגער
פון פערשידענע מאַרקען
מעבעל
נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע
מאַטראַצן, מאַטראַצן, כאָזעמקעס, מאַטראַצן
אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר
צו די ביליגסטע פּרייזען נור ביי
א. ווייצמאַן,
שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.
בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע
מעבעל, דיוואַנען, ניי-מאַשינען,
שרייב-מאַשינען, פּערדען א.ז.וו.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע
קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8–11 און פון 4–8 אָוונט,
זונטאָג פון 10–2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראַלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

לעטשניצע
פאַר ווענערישע-קראַנקע
מענער - שוואַכע און הויט-
קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאַווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונד.
פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונד.
א בעראַטונג 3 זל.

PIERWSZE PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
(1-טע פּריוואַטע גיכע הילף)
12-333 טעל. **זשעלאַזנאַ 6** (Legjonów 6)
טעטיג אהן איבעררייס ביטאָג און ביינאַכט.
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און
הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון
מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med.
M. GLAZER
ספּעציאַליסט פאַר הויט-
און וועגערישע קראַנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אָן פון 12–2 מיטאָג און פון
7 ביז 8.30 אָוונד.
זונטאָג און תּאוות פון 10–12 ביטאָג.

הילף און רפואה פאַר ברוך-קראַנקע

(רופּטורען) אויף בוכנקעל, גופּעל ביי מענער,
פרויען און קינדער, אויך פאַר פערקרימונגען
פון רוקענביין (הויקערס), פּיס, שיפּע
פלייצעס און שמערצהאַפטע פלאַט-פּיס.
דאָס ליידען איז נישט צו פערנאַכלעסיגען, ווייל די
פאָלגען זענען פאַר'ן לעבען בישער און גע-
פעהרליך. דורך מיין מעטאָדע צופּאַסנדע ספּע-
ציעלע גומי-הייל-באַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו
די גרעסטע פערנאַכלעסיגטע געפער-
ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראַדיקאַל
מיט גאַראַנטיע אהן בלוטיגע אָפּע-
ראַציע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל-
אַפּאַראַטען און גאָרסעטען געגען אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימטע
פלייצעס, פּיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאַט-פּיס. פאַר אַמפּו-
טירטע אינוואַלידען אַמעריקאַנישע קונסט-פּיס (סאַלאָן-אַרבייט).
ביים פּראַפּלאַזען זיך פון מאָגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפּפעהל איך
ספּעציעלע הייל-באַנדאַזשען לויט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד"ר גלענאַרד
דער אמת'ער בעריהמטער איז גאַנץ פּוילען פון אוניווער-
זיטעטס-פּראָפעסאָרען אָנערקענט
ספּעציאַליסט Ortoped **NATAN RAPAPORT**
מיט 30-יעהריגער פּראַקטיק אין וויען, דייטשלאַנד און לעמבערג, נעמט אָן
פון 9 פריה ביז 1 ביטאָג און פון 3 ביז 7 אָוונד
איז לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23
פּערזענליכע ערשיינען פון קראַנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman